

ZAŁĄCZNIK NR 1.**OBSZARY PODLEGAJĄCE OCHRONIE PRAWNEJ W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM
NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY****Tabela 30. Rezerваты przyrody (stan na 30.09.2008)**

L.p.	Nazwa rezerwatu	Rok utworzenia	Powierzchnia [ha]	Gmina
1.	Babczyzna Dolina	2002	76,25	Suszec
2.	Barania Góra	1953	379,85	Wisła
3.	Borek	1953	64,7	Konieczpol
4.	Bukowa Góra	1959	1,06	Lipie
5.	Bukowa Kępa	1996	52,84	Janów
6.	Butorza	1961	30,08	Rajcza
7.	Cisy koło Sierakowa	1957	8,05	Ciasna
8.	Cisy nad Liswartą	1957	21,16	Herby
9.	Cisy w Hucie Starej	1957	1,7	Koziegłowy
10.	Cisy w Łebkach	1957	23,84	Herby
11.	Czantoria	1996	97,71	Ustroń
12.	Dębowa Góra	1954	5,43	Kłobuck
13.	Dolina Łańskiego Potoku	1998	47,07	Jasienica
14.	Dolina Żabnika	1996	47,99	Jaworzno
15.	Dziobaki	1996	13,06	Ujsoty
16.	Gawroniec	1996	23,69	Świnna
17.	Góra Chełm	1957	12	Łazy
18.	Góra Grojec	1996	17,53	Woźniki
19.	Góra Zborów	1957	45	Kroczyce
20.	Grapa	1996	23,23	Żywiec
21.	Hubert	1958	19,26	Wielowieś
22.	Jaworzyna	2003	40,03	Bielsko-Biała
23.	Jeleniak Mikuliny	1958	37,54	Koszęcin
24.	Kaliszak	1954	14,64	Janów
25.	Kępina	2005	89,58	Irządze
26.	Kopce	1954	14,77	Cieszyn
27.	Kuźnie	1996	7,22	Lipowa
28.	Las Dąbrowa	2008	76,63	Gliwice, Sośnicowice
29.	Las Murckowski	1954	100,67	Katowice
30.	Lasek Miejski nad Olzą	1961	4,08	Cieszyn
31.	Lasek Miejski nad Puńcówką	1961	7,73	Cieszyn
32.	Lipowska	2008	62,6	Ujsoty, Węgierska Górka
33.	Łęg nad Młynówką	2007	126,79	Ciasna, Lubliniec
34.	Łęczczok	1957	396,21	Nędza, Racibórz
35.	Madohora	1960	71,81 w tym 33,23 (w woj.śl.)	Wielokąt, Ślemień
36.	Modrzewiowa Góra	1957	49,27	Panki
37.	Morzyk	1996	10,25	Jasienica
38.	Muńcoł	1998	45,2	Ujsoty

L.p.	Nazwa rezerwatu	Rok utworzenia	Powierzchnia [ha]	Gmina
39.	Ochojec	1982	26,77	Katowice
40.	Ostrężnik	1960	4,1	Janów
41.	Oszast	1971	46,27	Ujsoly
42.	Parkowe	1957	153,22	Janów
43.	Pilsko	1971	105,21	Jeleśnia
44.	Pod Rysianką	1970	27,02	Jeleśnia
45.	Rajchowa Góra	1959	8,2	Boronów
46.	Romanka	1963	124,5	Jeleśnia, Węgierska Górka
47.	Rotuz	1967	40,63	Chybie, Czechowice-Dziedzice
48.	Ruskie Góry	2000	153,65	Pilica
49.	Segiet	1953	24,54	Bytom, Tarnowskie Góry
50.	Skarpa Wiślicka	1996	24,17	Skoczów
51.	Smoleń	1960	4,32	Pilica
52.	Sokole Góry	1953	215,95	Olsztyn
53.	Stawiska	1959	6,28	Lipie
54.	Stok Szyndzielni	1953	54,96	Bielsko Biała
55.	Szachownica	1978	12,7	Lipie
56.	Szeroka w Beskidzie Małym	1960	49,51	Łękawica
57.	Śrubita	1958	24,99	Rajcza
58.	Wielki Las	1953	32,12	Przyrów
59.	Wisła	1959	17,61	Wisła
60.	Zadni Gaj	1957	6,39	Goleszów
61.	Zamczysko	1953	1,35	Wręczyca Wielka
62.	Zasolnica	1973	16,65	Porąbka
63.	Zielona Góra	1953	19,66	Olsztyn
64.	Żubrowisko	1996	742,56	Pszczyna

Tabela 31. Obszary Natura 2000 (stan na 30.09.2008)

L.p.	Nazwa ostoi (SOO)	Numer ostoi	Typ ostoi	Powierzchnia [ha]	Zgłoszenie do Komisji Europejskiej
1.	Beskid Mały	PLH240023	SOO	7186,163	NGO
2.	Beskid Śląski	PLH240005	SOO	26158,59	rząd RP
3.	Beskid Żywiecki	PLH240006	SOO	35276,06	rząd RP
4.	Beskid Żywiecki	PLB240002	OSO	34988,9	rząd RP
5.	Cieszyńskie Źródła Tufowe	PLH240001	SOO	266,88	rząd RP
6.	Dolina Górnej Wisły	PLB240001	OSO	24740,19	rząd RP
7.	Dolina Dolnej Soły	PLB120004	OSO	4010,3	rząd RP
8.	Górna Soła z Koszarawą	PLH240018	SOO	171,66	NGO
9.	Graniczny Meander Odry	PLH240013	SOO	156,62	rząd RP
10.	Kościół w Górkach Wielkich	PLH240008	SOO	0,39	NGO
11.	Kościół w Radziechowach	PLH240007	SOO	0,056	rząd RP
12.	Madohora	PLH240002	SOO	125,90	rząd RP
13.	Młyn w Pierścu (Pierściec)	PLH240022	SOO	1702,072	NGO
14.	Ostoja Olsztyńsko-Mirowska	PLH240015	SOO	2210,878	NGO
15.	Ostoja Środkowojurajska	PLH240009	SOO	5767,546	NGO
16.	Ostoja Złotopotocka	PLH240020	SOO	2748,055	NGO
17.	Podziemia Tarnogórsko-Bytomskie	PLH240003	SOO	3490,799	rząd RP
18.	Pustynia Błędowska	PLH120014	SOO	1963,901	rząd RP
19.	Stawy Łęczczok	PLH240010	SOO	586,1013	NGO
20.	Stawy w Brzeszczach	PLB120009	OSO	3490,799	rząd RP
21.	Stawy Wielikąt i Ligota Tworkowska	PLB240003	OSO	1963,901	rząd RP
22.	Suchy Młyn	PLH240016	SOO	518,072	NGO
23.	Szachownica	PLH 240004	SOO	13,139	rząd RP
24.	Dolina Małej Panwi	pltmp383	SOO	914,5	NGO
25.	Dolna Soła	pltmp527	SOO	518,072	NGO
26.	Las koło Tworkowa	pltmp233	SOO	22,69	NGO
27.	Lipienniki w dąbrowie Górniczej	pltmp040	SOO	231,91	NGO
28.	Ostoja Goczałkowicka	pltmp460	SOO	1170,9	NGO
29.	Ostoja Kroczycka	pltmp051	SOO	5531,29	NGO
30.	Ostoja Maluszyńska	pltmp564	SOO	4224,35	NGO
31.	Przełom Warty koło Mstowa	pltmp575	SOO	279,75	NGO
32.	Storczykowe buczyny w Szypowicach	pltmp484	SOO	534,85	NGO
33.	Źródła Rajecznicy	pltmp502	SOO	161,97	NGO

Objaśnienia: OSO – obszar specjalnej ochrony ptaków, SOO – obszar specjalnej ochrony siedlisk, NGO – organizacje pozarządowe

Tabela 32. Parki krajobrazowe (stan na 30.09.2008)

L.p.	Nazwa	Rok utworzenia	Powierzchnia [ha]
1	Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich	1993	49 387
2	Park Orlich Gniazd	1980	47 965
3	Stawki	1983	1 732
4	Załęczański Park Krajobrazowy	1995	815,6
5	Żywiecki Park Krajobrazowy	1986	35 870
6	Park Krajobrazowy Beskidu Małego	1998	16 549
7	Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego	1998	38 620
8	Lasy nad Górną Liswartą	1998	38 701

Tabela 33. Obszary chronionego krajobrazu (stan na 30.09.2008)

L.p.	Nazwa	Rok utworzenia	Powierzchnia [ha]	Gmina
1	Otulina Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd	1980	59386	
2	Otulina Załęczańskiego Parku Krajobrazowego	1983	2629	
3	Dobra-Wilkoszyn	1993	79,2	Jaworzno
4	Las Grodziecki	1993	138	Będzin
5	Wzgórze Doroty	1993	7,56	Będzin
6	Góra Zamkowa	1993	5,1	Będzin
7	Podkęcie	1995	217	Bestwina
8	Przelajka	1997	39,49	Siemianowice Śląskie
9	Potok Ornontowicki z dopływami	2003	43,8	Ornontowice
10	Potok Leśny z dopływami	2003	9,74	Ornontowice
11	Potok z Bujakowa z dopływami	2003	22	Ornontowice
12	Potok Łąkowy z dopływami	2003	9,2	Ornontowice
13	Potok od Solarni z dopływami	2003	9,37	Ornontowice
14	Meandry rzeki Odry	2004	162	Krzyżanowice
15	Cieszyńskie Pogórze	2007	830,8	Cieszyn

Tabela 34. Użytki ekologiczne (stan na 30.09.2008)

L.p.	Nazwa	Rok utworzenia	Powierzchnia [ha]	Gmina
1	Bagna w Antoniowie	2001	3,09	Dąbrowa Górnicza
2	Bagno koło Mikołeski	2001	7,8	Tworóg
3	Młaki nad Pogorią I	2002	7	Dąbrowa Górnicza
4	Pogoria II	2002	40	Dąbrowa Górnicza
5	Bagienko w Pietrzakach	2002	0,94	Herby
6	Płone Bagno	2002	4,22	Katowice
7	Czarne Bagno	2002	2,47	Kłobuck
8	Dzicze Bagno	2002	12,3	Kłobuck
9	Misiowa	2002	3,36	Koniecpol
10	Torfowisko	2002	0,35	Koniecpol
11	Jeziorko	2002	2,5	Konopiska
12	Przygielka	2002	11,75	Myszków

L.p	Nazwa	Rok utworzenia	Powierzchnia [ha]	Gmina
13	Bór Pohulanka	2002	2,58	Myszków
14	Olszynka	2002	0,99	Myszków
15	Zapadliska	2002	3	Poczesna
16	Zapadliska I	2002	28,97	Poczesna
17	Mokradła I	2002	6,41	Poraj
18	Mokradła II	2002	2	Poraj
19	Okrzeszyniec	2002	24,66	Rybnik
20	Torfowisko Bory	2002	6,68	Sosnowiec
21	Śródleśne łąki w Starych Maczkach	2002	31,28	Sosnowiec
22	Bagno w Jeziorze	2002	6,53	Wręczyca Wielka
23	Łąki na Kopcach	2003	15,22	Cieszyn
24	Łęg nad Puńcówką	2003	1,066	Cieszyn
25	Uroczysko Jasionka	2003	1,1	Jaworze
26	Dąbrowa	2003	12,97	Lelów
27	Góry Towarne	2003	10,38	Olsztyn
28	Białe Błota	2003	2,47	Szczekociny
29	Mokradło	2003	0,49	Szczekociny
30	Stawki	2003	0,41	Szczekociny
31	Smuga	2003	0,74	Szczekociny
32	Kaczeniec	2003	0,45	Szczekociny
33	Jeziorka	2003	0,31	Szczekociny
34	Bagienko	2003	0,15	Szczekociny
35	Staw Foryska	2003	6,8	Świętochłowice
36	Paproczany	2003	19,06	Tychy
37	Stawy Jedlina	2004	42,176	Bojszowy
38	Źródłiska w Zakawiu	2004	1,69	Dąbrowa Górnicza
39	Łąka trzęślicowa w Kaletach	2004	7,52	Kalety
40	Torfowisko w Strzebinu	2004	0,24	Koszęcin
41	Torfowisko Dubiele	2004	2,74	Koszęcin
42	Łąka Trzcionka	2004	8,53	Koszęcin
43	Piegża	2004	57,57	Lubliniec
44	Zapadź	2004	22,862	Miedźna
45	Łąka trzęślicowa w Małej Nędzy	2004	1,2	Nędza
46	Źródłiska w Pilicy-Piaski	2004	2,4	Pilica
47	Las na Górze Hugona	2004	24,69	Świętochłowice
48	Mały Lasek	2004	0,88	Tychy
49	Żabiniec	2006	0,7986	Bielsko-Biała
50	Brzoza	2007	52,27	Kochanowice
51	Stawek w Złatnej	2007	0,07ha	Ujsoły
52	Torfowisko w Kotach	2007	10,93	Krupski Młyn
53	Góra Tuł	2007	6,93	Goleszów
54	Hała Cebulowa	2007	16,36	Jeleśnia
56	Żwirowiska w Cieszowej	2007	28,14	Koszęcin
57	Starorzecze przy klasztorze w Rudach Wielkich	2008	2,9	Kuźnia Raciborska
58	Zbiornik Weldoro	2008	0,21	Bielsko-Biała
59	Remiza leśna Bucze	2008	10,5	Jaworzno
60	Meandry rzeki Rudy	2008	38,3	Rybnik

Tabela 35. Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe (stan na 30.09.2008)

L.p.	Nazwa	Rok utworzenia	Powierzchnia [ha]	Gmina
1	Dolina Wapienicy	2001	1519,02	Bielsko-Biała
2	Źródłiska Kłodnicy	2001	100,4	Katowice
3	Uroczysko Buczyzna	2002	65,32	Chorzów
4	Wielikąt	2002	636,96	Lubomia
5	Wzgórze Gołonoskie	2002	5,2	Dąbrowa Górnicza
6	Park w Reptach i Dolina rzeki Dramy	2002	475,51	Zbrosławice, Tarnowskie Góry
7	Jaworze	2002	203	Jaworze
8	Sarni Stok	2002	11,19	Bielsko-Biała
9	Lasek Miejski w Błogocicach	2002	4,1	Cieszyn
10	Dolina Jamny	2002	105,9	Mikołów
11	Żabie Doły	2002	217,66	Bytom, Chorzów
12	Bluszcze na Górze Zamkowej	2003	0,4164	Cieszyn
13	Kaplicówka	2003	35,93	Skoczów
14	Cygański Las	2004	593	Bielsko-Biała
15	Wzgórze Kamionka	2005	6,89	Mikołów
16	Gościnna Dolina	2006	39,18	Bielsko-Biała
17	Doły Piekarskie	2006	27	Tarnowskie Góry
18	Suchogórski Labirynt Skalny	2008	19,84	Bytom

Tabela 36. Stanowiska dokumentacyjne (stan na 30.09.2008)

L.p.	Nazwa	Rok utworzenia	Powierzchnia [ha]	Gmina
1	Blachówka	2002	6 ha	Bytom
2	Skalka	2002	bd	Rydułtowy
3	Odkrywka cieszyńskich	2002	0,06 ha	Cieszyn
4	Jaskinia Wiercica	2007	b.d.	Niegowa
5	Srocza Góra	2007	b.d.	Dąbrowa Górnicza

ZAŁĄCZNIK NR 2.**Tabela 53. Wykaz przetwórci produktów rolnictwa ekologicznego istniejących w 2007 r. w województwie śląskim (Wzór F-6/PG-GNR-03, Wydanie 1 z dnia 17.04.2008).**

Lp.	Gmina	Branża
1.	Będzin	Produkcja innych produktów żywnościowych
2.	Bielsko - Biała	Przetwórstwo owoców i warzyw [3 przetwórcie]
3.	Boronów	Produkcja i przetwórstwo mięsa
4.	Częstochowa	Przetwórstwo owoców i warzyw
5.	Częstochowa	Produkcja produktów przemiału zbóż, skrobi i produktów skrobiowych
6.	Częstochowa	Konfekcjonowanie
7.	Gliwice	Obrót
8.	Katowice	Obrót
9.	Krzyżowa	Produkcja produktów przemiału zbóż, skrobi i produktów skrobiowych
10.	Lubliniec	Przetwórstwo owoców i warzyw
11.	Rogoźnik	Produkcja produktów przemiału zbóż, skrobi i produktów skrobiowych
12.	Rudniki	Produkcja i przetwórstwo mięsa
13.	Sosnowiec	Konfekcjonowanie

Tabela 54. Wykaz producentów rolnych w rolnictwie ekologicznym istniejących w 2007 r. w województwie śląskim (Wzór F-4/PG-GNR-03, Wydanie 2 z dnia 17.04.2008)¹.

Lp.	Gmina	Branża
1.	Bielsko Biała	A14
2.	Bielsko Biała	A14, A15
3.	Bystra	A5, A9, B2, B7
4.	Bystra Śląska	A1, A3, A9, B2, C7
5.	Bytom	A14, B5
6.	Chorzów	A9, B7
7.	Czaniec	A1, A3, A7, A9, A14, A15, B1, B2, B5, B6, B7, B9, B11, C9, C12
8.	Czeladź	A15
9.	Częstochowa	A1, A2, A3, A7, A15, B7, C12
10.	Częstochowa	A1, A3, A7, A14, B2, B5, B7, B8, B9, C6, C11, C12
11.	Częstochowa	A5, A15
12.	Częstochowa	A1, A2, A14
13.	Garnek	A1, A2, A14, B11
14.	Gliwice	A14
15.	Gliwice	A1, A2, A3, A7, A9, A14, A15, B2, B3, B6, B7, B8, C2, C5, C9, C12
16.	Goleszów	A7
17.	Gołkowice	A15
18.	Jeleśnia	A9, A14, A15, B4, B9, C3, C7
19.	Jeleśnia	A1, A14, A16, A17, B1, B2, B4, B6, B7, B8
20.	Jeleśnia	A3, A7, A14, B2, C9
21.	Jeleśnia	A3, A7, A14, A15, B2, B3, B6, B7, B8, C2, C5, C6, C9, C12

¹ Źródło danych: Główny Inspektor Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych

22.	Jeleśnia	A1, A14, A15, C10
23.	Jeleśnia	A1, A3, A9, A15, B1, B2, B3, B7, C2, C9, C12
24.	Jeleśnia	A1, A3, A14, B1, B2, B6, B7, C9
25.	Jeleśnia	A1, A3, A14, B1, B2, B6, B7, C5, C9, C12
26.	Jeleśnia	A1, A3, A5, A9, B3, B7, B9, C2, C7, C12
27.	Katowice	A12, A14
28.	Katowice	A14
29.	Konieczpol	A12, B7, B11, C12
30.	Koszarawa	A13, B3
31.	Koszarawa	A1, A3, A9, A14, B2, B3, B5, B7, B11, C9, C11, C12
32.	Koszęcin	A1, A3, A9, A14, B2, B7, C2, C9, C12
33.	Koszęcin	A1, A2, A3, A5, A7, A14, A16, B2, B3, B6, B7, C9
34.	Kozy	A1, A3, A5, B2, B3, B4, B5, C2, C9, C11
35.	Kozy	A14
36.	Kroczyce	A15
37.	Kroczyce	A1, A14, A15, B2, B5, B6, B7, B8, C9, C11, C12
38.	Krzyżowa	A1, A3, A7, A9, A14, A15, B2, B6
39.	Kuźnia Raciborska	B5, B7, B9, C11
40.	Lelów	A14, A16, C10, C13
41.	Lubliniec	A7
42.	Lubliniec	A12, B2, B3, B5, B6, B7, B8, C2, C4, C5, C9, C11, C12
43.	Lyski	A1, A2, A5, A7, A9, A10, A14, A15, B1, B4, C3
44.	Mikołów	A7, A14
45.	Mstów	A1, A2, A5, A14, A16, B4, B7, C6, C12
46.	Myszków	A1, A7, A9, A14, C11
47.	Palowice	A7, A14, A15, B7, C12
48.	Palowice	A12
49.	Pilchowice	A9, A14, A15
50.	Pogrzebień	A1
51.	Pogrzebień	A1, A3, A14, A15, B6, B7
52.	Pogrzebień	A1, A7, A9, A14, A15, B4, B6, B7, C3, C6, C12
53.	Połomia	B7, C12
54.	Poniszowice	A1, A9, A14
55.	Popów	A1, A3, A5, A7, A15, B2, B3, B7, B8, C2, C6, C9, C12
56.	Popów	A1, A3, A7, A9, A14, A15, B2, B6, B7, C5, C9, C12
57.	Porąbka	A1, A3, A14, B2, B3, B6, B7, B11, C9, C12
58.	Pstrążna	B1
59.	Radlin	A1, A7, A14, A15, C10
60.	Raszczyce	A14
61.	Raszczyce	A15
62.	Rudnik	A1, A3, A9, B1, B2, B6, B7, B9, B11
63.	Siedliska	A12, B1, B4, B5, B7, B9, B11, C11, C12
64.	Skoczów	A1, A3, B7, C12
65.	Strzebiń	A1, A2, A3, A5, B2, B6, B7, B8, C5, C6, C9, C12
66.	Świątoszówka	B2, B4, C3
67.	Węglowice	A1, A14, B1, B4, C3
68.	Wiśła	A1, A3, A15, B2, B7, C9, C12
69.	Włodowice	A1, A14, C4, C11
70.	Wręczyca W.	A1, A14, A15

71.	Żarki	A1
72.	Żarnowiec	A1, A3, A5, A9, B2, B6, B7

Tabela 55. Wykaz producentów rolnych w rolnictwie ekologicznym w województwie śląskim będących w 2007 r. w okresie przestawiania (Wzór F-4/PG-GNR-03, Wydanie 2 z dnia 17.04.2008).

Lp.	Gmina	Branża
1.	Będzin	A13, A15
2.	Będzin	A15
3.	Bielsko Biała	A14
4.	Chorzów	A14
5.	Chorzów	A1
6.	Cieszyn	A1, A3, A14, A15, A17
7.	Cykarzew	A15
8.	Czeladź	A15
9.	Częstochowa	A1, A2, A7, A14
10.	Dzięgielów	A14, B11
11.	Dzięgielów	A9
12.	Gliwice	A15
13.	Gliwice	A9, A14, A15
14.	Goleszów	A14, A15, B2, B3, B7, B8, C2, C9
15.	Hażlach	A9
16.	Hażlach	A9
17.	Jaworze	A5, A14, B1, B4, B5, C3
18.	Jaworzno	A1, A6, A9, A15
19.	Kamesznica	A3, A9
20.	Kamienica Polska	A1, A9, A14, B1, B4, C3
21.	Katowice	A12, A14, A15
22.	Katowice	A14
23.	Katowice	A15
24.	Katowice	A15
25.	Katowice	A1, A5, B10
26.	Kłomnice	A1, A3, A14, B2, B3, C2, C9
27.	Koniaków	A14, A15
28.	Konopiska	A1, A5, A14, A16, B2, B3, B7, B9, C2
29.	Kornowac	A1, A3, A9, A14, B3, B7, B8, C6
30.	Koszarawa	A1, A3, A9
31.	Koszarawa	A1, A3, A9
32.	Koszęcin	A9, A14, B3, B10, B11, C13
33.	Kozy	A15
34.	Lelów	A12, A14, A15, B9, B10, C13
35.	Mykanów	A9
36.	Myszków	A1, A14
37.	Olsztyn	A5, A15
38.	Olsztyn	A15
39.	Ornontowice	A7, A14, A15, B7, C12
40.	Orzesze	A1, A2, A5, A14

41.	Parzymiechy	A7, A14, A15, B1, B5
42.	Piekary Śląskie	A15
43.	Pietrowice Wielkie	A2, A12, A14, A16, B2, B6, B7
44.	Pilchowice	A15
45.	Pogrzebień	A1, A14, B1, B8
46.	Pyskowice	A9
47.	Raszczyce	A1, A3, A14, A15, B2, B5, B7
48.	Rogów	A1, A3, A5, A6, A9
49.	Ruda Śląska	A15
50.	Rybarzowice	A1, A3, A9
51.	Siemianowice	A15
52.	Sosnowiec	A9, A14, A15
53.	Strumień	A15, A16
54.	Świerklany	A1, A14, A15, B2, B7, C12
55.	Świnna	A1, A3, A5, A9
56.	Tychy	A1, A14, A16
57.	Ujoly	A9
58.	Ujsoly	A9
59.	Węgierska Góra	A3, A9
60.	Węgierska Góra	A1, A3, A9
61.	Wodzisław Śl.	A1, A2, A3, A9, A12, A14, B2, B3, B6, B7, C5, C12
62.	Wojkowice	A15
63.	Wojkowice	A15
64.	Wojkowice	A15
65.	Wrzosowa	A1, A7, A9, A14, B2, B3, B7, B11, C6, C9, C12
66.	Zawady	A15
67.	Zebrzydowice	A14, B1, B6, B7, B8, B9, B11
68.	Zwardoń	A1, A3, A9
69.	Zwardoń	A3, A9
70.	Zwardoń	A9
71.	Żarnowiec	A1, A3, A6, A9, A15

Tabela 56. Legenda wykazu producentów.

Informacja dotycząca produkcji roślinnej	
Symbol	Rodzaj uprawy
A-1.	Zboża (włączając materiał siewny)
A-2.	Rośliny wysokobiałkowe na produkcję ziarna (suche nasiona roślin strączkowych)
A-3.	Ziemniaki (włączając wczesne ziemniaki i sadzeniaki)
A-4.	Buraki cukrowe (wyłączając materiał siewny)
A-5.	Rośliny pastewne (wyłączając materiał siewny)
A-6.	Rośliny przemysłowe (łącznie)
A-7.	Warzywa (łącznie)
A-8.	Kwiaty i rośliny ozdobne (bez upraw szkółkarskich)
A-9.	Rośliny na paszę (łącznie)
A-10.	Materiał siewny
A-11.	Materiał wegetatywny
A-12.	Inne uprawy rolnicze
A-13.	Odłogi jako część płodozmianu

A-14.	Pastwiska i łąki (łącznie)
A-15.	Uprawy sadownicze i jagodowe
A-16.	Inne uprawy wieloletnie
A-17.	Nieużytki (odłogi nie będące częścią płodozmianu)
Informacja dotycząca produkcji zwierzęcej	
Symbol	Kategorie zwierząt
B-1.	Koniowate
B-2.	Bydło mleczne lub mięsno-mleczne
B-3.	Bydło mięsne
B-4.	Owce (łącznie)
B-5.	Kozy (łącznie)
B-6.	Świnie (łącznie)
B-7.	Drób nieśny
B-8.	Drób rzeźny
B-9.	Króliki
B-10.	Pszczóły (liczba pni)
B-11.	Pozostałe zwierzęta hodowlane
Informacja dotycząca produktów pochodzenia zwierzęcego	
Symbol	Produkty zwierzęce
C-1.	Mięso – koniowate
C-2.	Mięso – bydło
C-3.	Mięso – owce
C-4.	Mięso – kozy
C-5.	Mięso – świnie
C-6.	Mięso – drób
C-7.	Mięso – króliki
C-8.	Pozostałe zwierzęta hodowlane
C-9.	Mleko – krowy
C-10.	Mleko – owce
C-11.	Mleko – kozy
C-12.	Jaja
C-13.	Miód

ZAŁĄCZNIK NR 3.

KRYTERIA OCENY STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO ŚLĄSKIE 2020

KRYTERIA OGÓLNE

1. Kryterium K1: Czy analiza sytuacji gospodarczej, społecznej i środowiskowej (w tym SWOT) w wystarczający sposób uwzględnia zagadnienia związane ze zrównoważonym rozwojem i ochroną środowiska?.
2. Kryterium K2: Czy priorytety, cele i kierunki działań przyjęte w strategii odnoszą się do zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska?.
3. Kryterium K3: Czy proponowane rozwiązania prawne i instytucjonalne oraz przyjęte zasady wdrażania Strategii mogą zapewnić realizację pro środowiskowych celów i działań raz zrównoważony rozwój?.
4. Kryterium K4: Czy proponowany system monitorowania i ewaluacji realizacji dokumentu zawiera elementy związane ze zrównoważonym rozwojem i ochroną środowiska (przede wszystkim czy proponuje się odpowiednie do tego wskaźniki)?.
5. Kryterium K5: Czy projekt jest spójny ze strategicznymi dokumentami międzynarodowymi i krajowymi związanymi ze zrównoważonym rozwojem i ochroną środowiska?.

KRYTERIA SZCZEGÓŁOWE

1. Czy realizacja proponowanych działań i rozwiązań wpłynie na zmianę stanu środowiska w zakresie powietrza atmosferycznego?
2. Czy realizacja proponowanych działań i rozwiązań wpłynie na zmianę stanu środowiska w zakresie hałasu i promieniowania?
3. Czy realizacja proponowanych działań i rozwiązań wpłynie na zmianę stanu środowiska w zakresie gleb i powierzchni ziemi?
4. Czy realizacja proponowanych działań i rozwiązań wpłynie na zmianę stanu ekosystemów oraz różnorodności biologicznej?
5. Czy realizacja proponowanych działań i rozwiązań wpłynie na zmianę stanu środowiska w zakresie wód powierzchniowych i podziemnych?
6. Czy realizacja proponowanych działań i rozwiązań wpłynie na zmianę stanu krajobrazu?
7. Czy realizacja proponowanych działań i rozwiązań wpłynie na zachowanie dziedzictwa kulturowego regionu?
8. Czy realizacja proponowanych działań i rozwiązań prowadzić będzie do upowszechniania stosowania pro środowiskowych technologii i promowania wszelkich form zarządzania środowiskowego?
9. Czy realizacja proponowanych działań i rozwiązań sprzyjać będzie zrównoważonemu rozwojowi terenów zurbanizowanych?
10. Czy realizacja proponowanych działań i rozwiązań sprzyjać będzie zrównoważonemu gospodarowaniu przestrzenią?
11. Czy realizacja proponowanych działań i rozwiązań przyczyni się do wzmocnienia i rozwoju proekologicznej świadomości społeczeństwa?
12. Czy realizacja proponowanych działań i rozwiązań przyczyni się do propagowania/zapewniania zdrowia środowiskowego?
13. Czy realizacja proponowanych działań i rozwiązań będzie negatywnie oddziaływać na środowisko poza granicami kraju?

Tabela 64 . Ocena szczegółowa oddziaływań na środowisko celów i kierunków działań przyjętych w „Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego – Śląskie 2020” oraz sposoby przeciwdziałania, ograniczania i kompensacji (priorytet A)

Kierunki działań i zidentyfikowane istotne działania	Komponent środowiska lub typ ekosystemu	Identyfikacja potencjalnych oddziaływań	Czas trwania	Rodzaj	Zasięg przestrzenny oddziaływań	Informacja o możliwym oddziaływaniu skumulowanym	Sposoby zapobiegania, ograniczania i kompensacji negatywnych oddziaływań
A.1.1. Poprawa jakości kształcenia Działania: ❖ wspieranie opracowywania i wdrażania autorskich programów i nowoczesnych narzędzi nauczania, w tym e-learningu; ❖ stworzenie podstawowej oferty zajęć pozalekcyjnych rozwijających zainteresowania uczniów, współuczestnictwo szkół w realizacji programu wychowawczego po zajęciach lekcyjnych; ❖ promocja różnorodnych form zajęć z zakresu kultury fizycznej, kształtująca postawę zdrowego stylu życia; ❖ wspieranie kształcenia w ramach uniwersytetów trzeciego wieku; ❖ wspieranie rozwoju szkolnej infrastruktury sportowej i rekreacyjnej;	ekosystemy miast, rolnie, różnorodność biologiczna	zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnych i ubytek siedlisk gatunków w związku z rozbudową infrastruktury sportowej i rekreacyjnej	długoterminowe	bepośrednie	miejscowy		<ul style="list-style-type: none"> uwzględnienie walorów przyrodniczych terenu podczas lokalizacji inwestycji wykonanie nasadzeń kompensacyjnych zieleni
	krajobraz	poprawa lub pogorszenie walorów krajobrazowych zależnie od lokalizacji obiektów i przyjętych rozwiązań architektonicznych	długoterminowe	pośrednie	lokalny		<ul style="list-style-type: none"> uwzględnianie ochrony krajobrazu podczas lokalizacji inwestycji
	powierzchnia ziemi, gleby i zasoby kopalin	przekształcenie profilu glebowego i ograniczenie powierzchni gleb w związku z rozbudową infrastruktury sportowej i rekreacyjnej	długoterminowe	bepośrednie	miejscowy		<ul style="list-style-type: none"> ograniczenie do minimum strefy bezpośredniej ingerencji
	zdrowie człowieka	poprawa ogólnego stanu zdrowia spowodowana wzrostem świadomości zdrowotnej i profilaktyki oraz upowszechnieniem zdrowego stylu życia zmniejszenie zagrożeń związanych z negatywnymi zjawiskami społecznymi - oddziaływanie pól elektromagnetycznych na użytkowników urządzeń końcowych (komputery, telefony komórkowe itp.); - obciążenie narządu wzroku i układu mięśniowo-kostnego w czasie korzystania z komputerów.	długoterminowe średnioterminowe długoterminowe	bepośrednie	miejscowy lokalny regionalny	Możliwa kumulacja PEM pochodzących z różnych źródeł	<ul style="list-style-type: none"> organizacja stanowisk pracy z uwzględnieniem zasad ergonomii przestrzeganie zasad BHP uwzględnianie zasad ergonomii oraz ochrony zdrowia w systemie szkolen użytkowników urządzeń końcowych
A.1.2. Rozwój kompetencji i usług społeczeństwa Informacyjnego Działania: ❖ rozwijanie platform cyfrowych w instytucjach publicznych i podnoszenie kompetencji pracowników tych instytucji w zakresie ICT; ❖ wspieranie rozwoju i standaryzacji elektronicznych usług publicznych; ❖ digitalizacja zasobów i treści związanych m.in.: z nauką, edukacją, kulturą, ochroną i stanem środowiska, przestąpienia, transportem publicznym oraz rozwój narzędzi dostępu do tych treści; ❖ rozwój interoperacyjnych platform e-usług publicznych w tym m.in. w zakresie edukacji, zdrowia, ochrony środowiska, transportu, kultury; ❖ wdrażanie rozwiązań integrujących elektroniczne usługi publiczne w ramach regionu i włączenie ich w sieć krajowe (międzynarodowe); ❖ podnoszenie umiejętności mieszkańców, w tym dzieci, młodzieży, dorosłych oraz osób zagrożonych wykluczeniem cyfrowym, w obszarze ICT; ❖ edukacja w zakresie nowych form kontaktów z administracją publiczną; ❖ wdrażanie i promocja działań z zakresu e-demokracji, integracja społeczeństwa informacyjnego w regionie z wykorzystaniem kanałów elektronicznych; ❖ promocja i marketing społeczny w zakresie rozwoju społeczeństwa informacyjnego w regionie, a także upowszechnianie, transfer i stworzenie bazy dobrych rozwiązań.	dziedzictwo kulturowe	ochrona dziedzictwa kulturowego dzięki wzrostowi wiedzy i świadomości kulturowej społeczeństwa	długoterminowe	pośrednie	lokalny regionalny		
	wszystkie ekosystemy i komponenty	wzrost efektywności zarządzania środowiskiem w wyniku: poprawy kwalifikacji osób odpowiedzialnych za zarządzanie środowiskiem; wykorzystania nowoczesnych technologii zarządzania, zaangażowania społeczeństwa w proces jego ochrony w związku z upowszechnieniem informacji o środowisku i rozwojem usług publicznych	długoterminowe	pośrednie	lokalny regionalny		
	powierzchnia ziemi, gleby i zasoby kopalin	zmniejszenie presji antropogenicznej na środowisko spowodowane wzrostem świadomości ekologicznej oraz dbałości o środowisko przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe regionu	długoterminowe	pośrednie	lokalny regionalny		<ul style="list-style-type: none"> wykorzystanie odnawialnych źródeł energii zmniejszenie energochłonności urządzeń
	atmosfera i klimat	wzrost wydobycia paliw kopalnych do produkcji energii elektrycznej	długoterminowe	pośrednie	lokalny regionalny		
		zmniejszenie emisji spalin samochodowych (zmniejszenie potrzeb komunikacyjnych ludności)	długoterminowe	pośrednie	lokalny regionalny		
	zdrowie człowieka	zwiększenie emisji zanieczyszczeń związanej z produkcją energii elektrycznej	długoterminowe	pośrednie	regionalny		<ul style="list-style-type: none"> wykorzystanie odnawialnych źródeł energii zmniejszenie energochłonności urządzeń wprowadzenie technologii umożliwiających ograniczenie emisji zanieczyszczeń
		poprawa kondycji zdrowotnej spowodowana większym dostępem do wiedzy	długoterminowe	pośrednie	miejscowy lokalny regionalny		<ul style="list-style-type: none"> organizacja stanowisk pracy z uwzględnieniem zasad ergonomii przestrzeganie zasad BHP uwzględnianie zasad ergonomii oraz ochrony zdrowia w systemie szkolen użytkowników urządzeń końcowych
		- oddziaływanie pól elektromagnetycznych na użytkowników urządzeń końcowych (komputery, telefony komórkowe itp.); - obciążenie narządu wzroku i układu mięśniowo-kostnego w czasie korzystania z komputerów.	krótkoterminowe średnioterminowe długoterminowe	pośrednie	miejscowy	Możliwa kumulacja PEM pochodzących z różnych źródeł	
A.2.1. Poprawa warunków inwestycyjnych w regionie Działania: ❖ rozbudowa i poprawa infrastruktury transportowej służącej obsłudze obszarów stref atrakcyjnych gospodarczo; ❖ zagospodarowanie obiektów i obszarów		likwidacja siedlisk, fragmentaryzacja ekosystemów, synantropizacja siedlisk	długoterminowe	bepośrednie	miejscowy lokalny	Możliwa kumulacja z oddziaływaniami powodowanymi przez rozbudowę infrastruktury transportowej (C.1.2)	<ul style="list-style-type: none"> uwzględnianie konieczności zachowania ciągłości i funkcji struktur biologicznych przy lokalizacji inwestycji oraz planowaniu przebiegu infrastruktury transportowej tworzenie stref aktywności gospodarczej na terenach przekształconych działalnością człowieka obudowa biologiczna tras komunikacyjnych i terenów inwestycyjnych

Kierunki działań i zidentyfikowane istotne działania	Komponent środowiska lub typ ekosystemu	Identyfikacja potencjalnych oddziaływań	Czas trwania	Rodzaj	Zasięg przestrzenny oddziaływań	Informacja o możliwym oddziaływaniu skumulowanym	Sposoby zapobiegania, ograniczania i kompensacji negatywnych oddziaływań
<div>inkubatorów, centrów transferu technologii, innowacji i przedsiębiorczości; ❖ promowanie stosowania systemów zarządzania jakością oraz uzyskiwania certyfikatów jakości.</div> <div>A.2.3. Rozwój informatyki i telekomunikacji</div> <div>Działania: ❖ koordynacja i wspieranie działań związanych z rozbudową sieci teleinformatycznych w województwie oraz wspieranie integracji sieci szerokopasmowych; ❖ rozbudowa i modernizacja infrastruktury teleinformatycznej z zapewnieniem jej bezpieczeństwa oraz mechanizmów jakości, w tym likwidacja „białych plam” w dostępie do Internetu szerokopasmowego; ❖ zwiększenie poziomu rozwoju systemów informatycznych na całym obszarze województwa, w tym w instytucjach publicznych; ❖ wspieranie firm sektora ICT świadczących usługi w zakresie infrastruktury sieci teleinformatycznych; ❖ upowszechnienie dostępu do Internetu w miejscach publicznych jako elementu przestrzeni publicznej.</div>		zwiększenie emisji zanieczyszczeń związanej z produkcją energii elektrycznej	długoterminowe	pośrednie	regionalny		
	zdrowie człowieka	negatywny wpływ zanieczyszczeń powietrza związanych z produkcją energii elektrycznej	długoterminowe	pośrednie	miejscowy lokalny regionalny		• zmiana parametrów techniczno-eksploatacyjnych źródeł PEM (obniżenie mocy, praca anten nadawczych w pewnych sektorach)
	ekosystemy miast	oddziaływanie na płaki gniazdujące i owady PEM emitowanego przez stacje bazowe telefonii komórkowej: - zmniejszenie liczby gatunków - zmniejszenie liczebności populacji	średnioterminowe długoterminowe	bezpśrednie	miejscowy, lokalny		• uwzględnienie walorów przyrodniczych terenu podczas rozbudowy sieci teleinformatycznej
		zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnych	krótkoterminowe	bezpśrednie	miejscowy		• wykonanie nasadzeń kompensacyjnych zieleni
	ekosystemy rolne, różnorodność biologiczna	syntantropizacja siedlisk	długoterminowe	bezpśrednie	miejscowy lokalny		
		oddziaływanie na płaki gniazdujące i owady PEM emitowanego przez stacje bazowe telefonii komórkowej: - zmniejszenie liczby gatunków - zmniejszenie liczebności populacji	średnioterminowe długoterminowe	bezpśrednie	miejscowy lokalny		• zmiana parametrów techniczno-eksploatacyjnych źródeł PEM (obniżenie mocy, praca anten nadawczych w pewnych sektorach)
	krajobraz, dziedzictwo kulturowe	degradacja krajobrazu (w tym krajobrazu kulturowego) w wyniku wprowadzenia do środowiska nadelniemych elementów infrastruktury teleinformatycznej	długoterminowe	bezpśrednie	zmienny, zależny od uwarunkowań lokalnych	Lokalna kumulacja z oddziaływaniami inwestycji przewidzianych w kierunku B.3.5 i C.1.2	• uwzględnienie ochrony krajobrazu i dziedzictwa kulturowego podczas rozbudowy sieci teleinformatycznej, lokalizacji urządzeń i konstrukcji nośnych oraz w procedurach oceny oddziaływania na środowisko
		wzrost wydobycia surowców energetycznych (produkcja i zasilanie urządzeń oraz recykling zużytego sprzętu)	krótkoterminowe długoterminowe	pośrednie	regionalny		• wykorzystanie odnawialnych źródeł energii
		wzrost wydobycia surowców do produkcji urządzeń teleinformatycznych i telekomunikacyjnych	długoterminowe	pośrednie	ponadregionalny		• zmniejszenie energochłonności urządzeń i procesów
	powierzchnia ziemi, gleby i zasoby kopalin	zmniejszenie zapotrzebowania na paliwa napędzające pojazdy samochodowe	długoterminowe	pośrednie	regionalny		• zwiększenie wykorzystania surowców pochodzących z recyklingu zużytego sprzętu
		zakurzenie profilu glebowego przez prace ziemne w trakcie budowy infrastruktury teleinformatycznej (kabelowe sieci przesyłowe)	długoterminowe	bezpśrednie	miejscowy		• racjonalne zaplanowanie przebiegu trasy infrastruktury teleinformatycznej ograniczające zakres przekształceń
		składowanie odpadów urządzeń elektrycznych i elektronicznych	długoterminowe	bezpśrednie pośrednie	lokalny regionalny		• zwiększenie poziomu odzysku odpadów elektrycznych i elektronicznych
		zwiększenie emisji zanieczyszczeń związanej z produkcją energii elektrycznej	długoterminowe	bezpśrednie pośrednie	lokalny regionalny		• zwiększenie efektywności zarządzania i kontroli gospodarowania odpadami
	atmosfera i klimat	zwiększenie emisji zanieczyszczeń związanej z produkcją energii elektrycznej	długoterminowe	bezpśrednie	lokalny regionalny		• podniesienie poziomu świadomości ekologicznej użytkowników sprzętu elektronicznego i elektrycznego
		zwiększenie emisji spalin samochodowych (zmniejszenie potrzeb komunikacyjnych ludności)	długoterminowe	pośrednie	lokalny		• organizacja stanowisk pracy z uwzględnieniem zasad ergonomii
		emisja spalin podczas budowy (pojazdy i maszyny budowlane) i okresowej obsługi urządzeń telekomunikacyjnych (pojazdy)	krótkoterminowe	bezpśrednie	miejscowy lokalny		• przestrzeganie zasad BHP
		zwiększenie emisji zanieczyszczeń związanej z produkcją energii elektrycznej	długoterminowe	pośrednie	regionalny		• uwzględnianie zasad ergonomii oraz ochrony zdrowia w systemie szkoleń użytkowników urządzeń końcowych
	zdrowie człowieka	- oddziaływanie pól elektromagnetycznych na użytkowników urządzeń końcowych (komputery, telefony komórkowe) - obciążenie narządu wzroku i układu mięśniowo-kostnego w czasie korzystania z komputerów	krótkoterminowe średnioterminowe długoterminowe	pośrednie	miejscowy	Możliwa kumulacja PEM pochodzących z różnych źródeł	• kontrola rzeczywistych poziomów natężenia PEM w środowisku pracy
		negatywny wpływ zanieczyszczeń powietrza związanych z produkcją energii elektrycznej	krótkoterminowe	bezpśrednie	miejscowy lokalny regionalny		• wyposażenie pracowników w środki ochrony indywidualnej BHP
		oddziaływanie pól elektromagnetycznych na pracowników obsługi urządzeń telekomunikacyjnych	krótkoterminowe średnioterminowe	bezpśrednie	miejscowy		• ekranowanie urządzeń emitujących PEM

Kierunki działań i zidentyfikowane istotne działania	Komponent środowiska lub typ ekosystemu	Identyfikacja potencjalnych oddziaływań	Czas trwania	Rodzaj	Zasięg przestrzenny oddziaływań	Informacja o możliwym oddziaływaniu skumulowanym	Sposoby zapobiegania, ograniczania i kompensacji negatywnych oddziaływań
<p>A2.4. Rozbudowa i unowocześnienie systemów energetycznych i przesyłowych</p> <p>Działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ prowadzenie prac nad rozwojem alternatywnych, odnawialnych i ekologicznych źródeł energii gwarantujących bezpieczeństwo energetyczne; ❖ wsparcie rozwoju i wdrożeń technologii energetycznych; ❖ ułatwienie implementacji nowatorskich rozwiązań z dziedziny energetyki; ❖ zintensyfikowanie badań w dziedzinie energetyki w ośrodkach naukowych i badawczych; ❖ budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej do wykorzystania energii odnawialnej; ❖ rozbudowa i modernizacja infrastruktury sieci przesyłowej; ❖ wsparcie produkcji energii elektrycznej i ciepłej w ramach elektrowni wodnych i energetyki geotermalnej oraz elektrowni wiatrowych; ❖ wspieranie rozwoju energetyki rozproszonej na terenach wiejskich. 		oddziaływanie pól elektromagnetycznych od stacji bazowych telefonii komórkowej (BTS) na osoby postronne	długoterminowe	bepośrednie	miejscowy	Możliwa kumulacja PEM pochodzących z różnych źródeł	<ul style="list-style-type: none"> • zmiana parametrów techniczno-eksploatacyjnych źródeł PEM (obniżenie mocy, praca anten nadawczych w pewnych sektorach) • stosowanie w budynkach ekranowania architektonicznego (ścian, okien, drzwi i innych otworów technologicznych) • uwzględnienie ochrony osób postronnych przed PEM przy lokalizacji i projektowaniu konstrukcji wsporczych BTS
	ekosystemy rolne i leśne	oddziaływanie na ptaki gniazdujące i owady PEM emitowanego przez sieci elektroenergetyczne: <ul style="list-style-type: none"> - zmniejszenie liczby gatunków - zmniejszenie liczebności populacji zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnych, synantropizacja siedlisk	średnioterminowe długoterminowe	bepośrednie	miejscowy lokalny		<ul style="list-style-type: none"> • zmiana parametrów techniczno-eksploatacyjnych źródeł PEM (obniżenie mocy, praca anten nadawczych w pewnych sektorach)
	ekosystemy hydrogeniczne	zmiany struktury i rozprzestrzenienia ekosystemów w efekcie zmiany warunków przepływu i ograniczenia drożności cieków w związku z budową elektrowni wodnych	długoterminowe	bepośrednie	miejscowy lokalny	Lokalna kumulacja z oddziaływaniami powodowanymi przez turystykę (A. 3.3, B.1.2, B.3.6) i zabudowę hydrotechniczną cieków (B.2.1)	<ul style="list-style-type: none"> • odtworzenie siedlisk związanych z wodami na terenach pozostających poza wpływem zmian • wyłączenie spod zabudowy obiektami energetyki wodnej dolin rzecznych o wysokich walorach przyrodniczych
	wszystkie ekosystemy	ograniczenie negatywnego oddziaływania zanieczyszczeń powietrza na stan ekosystemów	długoterminowe	pośrednie	regionalny		
	różnorodność biologiczna	oddziaływanie na ptaki gniazdujące i owady PEM emitowanego przez sieci elektroenergetyczne: <ul style="list-style-type: none"> - zmniejszenie liczby gatunków - zmniejszenie liczebności populacji zwiększenie śmiertelności różnych gatunków ptaków w wyniku działalności turbin wiatrowych, kolizji z energetycznymi sieciami przesyłowymi i porażen prądem elektrycznym	średnioterminowe długoterminowe	bepośrednie	miejscowy lokalny		<ul style="list-style-type: none"> • zmiana parametrów techniczno-eksploatacyjnych źródeł PEM (obniżenie mocy, praca anten nadawczych w pewnych sektorach)
							<ul style="list-style-type: none"> • umieszczanie na przewodach sylwetek ptaków drapieżnych, instalowanie atrap drapieżników na słupach • uwzględnianie przy lokalizacji obiektów przebiegu głównych korytarzy migracyjnych ptaków
		przerwanie ciągłości biologicznej cieków (zagrożenie dla migracji organizmów)	długoterminowe	bepośrednie	lokalny regionalny	Lokalna kumulacja z oddziaływaniami powodowanymi przez turystykę (A.3.3, B.1.2, B.3.6), zabudowę hydrotechniczną cieków (B.2.1) i rozwój infrastruktury transportowej (C.1.2)	<ul style="list-style-type: none"> • stosowanie urządzeń ułatwiających migrację zwierząt (przepławki, obejścia, windy,...) • monitoring biologiczny cieków • wyłączenie spod zabudowy obiektami energetyki wodnej cieków stanowiących ostoje i korytarze ekologiczne dla rzadkich gatunków ryb
	krajobraz, dziedzictwo kulturowe	obniżenie walorów krajobrazowych (w tym krajobrazu kulturowego) spowodowane rozbudową systemów energetycznych (w tym sieci przesyłowych, elektrowni wodnych, wiatrowych)	długoterminowe	bepośrednie	zmienny, zależny od uwarunkowań lokalnych	Lokalna kumulacja z oddziaływaniami inwestycji przewidzianych w kierunku B.3.5 i C.1.2	<ul style="list-style-type: none"> • uwzględnienie ochrony krajobrazu i dziedzictwa kulturowego podczas rozbudowy systemów energetycznych • zastosowanie rozwiązań technicznych minimalizujących wpływ na krajobraz (odpowiednia lokalizacja słupów, zastosowanie linii wielotorowych, podziemne kable wysokonapięciowe...)
	powierzchnia ziemi, gleby i zasoby kopalin	zmniejszenie wydobycia paliw kopalnych na potrzeby produkcji energii elektrycznej i ciepłej	długoterminowe	bepośrednie	regionalny		<ul style="list-style-type: none"> • racjonalne zaplanowanie przebiegu trasy sieci przesyłowych ograniczające zakres przekształceń
	atmosfera i klimat	degradacja profilu glebowego podczas rozbudowy infrastruktury energetycznej (gł. przesyłowej) oraz obiektów energetyki (geotermalnej i wodnej)	długoterminowe	bepośrednie	miejscowy		<ul style="list-style-type: none"> • zastosowanie rozwiązań technicznych minimalizujących zajmowaną powierzchnię (odpowiednia lokalizacja słupów, zastosowanie linii wielotorowych...)
		zmniejszenie wielkości emisji gazów i pyłów powstających podczas produkcji energii elektrycznej poprzez wykorzystanie alternatywnych źródeł energii (energetyka wodna, wiatrowa i geotermalna), oraz modernizację energetyki tradycyjnej	długoterminowe	bepośrednie	lokalny regionalny		

Kierunki działań i zidentyfikowane istotne działania	Komponent środowiska lub typ ekosystemu	Identyfikacja potencjalnych oddziaływań	Czas trwania	Rodzaj	Zasięg przestrzenny oddziaływań	Informacja o możliwym oddziaływaniu skumulowanym	Sposoby zapobiegania, ograniczania i kompensacji negatywnych oddziaływań
<p>A.3.1. Wspieranie wdrożeń nowych technologii i rozwój sektora B+R</p> <p>Działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> wspieranie instytucjonalne i finansowe badań naukowych i ich promocja; integracja działań ośrodków badawczych, naukowców i przemysłu mające na celu wykreowanie i nowatorskich kierunków badawczych; wspieranie ośrodków badawczych przy uczelniach wyższych mające na celu umożliwienie kontynuowania prac badawczych z zakresu nauk wysoko specjalistycznych; utworzenie systemu stypendialnego dla pracowników naukowych oraz wsparcie finansowe i instytucjonalne dla wdrożenia wyników ich prac; finansowe wsparcie rozwoju innowacyjności i nowoczesnych technologii, w tym m.in. biotechnologii technologii węglowych; 	wody powierzchniowe i podziemne	- zabudowa hydrotechniczna cieków w związku z budową elektrowni wodnych - zmiana reżimu hydrologicznego zlewni - ograniczenie i modyfikacja naturalnych procesów hydromorfologicznych cieków wodnych	długoterminowe	bezpośrednie	miejscowy lokalny regionalny	Lokalna kumulacja z oddziaływaniami inwestycji przewidzianych w kierunku B.2.1	<ul style="list-style-type: none"> egzekwowanie zapisów ochrony środowiska podczas lokalizacji nowych elektrowni wodnych użytkowanie obiektów uwzględniające zachowanie przepływu nienaruszalnego
		negatywny wpływ hałasu związany z przesyłem energii elektrycznej oraz funkcjonowaniem elektrowni wiatrowych	długoterminowe	bezpośrednie	miejscowy		<ul style="list-style-type: none"> racjonalne zaplanowanie przebiegu trasy sieci przesyłowych oraz lokalizacji elektrowni wiatrowych uwzględniające narażenie ludności na hałas prowadzenie stałego monitoringu poziomu natężenia hałasu
	zdrowie człowieka	zmniejszenie zachorowań powodowanych złą jakością powietrza atmosferycznego	długoterminowe	pośrednie	miejscowy lokalny regionalny		
	wszystkie ekosystemy i komponenty	oddziaływanie pól elektromagnetycznych od linii przesyłowych na osoby postronne	krótkoterminowe długoterminowe	bezpośrednie	miejscowy		<ul style="list-style-type: none"> monitorowanie dotrzymywania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku egzekwowanie zapisów prawnych regulujących dopuszczalne poziomy PEM w środowisku
		zmniejszenie presji antropogenicznej na środowisko spowodowane zastąpieniem technologii przestarzałych (zanieczyszczających i zasobochłonnych) innowacyjnymi rozwiązaniami technologicznymi i produktowymi	długoterminowe	pośrednie	lokalny regionalny		
		możliwe potencjalne oddziaływania negatywne będące skutkiem wdrażania nowatorskich technologii	krótkoterminowe średnioterminowe długoterminowe	pośrednie	zmienny		<ul style="list-style-type: none"> wstępne prognozowanie potencjalnych oddziaływań nowatorskich technologii na środowisko w celu ich zminimalizowania monitoring wpływu nowatorskich technologii na środowisko
	wszystkie ekosystemy	negatywne zmiany struktury ekosystemów wywołane zaburzeniem stosunków wodnych	długoterminowe	pośrednie	miejscowy lokalny		<ul style="list-style-type: none"> monitoring stanu środowiska przyrodniczego na obszarach chronionych
	ekosystemy hydrogeniczne	rozprzestrzenianie się ekosystemów wodno-błotnych w związku z powstawaniem nowych siedlisk w obrębie zapadisk pogómiczych	długoterminowe	pośrednie	miejscowy		
	różnorodność biologiczna	obniżenie różnorodności biologicznej w związku z pogorszeniem warunków siedliskowych i zanieczyszczeniem środowiska	długoterminowe	pośrednie	miejscowy lokalny regionalny		<ul style="list-style-type: none"> ochrona czynna cennych gatunków (metaplantacja) monitoring stanu środowiska przyrodniczego na obszarach chronionych
	krajobraz	zwiększenie różnorodności biologicznej poprzez tworzenie nowych siedlisk	długoterminowe	pośrednie	miejscowy lokalny regionalny		
<p>A.3.2. Wspieranie procesów restrukturyzacji i adaptacji gospodarczej</p> <p>Działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> wspieranie modernizacji i zwiększenie efektywności przemysłów tradycyjnych; wykorzystanie nowoczesnych technologii w sektorze górnictwa węgla kamiennego dla zwiększenia konkurencyjności cenowej, bezpieczeństwa pracy, ochrony środowiska oraz stworzenia podstaw pod rozwój technologiczny i naukowy; poszukiwanie nowych możliwości wykorzystania węgla; wspieranie ograniczenia szkodliwego oddziaływania tradycyjnych sektorów na środowisko naturalne, w tym wprowadzenie i promocja proekologicznych sposobów produkcji. 		przekształcenia krajobrazu wywołane działalnością górnictwą	długoterminowe	bezpośrednie	lokalny		<ul style="list-style-type: none"> stosowanie podszadki na terenach o zwartej zabudowie
		zmniejszenie zasobów kopalni w wyniku postępującego wydobycia	długoterminowe	bezpośrednie	regionalny		
	powierzchnia ziemi, gleby i zasoby kopalni	odkształcenia powierzchni ziemi spowodowane eksploatacją górnictwą (obniżanie terenu)	długoterminowe	bezpośrednie	miejscowy lokalny		<ul style="list-style-type: none"> stosowanie podszadki na terenach o zwartej zabudowie
		odkształcenia powierzchni ziemi i degradacja gleb powodowane lokowaniem odpadów wytwarzanych przez przemysł tradycyjne	długoterminowe	bezpośrednie	miejscowy		<ul style="list-style-type: none"> zwiększenie wykorzystania wórnego odpadów
	atmosfera i klimat	ograniczenie ilości emitowanych zanieczyszczeń dzięki wdrożeniu nowoczesnych technologii i pro środowiskowych sposobów produkcji	długoterminowe	bezpośrednie	lokalny regionalny		
wody powierzchniowe i		zaburzenie stosunków wodnych na terenach objętych eksploatacją górnictwą	długoterminowe	bezpośrednie	miejscowy lokalny		<ul style="list-style-type: none"> zmniejszenie ilości wód kopalnianych odprowadzanych do wód powierzchniowych

Kierunki działań i zidentyfikowane istotne działania	Komponent środowiska lub typ ekosystemu	Identyfikacja potencjalnych oddziaływań	Czas trwania	Rodzaj	Zasięg przestrzenny oddziaływań	Informacja o możliwym oddziaływaniu skumulowanym	Sposoby zapobiegania, ograniczania i kompensacji negatywnych oddziaływań
<p>A.3.3. Unowocześnienie rolnictwa i wsparcie przeobrażeń gospodarczych na terenach wiejskich</p> <p>Działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ kreowanie i promocja rolnych produktów markowych i ekologicznych; ❖ wspieranie inicjatyw służących podnoszeniu jakości produktów rolnych; ❖ wsparcie dla rozwijania wielofunkcyjności gospodarstw rolnych; ❖ scalanie gruntów i poprawa ich żyzności; ❖ promowanie na terenach wiejskich nowych działalności gospodarczych – pozarolniczych, a w szczególności turystyki, rekreacji i usług oraz produkcji w zakresie odnawialnych źródeł energii. 	podziemne	ograniczenie zanieczyszczenia wód powierzchniowych zasolonymi wodami kopalinymi oraz odciekami z odpadów wydobywczyc lokowanych na powierzchni ziemi dzięki wdrożeniu nowoczesnych technologii i proekologicznych sposobów produkcji	dlugoterminowe	bezpośrednie	miejscowy lokalny		
	zdrowie człowieka	zmniejszenie zachorowań powodowanych złą jakością środowiska w związku z modernizacją technologii i ograniczeniem negatywnych wpływów na środowisko	dlugoterminowe	pośrednie	pośrednie	miejscowy lokalny regionalny	
	dziedzictwo kulturowe	uszkodzenia i zniszczenia zabytków kultury powodowane przez działalność górnictw	dlugoterminowe	pośrednie	pośrednie	miejscowy lokalny regionalny	<ul style="list-style-type: none"> • stosowanie podszadki lub filarów ochronnych
	ekosystemy leśne, hydrogeniczne, rolne	synantropizacja i zanik gatunków cennych w związku ze zwiększeniem presji turystycznej na obszary cenne przyrodniczo (także objęte ochroną prawną)	dlugoterminowe	pośrednie	regionalny	Lokalna kumulacja z oddziaływaniami powodowanymi przez turystykę (B.1.2, B.3.6) i inwestycje na terenach wiejskich (B.3.5)	<ul style="list-style-type: none"> • ograniczenie udostępniania turystycznego obszarów cennych przyrodniczo w oparciu o wskaźniki chłonności i pojemności środowiska przyrodniczego • wyłączenie z udostępniania ekosystemów szczególnie wrażliwych na antropopresję • monitoring stanu środowiska przyrodniczego na obszarach chronionych • popularyzacja turystyki kwalifikowanej, agroturystyki
	ekosystemy rolne, różnorodność biologiczna	zmniejszenie ilości zadrzewień, zbiorowisk zaroślowych i mozaikowości siedlisk oraz bogactwa fauny i flory na terenach użytkowanych rolniczo w związku ze scalaniem gruntów i tworzeniem większych obszarów gospodarstw	dlugoterminowe	bezpośrednie	lokalny	Lokalna kumulacja z oddziaływaniami powodowanymi przez inwestycje na terenach wiejskich (B.3.5)	<ul style="list-style-type: none"> • zachowanie śródpolnych pozostałości naturalnych ekosystemów jako obszarów niezbędnych dla zabezpieczenia lokalnej bioróżnorodności • realizacja pakietów programów rolno-środowiskowych nastawionych na ochronę siedlisk i gatunków
	powierzchnia ziemi, gleby i zasoby kopalin	zanik ekosystemów oraz zmniejszenie bogactwa gatunkowego w wyniku zaniechania rolniczego użytkowania gruntów	dlugoterminowe	pośrednie	lokalny	Lokalna kumulacja z oddziaływaniami powodowanymi przez inwestycje na terenach wiejskich (B.3.5)	<ul style="list-style-type: none"> • realizacja pakietów programów rolno-środowiskowych nastawionych na ochronę siedlisk i gatunków
	dziedzictwo kulturowe	poprawa żyzności gleb	dlugoterminowe	bezpośrednie	miejscowy		
	dziedzictwo kulturowe	uproszczenie struktury krajobrazu (w tym krajobrazu kulturowego)	dlugoterminowe	bezpośrednie pośrednie	lokalny		<ul style="list-style-type: none"> • realizacja programów rolno-środowiskowych • uwzględnianie ochrony walorów krajobrazowych przy lokalizacji inwestycji
	wody powierzchniowe i podziemne	zanieczyszczenie wód powierzchniowych, a w niektórych przypadkach także wód podziemnych, dopływem substancji biogennych	średnioterminowe dlugoterminowe	bezpośrednie	miejscowy lokalny	Lokalna kumulacja z zanieczyszczeniami pochodzącymi z infrastruktury transportowej (C.1.2)	<ul style="list-style-type: none"> • wdrażanie zasad zrównoważonego rolnictwa • obudowa biologiczna cieków • stosowanie kodeksu dobrych praktyk rolniczych
	zdrowie człowieka	poprawa stanu zdrowia społeczeństwa spowodowana podniesieniem jakości żywności	dlugoterminowe	pośrednie	miejscowy lokalny regionalny		
	zdrowie człowieka	poprawa kondycji zdrowotnej dzięki stworzeniu warunków do zaspokajania potrzeb rekreacyjno-wypoczynkowych społeczeństwa	dlugoterminowe	pośrednie	regionalny		

Kierunki działań i zidentyfikowane istotne działania	Komponent środowiska lub typ ekosystemu	Identyfikacja potencjalnych oddziaływań	Czas trwania	Rodzaj	Zasięg przestrzenny oddziaływań	Informacja o możliwej kumulacji oddziaływań negatywnych	Sposoby zapobiegania, ograniczania i kompensacji negatywnych oddziaływań	
							•	•
						energetyki (A.2.4)	popularyzacja turystyki i kwalifikowanej, agroturystyki	
	krajobraz	degradacja walorów krajobrazowych wskutek rozbudowy infrastruktury turystycznej	długoterminowe	bezpośrednie	lokalny	Lokalna kumulacja oddziaływań z inwestycjami przewidzianymi w kierunku B.3.5	ochrona najcenniejszych walorów krajobrazowych przed zabudową	uwzględnienie przy rozbudowie infrastruktury turystycznej walorów krajobrazowych (dostosowanie lokalizacji, architektury obiektów...)
	powierzchnia ziemi, gleby i zasoby kopalin	zaburzenie profilu glebowego oraz zniszczenie biologicznych funkcji gleby przy rozbudowie ośrodków sportowych, rekreacyjnych, infrastruktury okolicy turystycznej	długoterminowe	bezpośrednie	miejscowy			
	atmosfera i klimat	zwiększenie zapotrzebowania na paliwa napędzające pojazdy samochodowe	długoterminowe	pośrednie	ponadregionalny		rozwój sieci połączeń i promocja komunikacji publicznej (ze szczególnym uwzględnieniem regionów turystycznych)	rozwój sieci połączeń i promocja komunikacji publicznej (ze szczególnym uwzględnieniem regionów turystycznych)
	wody powierzchniowe i podziemne	zwiększenie emisji spalin samochodowych (zwiększenie potrzeb komunikacyjnych ludności związanych z natężeniem ruchu turystycznego)	krótkoterminowe średnioterminowe	pośrednie	lokalny		rozwój sieci połączeń i promocja komunikacji publicznej (ze szczególnym uwzględnieniem regionów turystycznych)	
		emisja spalin podczas budowy (pojazdy i maszyny budowlane)	krótkoterminowe	bezpośrednie	miejscowy		egzekwowanie zapisów ochrony środowiska podczas lokalizacji inwestycji mogących oddziaływać na środowisko	ograniczenie presji poprzez właściwy dobór lokalizacji nowych elementów bazy sportowej i rekreacyjnej oraz przestrzeganie zasad inżynierii ekologicznej
	zdrowie człowieka	Poprawa kondycji zdrowotnej , obniżenie poziomu stresu dzięki stworzeniu warunków do rekreacji i wypoczynku	długoterminowe	pośrednie	regionalny		zaopatrzenie bazy wypoczynkowej w systemy wodno-kanalizacyjne	
B.1.3. Podniesienie skuteczności polityki społecznej		poprawa stanu zdrowia i warunków życia osób starszych, niepełnosprawnych, uzależnionych	długoterminowe	pośrednie	miejscowy lokalny regionalny			
	zdrowie człowieka	poprawa kondycji zdrowotnej dzięki ograniczeniu patologii społecznych, zmniejszeniu zagrożeń związanych z negatywnymi zjawiskami społecznymi	długoterminowe	pośrednie	miejscowy lokalny regionalny			

B.1.3. Podniesienie skuteczności polityki społecznej

- Działania:
- ❖ wsparcie instytucji pomocy społecznej i podniesienie jakości usług świadczonych przez te instytucje;
  - ❖ rozwój systemu usług świadczonych na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych w domach pomocy społecznej i miejscu zamieszkania;
  - ❖ tworzenie warunków sprzyjających powstawaniu różnych form asystencji społecznej nad osobami zależnymi, w tym m.in. dziećmi, osobami niepełnosprawnymi i starszymi;
  - ❖ wzmocnienie lokalnych systemów wsparcia dziecka i rodziny poprzez wspieranie istniejących i tworzenie nowych placówek realizujących programy opiekuńcze i socjoterapeutyczne;
  - ❖ rozwój i modernizacja bazy materialnej, menortorycznej i organizacyjnej placówek lecznictwa uzależnień,
  - ❖ rozwój i promocja wolontariatu szczególnie na rzecz osób starszych, niepełnosprawnych oraz zagrożonych marginalizacją społeczną;
  - ❖ poprawa wykorzystania i zwiększenie dostępności istniejącej infrastruktury instytucji pomocy społecznej, w szczególności świetlic środowiskowych np. na rzecz przeciwdziałania patologii i przestępczości wśród młodzieży;
  - ❖ wzmocnienie lokalnych systemów przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Kierunki działań i zidentyfikowane istotne działania	Komponent środowiska lub typ ekosystemu	Identyfikacja potencjalnych oddziaływań	Czas trwania	Rodzaj	Zasięg przestrzenny oddziaływań	Informacja o możliwej kumulacji oddziaływań negatywnych	Sposoby zapobiegania, ograniczania i kompensacji negatywnych oddziaływań
<p>B.1.4. Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego</p> <p>Działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> wspieranie wdrożenia programów i projektów mających na celu aktywizację społeczeństwa, kształtowanie poprawnych zachowań w sytuacjach zagrożenia oraz edukacyjnych na rzecz poprawy bezpieczeństwa; wspieranie systemów integrowania służb ratowniczych (straż pożarna, ratownictwo medyczne, policja) oraz rozwój współpracy w ramach obszarów transgranicznych; rozwój systemu zarządzania antyryzykowego; wsparcie osób, które ucierpiały w wyniku klęsk żywiołowych i katastrof; wspieranie nowoczesnych rozwiązań sprzyjających bezpieczeństwu poprzez rozwijanie monitoringu; ograniczenie ryzyka środowiskowego; stworzenie systemu rozwiązań organizacyjnych obsługujących system reagowania na potencjalne zagrożenia 	wszystkie ekosystemy i komponenty	zmnieszenie niekorzystnych oddziaływań na środowisko poprzez ograniczenie ryzyka środowiskowego	długoterminowe	pośrednie	miejscowy lokalny regionalny		
	zdrowie człowieka	zmnieszenie zagrożenia życia i zdrowia ludzkiego	długoterminowe	pośrednie	miejscowy lokalny regionalny		
	wszystkie ekosystemy	zmnieszenie zagrożenia związanego z deficytem wód powierzchniowych i podziemnych wskutek prowadzenia racjonalnej polityki gospodarowania zasobami wodnymi	średnio- i długoterminowe	pośrednie	lokalny regionalny		
	ekosystemy hydrogeniczne	poprawa stanu ekosystemów hydrogenicznych dzięki poprawie jakości wód	średnio- i długoterminowe	pośrednie	miejscowy lokalny regionalny	Lokalna kumulacja z oddziaływaniami powodowanymi przez turystykę (A.3.3, B.1.2, B.3.6) i rozwój energetyki (A.2.4)	<ul style="list-style-type: none"> zastosowanie urządzeń ułatwiających migrację ryb monitoring jakości wód pozaostawienie stref zbiorników wyłączonych z zagospodarowania turystycznego
		wzrost różnorodności biologicznej wód powierzchniowych wskutek poprawy ich jakości i racjonalnego zagospodarowania	średnio- i długoterminowe	pośrednie	lokalny regionalny		
	różnorodność biologiczna	zmnieszenie różnorodności biologicznej (ograniczenie liczby gatunków oraz zmniejszenie liczebności populacji) wskutek zabudowy hydrotechnicznej rzek, przenawiania ciągłości korytarzy ekologicznych i zagospodarowania turystycznego rzek i cieków wodnych	długoterminowe	bepośrednie pośrednie	lokalny regionalny	Lokalna kumulacja z oddziaływaniami powodowanymi przez turystykę (A.3.3, B.1.2, B.3.6) i rozwój energetyki (A.2.4)	<ul style="list-style-type: none"> ograniczenie zainwestowania dolin rzecznych wyniszczającego znaczącą ingerencję w koryta rzek i budowę obwałowań zastosowanie urządzeń ułatwiających migrację ryb preferowanie zbiorników boczno korytowych wyłączenie z zagospodarowania turystycznego zbiorników i cieków o szczególnych walorach przyrodniczych, zwłaszcza na obszarach chronionych
	krajobraz	poprawa lub pogorszenie walorów krajobrazowych zależnie od sposobu realizacji ochrony przeciwpowodziowej, lokalizacji i charakteru zbiorników retencyjnych oraz sposobu zagospodarowania turystycznego zbiorników i cieków wodnych	długoterminowe	bepośrednie	lokalny		<ul style="list-style-type: none"> uwzględnienie walorów krajobrazowych i przyrodniczych w procesie planowania i realizacji inwestycji
	powierzchnia ziemi, gleby i zasoby kopalin	przekształcenia powierzchni ziemi i zmiana profilu glebowego poprzez budowę zbiorników retencyjnych	długoterminowe	bepośrednie	miejscowy		<ul style="list-style-type: none"> ograniczenie do minimum strefy bezpośredniej ingerencji
	wody powierzchniowe i podziemne	poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych wskutek rozbudowy oczyszczalni ścieków	długoterminowe	bepośrednie	lokalny regionalny		
		wzrost zasobów wód podziemnych dzięki wdrażaniu nietechnicznych i technicznych metod retencji	długoterminowe	pośrednie	lokalny regionalny		•

B.2.1. Utworzenie systemu kształtowania i wykorzystania zasobów wodnych

- Działania:
- poprawa jakości wody pitnej;
  - poprawa jakości zbiorników wodnych;
  - tworzenie racjonalnej polityki gospodarowania zasobami wodnymi;
  - ochrona zbiorników wód głębinowych w tym na terenach wiejskich;
  - wdrażanie zasad zrównoważonego planowania i zagospodarowania przestrzennego dolin rzecznych;
  - prowadzenie monitoringu jakości wód;
  - modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków;
  - usprawnienie systemu technicznej retencji wodnej, w tym budowa zbiorników retencyjnych;
  - propagowanie i wdrażanie nietechnicznych form retencji wodnej;
  - modernizacja urządzeń melioracyjnych;
  - wzmocnienie systemu ochrony przeciwpowodziowej;
  - integracja działań mających na celu zagospodarowanie zbiorników i cieków wodnych w zakresie turystyki;
  - wsparcie wykorzystania wód geotermalnych do celów leczniczych i rekreacyjnych

Kierunki działań i zidentyfikowane istotne działania	Komponent środowiska lub typ ekosystemu	Identyfikacja potencjalnych oddziaływań	Czas trwania	Rodzaj	Zasięg przestrzenny oddziaływań	Informacja o możliwej kumulacji oddziaływań negatywnych	Sposoby zapobiegania, ograniczania i kompensacji negatywnych oddziaływań
B.2.2. Poprawa jakości powietrza	zdrowie człowieka	zmiany przepływów oraz hydromorfologii cieków wodnych oraz ograniczenie zasilania wód podziemnych na skutek zabudowy hydrotechnicznej rzek w związku z realizacją systemu ochrony przeciwpowodziowej	długoterminowe	bepośrednie	lokalny regionalny		<ul style="list-style-type: none"> ograniczenie zainwestowania dolin rzecznych wymuszającego znaczącą ingerencję w koryta rzek i budowę obwałowań preferowanie technologii zabezpieczeń przeciwpowodziowych przyjaznych środowisku ochrona lub odtwarzanie terenów zalewowych
		pogorszenie jakości wód powierzchniowych wykorzystywanych dla celów rekreacyjnych	średnioterminowe długoterminowe	pośrednie	miejscowy lokalny	Lokalna kumulacja z zanieczyszczeniami generowanymi przez transport (C.1.2)	<ul style="list-style-type: none"> ograniczenie zagospodarowania rekreacyjnego stref nadbrzeżnych wrażliwych na antropopresję wyłączenie z użytkowania turystycznego zbiorników o niskiej zdolności do samooczyszczania uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w obrębie zabudowy rekreacyjnej
		poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców wskutek poprawy jakości i dostępności wody pitnej oraz poprzez rozwój turystyki i wykorzystanie wód geotermalnych w celach leczniczych i rekreacyjnych	długoterminowe	pośrednie	lokalny regionalny		
	wszystkie ekosystemy, różnorodność biologiczna	poprawa jakości gleb wskutek zmniejszenia zanieczyszczeń powietrza	długoterminowe	pośrednie	lokalny		
		zmniejszenie zapotrzebowania na paliwa kopalne do produkcji energii elektrycznej i technologii grzewczych	długoterminowe	bepośrednie	lokalny regionalny		
		poprawa jakości powietrza atmosferycznego wskutek zastosowania ekologicznych rozwiązań grzewczych, ograniczenia emisji zanieczyszczeń przez obiekty mieszkalne i przemysłowe, transport oraz redukcję emisji ze zwałowisk odpadów	długoterminowe	bepośrednie	lokalny regionalny		
	wody powierzchniowe i podziemne	poprawa jakości wód powierzchniowych wskutek zmniejszenia zanieczyszczeń powietrza	długoterminowe	pośrednie	lokalny regionalny		
		poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców wskutek poprawy jakości powietrza atmosferycznego	długoterminowe	pośrednie	lokalny regionalny		
		poprawa zdrowia mieszkańców w związku z eliminacją z otoczenia człowieka wyrobów azbestowych	długoterminowe	pośrednie	lokalny regionalny		
	dziedzictwo kulturowe	zmniejszenie negatywnego oddziaływania zanieczyszczeń powietrza na obiekty zabytkowe	długoterminowe	pośrednie	lokalny		
B.2.3. Ochrona przed hałasem	ekosystemy miast, różnorodność biologiczna	ułatwienie komunikacji międzyosobniczej zwierząt (np. ptaków) dzięki ograniczeniu hałasu	długoterminowe	pośrednie	miejscowy		<ul style="list-style-type: none"> oznakowanie (pasy lub sylwetki ptaków) przezroczystych ekranów akustycznych
		wzrost śmiertelności ptaków wskutek zderzeń z przezroczystymi ekranami akustycznymi	krótkoterminowe średnioterminowe długoterminowe	bepośrednie	miejscowy		<ul style="list-style-type: none"> dostosowanie architektury ekranów do otaczającego krajobrazu maskowanie ekranów przez nasadzenia roślin
	krajobraz	pogorszenie walorów krajobrazowych wskutek budowy ekranów akustycznych wzdłuż dróg	długoterminowe	bepośrednie	miejscowy lokalny		
		poprawa walorów krajobrazowych poprzez wprowadzanie zieleni wzdłuż tras komunikacyjnych	długoterminowe	bepośrednie	miejscowy lokalny		
	zdrowie człowieka	poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców wskutek ograniczenia hałasu związanego z transportem drogowym oraz modernizacji środków transportu publicznego	długoterminowe	pośrednie	miejscowy lokalny		
B.2.4. Uporządkowanie i wdrożenie systemu gospodarki odpadami	wszystkie ekosystemy, różnorodność biologiczna	zmniejszenie negatywnego oddziaływania zwałowisk odpadów (w tym nielegalnych) na ekosystemy i różnorodność biologiczną wskutek wzrostu efektywności gospodarki odpadami (zbiórki, selekcji, składowania)	długoterminowe	bepośrednie	miejscowy lokalny		
Działanie:							

Kierunki działań i zidentyfikowane istotne działania	Komponent środowiska lub typ ekosystemu	Identyfikacja potencjalnych oddziaływań	Czas trwania	Rodzaj	Zasięg przestrzenny oddziaływań	Informacja o możliwej kumulacji oddziaływań negatywnych	Sposoby zapobiegania, ograniczania i kompensacji negatywnych oddziaływań
<ul style="list-style-type: none"> ❖ podniesienie efektywności systemu zbiórki, transportu, przetwarzania i utylizacji odpadów; ❖ propagowanie wśród mieszkańców regionu wiedzy o sposobach segregacji, składowania i przetwarzania odpadów; ❖ ograniczanie ilości wytwarzanych odpadów poprzez wdrażanie niskoodpadowych technologii produkcji, odzysk i ich unieszkodliwianie, w ostateczności ich bezpieczne składowanie; ❖ likwidacja składowisk niespełniających norm w zakresie ochrony środowiska; ❖ wprowadzanie systemowej gospodarki odpadami komunalnymi w układzie ponadlokalnym, w tym budowa zakładów zagospodarowania odpadów (sortownie, kompostownie, obiekty termicznego przekształcania odpadów, składowiska o funkcji ponadlokalnej, sieć punktów zbiórki odpadów niebezpiecznych) 	krajobraz	poprawa walorów krajobrazowych wskutek ograniczenia powierzchni terenów składowania odpadów (w tym nielegalnych)	długoterminowe	bezpośrednie	miejskowy lokalny		
		pogorszenie walorów krajobrazowych poprzez zabudowę związaną z gospodarką odpadami (sortownie, składowiska itp.)	średniodterminowe	bezpośrednie	miejskowy lokalny		<ul style="list-style-type: none"> • lokalizacja sortowni, składowisk itp. obiektów gospodarki odpadami poza obszarami zamieszkania i terenami o wysokich walorach przyrodniczo-krajobrazowych • separacja obiektów gospodarki odpadami zielenią izolacyjną
	powierzchnia ziemi, gleby i zasoby kopalin	ograniczenie przeznaczania powierzchni biologicznie czynnych na składowiska odpadów	długoterminowe	bezpośrednie	miejskowy lokalny		
		poprawa jakości gleb dzięki zmniejszeniu negatywnego wpływu składowisk	długoterminowe	pośrednie	miejskowy lokalny		
		zajmowanie powierzchni biologicznie czynnych pod infrastrukturę związaną z gospodarką odpadami	długoterminowe	bezpośrednie	miejskowy lokalny		<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie poziomu odzysku, w tym w miejscu powstawania odpadów
	atmosfera i klimat	ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze składowisk poprzemysłowych dzięki zwiększeniu odzysku odpadów	długoterminowe	bezpośrednie	lokalny		
		ograniczenie emisji zanieczyszczeń z nielegalnego spalania odpadów	długoterminowe	pośrednie	miejskowy lokalny		•
	wody powierzchniowe i podziemne	wzrost emisji zanieczyszczeń powstających w procesie utylizacji odpadów	długoterminowe	bezpośrednie	lokalny	Lokalna kumulacja z emisjami generowanymi przez transport (C.1.2)	• stosowanie technologii ograniczających emisje zanieczyszczeń
	zdrowie człowieka	poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych dzięki zmniejszeniu negatywnego wpływu składowisk odpadów	długoterminowe	bezpośrednie	lokalny		
		poprawa stanu zdrowia mieszkańców dzięki ograniczeniu zanieczyszczeń wód powierzchniowych i podziemnych przeznaczonych do spożycia oraz ograniczeniu emisji zanieczyszczeń powietrza ze składowisk odpadów i nielegalnego ich spalania	długoterminowe	pośrednie	lokalny regionalny		
<u>B.2.5. Rewitalizacja terenów zdegradowanych</u> Działania: <ul style="list-style-type: none"> ❖ rekultywacja obiektów zdegradowanych z przeznaczeniem na realizację funkcji kulturalno-edukacyjnych oraz rekreacyjnych i gospodarczych; ❖ wzmocnienie współpracy na zasadzie partnerstwa prywatno-publicznego w procesie zagospodarowania terenów zdegradowanych; ❖ opracowanie i wdrożenie systemu monitoringu i rewitalizacji terenów zdegradowanych w tym m. in. poprzemysłowych, pogórnictwych i powojaskowych 	ekosystemy hydrogeniczne	Zachowanie bądź likwidacja ekosystemów wodnych i wodno-blotnych w zależności od sposobu rekultywacji i zagospodarowania zalewisk pogórnictwnych	długoterminowe	bezpośrednie	miejskowy lokalny		
	różnorodność biologiczna	zwiększenie bioróżnorodności w przypadku rewitalizacji terenów poprzemysłowych, pogórnictwych i powojaskowych w kierunku rekreacyjnym opartym na walorach przyrodniczych	długoterminowe	bezpośrednie	miejskowy lokalny		
		zmnieszenie bioróżnorodności na obszarach, na których nastąpiła samoistna rewitalizacja, w przypadku przeznaczania ich pod inwestycje	długoterminowe	bezpośrednie	miejskowy lokalny		• ochrona i wyłączenie spod inwestycji terenów poprzemysłowych o szczególnych walorach przyrodniczych
	krajobraz	poprawa walorów krajobrazowych poprzez rewitalizację obiektów i terenów zdegradowanych	długoterminowe	bezpośrednie	miejskowy		
	powierzchnia ziemi, gleby i zasoby kopalin	zwiększone wydobycie surowców budowlanych	średniodterminowe	pośrednie	lokalny		
		poprawa jakości gleb zanieczyszczonych chemicznie	długoterminowe	bezpośrednie	miejskowy		
	atmosfera i klimat	ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze składowisk odpadów przemysłowych w wyniku ich rekultywacji	długoterminowe	pośrednie	miejskowy		
	wody powierzchniowe i podziemne	poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych dzięki rekultywacji terenów poprzemysłowych stwarzających zagrożenie dla wód	długoterminowe	pośrednie	lokalny		
	zdrowie człowieka	poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców dzięki rekultywacji obszarów generujących zagrożenia dla zdrowia człowieka oraz stworzeniu warunków do rekreacji	długoterminowe	pośrednie	miejskowy lokalny		

Kierunki działań i zidentyfikowane istotne działania	Komponent środowiska lub typ ekosystemu	Identyfikacja potencjalnych oddziaływań	Czas trwania	Rodzaj	Zasięg przestrzenny oddziaływań	Informacja o możliwej kumulacji oddziaływań negatywnych	Sposoby zapobiegania, ograniczania i kompensacji negatywnych oddziaływań
B.2.6. Zachowanie i odtworzenie bio- i georóżnorodności Działania: ❖ opracowanie programów ochrony i restytucji gatunków i siedlisk przyrodniczych oraz struktur ekologicznych; ❖ opracowanie kompleksowego programu edukacji ekologicznej; ❖ przeprowadzenie waloryzacji przyrody ożywionej i nieożywionej; ❖ określenie zagrożeń dla przyrody ożywionej i nieożywionej; ❖ wyznaczenie struktur ekologicznych i obszarów przyrodniczych o znaczeniu światowym, krajowym, regionalnym i lokalnym; ❖ utrzymanie i wzmocnienie korytarzy ekologicznych; ❖ określenie form ochrony przyrody adekwatnych do znaczenia i zagrożenia wartości przyrodniczych oraz struktur ekologicznych; ❖ organizacja systemu monitoringu stanu przyrody; ❖ wzmocnienie służb ochrony przyrody; ❖ ukształtowanie regionalnego systemu obszarów chronionych; ❖ promocja inicjatyw dydaktyczno-informacyjnych w zakresie ochrony środowiska	dziedzictwo kulturowe	zachowanie lub likwidacja obiektów poprzemysłowych stanowiących dziedzictwo kulturowe regionu w zależności od sposobu ich zagospodarowania	długoterminowe	bezpośrednie	miejscowy regionalny		• inwentaryzacja terenów poprzemysłowych w celu wskazania obiektów o szczególnym znaczeniu dla zachowania dziedzictwa kulturowego regionu
	wszystkie komponenty	Poprawa jakości środowiska i skuteczności jego ochrony dzięki wzrostowi świadomości ekologicznej społeczeństwa	długoterminowe	pośrednie	lokalny regionalny		
	wszystkie ekosystemy	Zachowanie, różnicowanie i poprawa funkcjonowania ekosystemów dzięki ich ochronie	długoterminowe	bezpośrednie pośrednie	lokalny regionalny ponadregionalny		
	różnorodność biologiczna	ochrona i zwiększanie bioróżnorodności dzięki realizacji programów ochrony i restytucji siedlisk i gatunków, ukształtowania systemu obszarów chronionych oraz utrzymywania i wzmocnienia struktur ekologicznych	długoterminowe	bezpośrednie pośrednie	lokalny regionalny ponadregionalny		
	krajobraz	poprawa walorów krajobrazu poprzez wprowadzanie elementów krajobrazotwórczych (zadrzewienia śródpolne, oczka wodne, zadrzewienia przydrożne) w ramach restytucji i wzmocnienia struktur ekologicznych	długoterminowe	bezpośrednie	lokalny		
		zachowanie walorów krajobrazowych poprzez ich ochronę	długoterminowe	bezpośrednie	lokalny regionalny		
	powierzchnia ziemi, gleby i zasoby kopalin	zachowanie procesów glebowych właściwych poszczególnym siedliskom	długoterminowe	bezpośrednie	miejscowy		
		zachowanie cennych obiektów geologicznych i geomorfologicznych	długoterminowe	bezpośrednie	lokalny regionalny ponadregionalny		
	wody powierzchniowe i podziemne	zachowanie naturalnych dolin rzecznych i cieków wodnych	długoterminowe	bezpośrednie	lokalny, regionalny		
	atmosfera i klimat	zachowanie warunków oczyszczania powietrza, w szczególności absorpcji dwutlenku węgla	długoterminowe	pośrednie	lokalny regionalny		
	zdrowie człowieka	poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców dzięki możliwości rekreacji i wypoczynku w otoczeniu przyrody	długoterminowe	pośrednie	lokalny regionalny		
	dziedzictwo kulturowe	ochrona krajobrazu kulturowego	długoterminowe	bezpośrednie	lokalny regionalny		• ochrona terenów zieleni, zwłaszcza zadrzewień osiedlowych i przydrożnych, parków i zieleńców w miastach • wykonywanie nasadzeń kompensacyjnych • wykonywanie prac poza sezonem legowym
	B.3.1. Zagospodarowanie centrów miast oraz zdegradowanych dzielnic Działania: ❖ wspieranie opracowania i wdrożenia polityk miejskich, w tym dla centrów miast i zdegradowanych dzielnic, koniecznych do zrewitalizowania; ❖ inwentaryzacja przestrzeni publicznych i określenie ich znaczenia w skali subregionalnej, regionalnej i ponadregionalnej; ❖ promocja partnerstwa publiczno-prywatnego dla tworzenia i poprawy jakości przestrzeni publicznych; ❖ inicjowanie i promocja przedsięwzięć, imprez, aktywności w obrębie przestrzeni publicznych; ❖ kreowanie nowej polityki lokalizacji obiektów budowlanych uwzględniające zagadnienia bezpieczeństwa publicznego, nowe trendy architektury; ❖ wspieranie tworzenia „małych osiedli” zachowujących i tworzących nowe obszary zieleni miejskiej	ekosystemy miast	poszerzenie placów przez maszyny i pojazdy budowlane	krótkoterminowe	pośrednie	miejscowy	
różnorodność biologiczna		zmnieszenie lub zwiększenie bioróżnorodności terenów miejskich zależnie od sposobu ich zagospodarowania	długoterminowe	pośrednie	miejscowy lokalny		
krajobraz		poprawa lub pogorszenie walorów krajobrazowych wskutek rewitalizacji zdegradowanych dzielnic oraz wprowadzania nowych trendów architektonicznych	długoterminowe	pośrednie	miejscowy lokalny		
powierzchnia ziemi, gleby i zasoby kopalin		wzrost zapotrzebowania na surowce budowlane	średnioterminowe	pośrednie	lokalny		• odzysk odpadów w największym możliwym zakresie
		powstawianie odpadów z budowy oraz remontów	średnioterminowe	pośrednie	lokalny		
atmosfera i klimat		emisja pyłów i spalin powstających w trakcie prac budowlanych	krótkoterminowe	pośrednie	lokalny		

Kierunki działań i zidentyfikowane istotne działania	Komponent środowiska lub typ ekosystemu	Identyfikacja potencjalnych oddziaływań	Czas trwania	Rodzaj	Zasięg przestrzenny oddziaływań	Informacja o możliwej kumulacji oddziaływań negatywnych	Sposoby zapobiegania, ograniczania i kompensacji negatywnych oddziaływań
<p>B.3.2. Poprawa warunków mieszkaniowych</p> <p>Działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ rozbudowa i modernizacja zasobów mieszkaniowych oraz wsparcie realizacji lokalnych programów rozwoju budownictwa mieszkaniowego, w tym komunalnego; ❖ humanizacja dzielnic zdegradowanych i przeludnionych ❖ poprawa wizerunku mieszkania w województwie śląskim; ❖ podnoszenie jakości nowobudowanych mieszkań oraz jakości przestrzeni miejskiej w miastach regionu, w tym przede wszystkim jakości przestrzeni publicznych (parkingów, placów zabaw i terenów zieleni); ❖ wznowiony rozwój terenów podmiejskich dla zachowania zasobów środowiska naturalnego oraz terenów otwartych; ❖ wspieranie lokalnych programów termomodernizacyjnych - zmniejszenie energochłonności w tkanie mieszkaniowej 	podziemne	urządzeń kanalizacyjnych					
	zdrowie człowieka	poprawa kondycji zdrowotnej dzięki poprawie jakości przestrzeni zamieszkania	długoterminowe	pośrednie	miejskowy lokalny		
	dziedzictwo kulturowe	ochrona lub degradacja zabytkowych zespołów miejskich w zależności od przyjętych rozwiązań architektonicznych	długoterminowe	pośrednie	miejskowy lokalny regionalny		
		poprawa funkcjonowania ekosystemów miejskich dzięki zrównoważeniu udziału terenów zabudowanych i powierzchni biologicznie czynnych oraz zmniejszeniu zanieczyszczenia powietrza	długoterminowe	bezppośrednie pośrednie	miejskowy lokalny		<ul style="list-style-type: none"> • stosowanie nasadzeń kompensacyjnych • zapewnienie wysokiego udziału powierzchni biologicznie czynnych na obszarach mieszkaniowych, w szczególności zieleni wysokiej
	ekosystemy miast	zmniejszenie powierzchni siedlisk roślinnych i pogorszenie stanu ich funkcjonowania w efekcie realizacji zabudowy na terenach biologicznie czynnych	długoterminowe	bezppośrednie	miejskowy lokalny		<ul style="list-style-type: none"> • stosowanie nasadzeń kompensacyjnych • zapewnienie wysokiego udziału powierzchni biologicznie czynnych na obszarach mieszkaniowych, w szczególności zieleni wysokiej
	różnorodność biologiczna	likwidacja siedlisk ptaków i nietoperzy podczas termomodernizacji budynków	długoterminowe	bezppośrednie	miejskowy lokalny		<ul style="list-style-type: none"> • stworzenie siedlisk zastępczych (budki lęgowe, skrzynki dla nietoperzy)
		wzrost różnorodności biologicznej dzięki realizacji nowych zespołów zieleni miejskiej	długoterminowe	bezppośrednie	miejskowy lokalny		•
	krajobraz	poprawa lub pogorszenie walorów krajobrazowych zależnie od lokalizacji i typu zabudowy mieszkaniowej, jakości architektury oraz udziału terenów zieleni	długoterminowe	bezppośrednie	miejskowy lokalny		<ul style="list-style-type: none"> • stosowanie rozwiązań architektonicznych o wysokich walorach estetycznych i dostosowanych do krajobrazu miejscowego • zapewnienie wysokiego udziału powierzchni biologicznie czynnych na obszarach mieszkaniowych, w szczególności zieleni wysokiej
		zmniejszenie wydobycia paliw kopalnych dzięki zmniejszeniu zapotrzebowania na nie w efekcie termomodernizacji budynków	długoterminowe	bezppośrednie	regionalny		
	powierzchnia ziemi, gleby i zasoby kopalin	wzrost zapotrzebowania na surowce budowlane	średniodługoterminowe	bezppośrednie	lokalny		<ul style="list-style-type: none"> • zapewnienie wysokiego udziału powierzchni biologicznie czynnych na obszarach mieszkaniowych
<p>B.3.3. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury komunalnej</p>		ograniczenie powierzchni gleb	długoterminowe	bezppośrednie	miejskowy lokalny		<ul style="list-style-type: none"> • ograniczenie do minimum strefy bezpośredniej ingerencji • zabezpieczenie wierzchniej warstwy gleby i jej wykorzystanie do rekultywacji terenu po zakończeniu prac
	atmosfera i klimat	emisja spalin w trakcie prac budowlanych	krótkoterminowe	bezppośrednie	lokalny		
		zmniejszenie niskiej emisji poprzez modernizację systemów ogrzewania budynków	długoterminowe	bezppośrednie	lokalny		
		ograniczenie emisji w związku ze zmniejszeniem zapotrzebowania na energię ciepłą uzyskiwaną ze spalania paliw kopalnych dzięki termomodernizacji budynków	długoterminowe	bezppośrednie pośrednie	lokalny regionalny		
	zdrowie człowieka	poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców dzięki poprawie jakości przestrzeni życia	długoterminowe	pośrednie	miejskowy lokalny		
		zachowanie lub likwidacja historycznych zespołów miejskich i podmiejskich	długoterminowe	bezppośrednie	lokalny regionalny		<ul style="list-style-type: none"> • rozwój obszarów zamieszkania z zachowaniem obiektów charakterystycznych dla regionu
	dziedzictwo kulturowe	poprawa lub pogorszenie walorów architektonicznych obiektów na skutek termomodernizacji	długoterminowe	bezppośrednie	lokalny regionalny		<ul style="list-style-type: none"> • stosowanie rozwiązań technologicznych zapewniających ochronę cennych elementów architektonicznych
	ekosystemy hydrogeniczne	poprawa kondycji ekosystemów wodnych i wodno-błotnych dzięki poprawie jakości wód wskutek budowy i modernizacji oczyszczalni ścieków	długoterminowe	pośrednie	lokalny regionalny		

Kierunki działań i zidentyfikowane istotne działania		Komponent środowiska lub typ ekosystemu	Identyfikacja potencjalnych oddziaływań	Czas trwania	Rodzaj	Zasięg przestrzenny oddziaływań	Informacja o możliwej kumulacji oddziaływań negatywnych	Sposoby zapobiegania, ograniczania i kompensacji negatywnych oddziaływań
Działania: <ul style="list-style-type: none"> • modernizacja i rozbudowa infrastruktury komunalnej, w tym budowa i rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej, w tym kanalizacji deszczowej; • modernizacja i budowa nowych oczyszczalni ścieków oraz innych urządzeń do oczyszczania, gromadzenia, odprowadzania i przesyłania ścieków; • opracowanie bilansu zapotrzebowania i zużycia wody przez gospodarstwa domowe; • budowa i modernizacja urządzeń zaopatrzenia, poboru i uzdatniania wody; • zwiększenie wykorzystywania efektywnych komunalnych systemów ciepłowniczych, opartych o proekologiczne rozwiązania, przy równoczesnej eliminacji systemów indywidualnych – stawiących poważne źródło zanieczyszczeń powietrza 	<p>B.3.4. Rozwój i modernizacja komunikacji publicznej obszarów miejskich</p>	ekosystemy leśne i miast	poprawa kondycji ekosystemów dzięki poprawie jakości powietrza wskutek ograniczenia niskiej emisji	długoterminowe	pośrednie	lokalny regionalny		
		różnorodność biologiczna	wzrost różnorodności biologicznej wskutek zmniejszenia poziomu zanieczyszczeń (wód i powietrza)	długoterminowe	pośrednie	lokalny regionalny		
		powierzchnia ziemi, gleby i zasoby kopalin	poprawa jakości gleb wskutek budowy sieci kanalizacyjnej	długoterminowe	bezpośrednie	lokalny		
		atmosfera i klimat	ograniczenie niskiej emisji z systemów grzewczych	długoterminowe	bezpośrednie	lokalny		
		wody	poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych dzięki budowie sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni	długoterminowe	bezpośrednie	lokalny		
		powierzchniowe i podziemne	poprawa zdrowia mieszkańców dzięki poprawie jakości wody pitnej i jakości powietrza	długoterminowe	pośrednie	lokalny regionalny		
		zdrowie człowieka	ograniczenie niszczenia substancji zabytkowej przez zanieczyszczenia pochodzące z niskiej emisji	długoterminowe	pośrednie	lokalny regionalny		
		dziedzictwo kulturowe	poprawa funkcjonowania ekosystemów gatunków dzięki ograniczeniu hałasu i zmniejszeniu zanieczyszczenia powietrza	długoterminowe	pośrednie	lokalny		
		ekosystemy miejskie	poprawa jakości powietrza wskutek ograniczenia emisji spalin dzięki modernizacji taboru komunikacyjnego, rozwojowi transportu szynowego i ograniczeniu ruchu pojazdów indywidualnych	długoterminowe	bezpośrednie	lokalny		
		atmosfera i klimat	eliminacja stresu związanego z dojazdami komunikacją publiczną wskutek modernizacji infrastruktury komunikacyjnej i koordynacji sieci połączeń	długoterminowe	pośrednie	lokalny		
Działania: <ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie studiów i analiz dla rozwoju transportu publicznego; • rozbudowa i modernizacja obiektów i infrastruktury szynowego transportu publicznego; • poprawa jakości taboru publicznego transportu autobusowego i szynowego; • koordynacja sieci połączeń i rozkładów jazdy komunikacji publicznej; • wprowadzenie wspólnego biletu dla różnych środków transportu publicznego; • tworzenie punktów i węzłów przesiadkowych oraz miejsc typu „park and ride” 	<p>B.3.5. Kształtowanie ośrodków miejskich</p>	zdrowie człowieka	poprawa stanu zdrowia dzięki ograniczeniu hałasu i zmniejszeniu zanieczyszczenia powietrza w związku z modernizacją środków transportu i infrastruktury	długoterminowe	bezpośrednie	lokalny		
		dziedzictwo kulturowe	ograniczenie niszczenia substancji zabytkowej przez spaliny samochodowe dzięki modernizacji taboru i ograniczeniu ruchu pojazdów indywidualnych	długoterminowe	pośrednie	lokalny regionalny		
		ekosystemy rolne i hydrogeniczne	redukcja powierzchni ekosystemów rolnych i hydrogenicznych wskutek ich przeznaczania na cele inwestycyjne	długoterminowe	bezpośrednie	lokalny regionalny	Lokalna kumulacja oddziaływań powodowanych przez turystykę (A.3.3, B.1.2, B.3.6) i intensyfikację gospodarki rolnej (A.3.3)	• ograniczenie przeznaczania pod zabudowę gleb o najwyższych klasach bonitacyjnych oraz gleb organicznych • wyłączenie z zainwestowania terenów o szczególnych walorach przyrodniczych
		różnorodność biologiczna	poprawa stanu i funkcjonowania ekosystemów dzięki ich ochronie	długoterminowe	bezpośrednie	lokalny regionalny	Lokalna kumulacja oddziaływań powodowanych przez turystykę (A.3.3, B.1.2, B.3.6) i intensyfikację gospodarki rolnej (A.3.3)	• ograniczenie przeznaczania pod zabudowę terenów o szczególnych walorach przyrodniczych
		krajobraz	zmniejszenie różnorodności biologicznej wskutek przeznaczania terenów rolnych na cele inwestycyjne	długoterminowe	bezpośrednie	lokalny regionalny	Lokalna kumulacja oddziaływań w przypadku lokalizacji inwestycji transportowych (C.1.2), turystycznych (B.1.2, B.3.6., C.1.3), telekomunikacyjnych (A.2.3) i energetycznych (A.2.4)	• stosowanie rozwiązań architektonicznych o wysokich walorach estetycznych i dostosowanych do krajobrazu miejscowego • ochrona historycznych układów osadniczych • ograniczenie zabudowy miejsc silnie wyeksponowanych w krajobrazie
		powierzchnia	zachowanie różnorodności biologicznej dzięki jej ochronie	długoterminowe	bezpośrednie	lokalny regionalny		
			ochrona lub degradacja walorów krajobrazowych zależnie od sposobu zagospodarowania terenów wiejskich	długoterminowe	bezpośrednie	miejskowy		
			zwiększone wydobycie surowców budowlanych	średniodługoterminowe	bezpośrednie	lokalny		

Kierunki działań i zidentyfikowane istotne działania	Komponent środowiska lub typ ekosystemu	Identyfikacja potencjalnych oddziaływań	Czas trwania	Rodzaj	Zasięg przestrzenny oddziaływań	Informacja o możliwej kumulacji oddziaływań negatywnych	Sposoby zapobiegania, ograniczania i kompensacji negatywnych oddziaływań
<p>B.3.6 Zwiększenie atrakcyjności turystycznej regionu</p> <p>Działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> wspieranie rozwoju produktów markowych w turystyce, takich jak turystyka biznesowa, miejska i kulturowa, wiejska, pielgrzymkowa, rekreacyjna, uzdrowskowska, aktywna i specjalistyczna; tworzenie infrastruktury rekreacyjnej i aktywnego wypoczynku, w tym szlaków pieszych, tras rowerowych, narciarskich i konnych; budowa sprawnego systemu promocji produktów turystycznych w kraju i zagranicą, obejmującego zintegrowaną sieć informacji i obsługi turystycznej, z zastosowaniem technik informatycznych; rozbudowa zaplecza noclegowo-gastronomicznego, infrastruktury turystycznej na terenach o walorach przyrodniczo-krajobrazowych i kulturowych; identyfikacja, ochrona i turystyczne zagospodarowanie obiektów dziedzictwa kulturowego, w tym promocja i rozwój Szlaku Zabytków Techniki Województwa Śląskiego tworzenie centrów sportowo-rekreacyjnych z bazą hotelarską; zagospodarowanie turystyczne i rekreacyjne zbiorników wodnych; prezentacja ofert promujących walory turystyczne regionu na targach i wystawach krajowych i zagranicznych 	ziemi, gleby i zasoby kopalin	zajęcie otwartych powierzchni terenów wiejskich przez zabudowę	długoterminowe	bezpośrednie	lokalny		<ul style="list-style-type: none"> ograniczenie przeznaczania pod zabudowę gleb o najwyższych klasach bonitacyjnych oraz gleb organicznych
	zdrowie człowieka	poprawa stanu zdrowia w związku z polepszeniem dostępu do usług (zdrowotnych, edukacyjnych)	długoterminowe	pośrednie	mięjscowy lokalny regionalny		
	dziedzictwo kulturowe	zachowanie dziedzictwa kulturowego dzięki ochronie zabytków kultury oraz wzrostowi świadomości kulturowej społeczności wiejskich	długoterminowe	bezpośrednie pośrednie	lokalny regionalny		<ul style="list-style-type: none"> wylączenie spod inwestycji i zagospodarowania turystycznego terenów (w tym zbiorników i cieków) o szczególnych walorach przyrodniczych dostosowanie natężenia ruchu turystycznego do chłonności obszarów wylączenie z udostępniania turystycznego ekosystemów i obszarów wrażliwych na antropopresję na terenach objętych ochroną prawną eliminowanie wnikaających gatunków inwazyjnych pozostawienie na zbiornikach niezagospodarowanych stref
	wszystkie ekosystemy	Likwidacja ekosystemów bądź pogorszenie ich stanu i funkcjonowania (min. synantropizacja, zubożenie składu gatunkowego) wskutek budowy i rozbudowy infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej oraz zwiększonej presji turystycznej (w tym na obszarach prawnie chronionych)	długoterminowe	bezpośrednie pośrednie	mięjscowy lokalny regionalny	Lokalna kumulacja oddziaływań powodowanych przez różne formy transportu (C.1.2), turystykę (A.3.3, B.1.2), zabudowę hydrotechniczną cieków (B.2.1) i rozwój energetyki (A.2.4)	<ul style="list-style-type: none"> dostosowanie natężenia ruchu turystycznego do chłonności obszarów wylączenie z udostępniania turystycznego ekosystemów i obszarów wrażliwych na antropopresję o szczególnych walorach przyrodniczych monitoring populacji gatunków rzadkich i chronionych
	różnorodność biologiczna	zubożenie różnorodności biologicznej, zanikanie gatunków o wąskiej skali ekologicznej, nieodpornych na antropopresję	długoterminowe	bezpośrednie pośrednie	mięjscowy lokalny regionalny	Lokalna kumulacja oddziaływań powodowanych przez różne formy transportu (C.1.2), turystykę (A.3.3, B.1.2), zabudowę hydrotechniczną cieków (B.2.1) i rozwój energetyki (A.2.4)	<ul style="list-style-type: none"> uwzględnianie potrzeby ochrony krajobrazu przy planowaniu lokalizacji obiektów infrastruktury turystycznej stosowanie rozwiązań architektonicznych o wysokich walorach estetycznych i dostosowanych do krajobrazu miejscowego
	krajobraz	degradacja walorów krajobrazowych wskutek budowy infrastruktury turystycznej	długoterminowe	bezpośrednie	mięjscowy regionalny	Lokalna kumulacja oddziaływań w przypadku lokalizacji inwestycji transportowych (C.1.2)	<ul style="list-style-type: none"> ograniczenie do minimum strefy bezpośredniej ingerencji zabezpieczenie wierzchniej warstwy gleby i jej wykorzystanie do rekultywacji terenu po zakończeniu prac
	powierzchnia ziemi, gleby i zasoby kopalin	wzrost zapotrzebowania na surowce budowlane	średniodługoterminowe	bezpośrednie	lokalny		<ul style="list-style-type: none"> stosowanie technologii grzewczych ograniczających lub eliminujących emisję zanieczyszczeń
	atmosfera i klimat	zmniejszenie udziału powierzchni biologicznie czynnych oraz przekształcenia profilu glebowego wskutek zabudowy	długoterminowe	bezpośrednie pośrednie	lokalny	Lokalna kumulacja emisji generowanych przez transport (C.1.2) i obiekty turystyczne (B.1.2, B.3.6)	<ul style="list-style-type: none"> ograniczenie zagospodarowania rekreacyjnego stref nadbrzeżnych wrażliwych na antropopresję wylączenie z użytkowania turystycznego zbiorników o niskiej zdolności do samooczyszczania uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w obrębie zabudowy rekreacyjnej
	wody powierzchniowe i podziemne	pogorszenie jakości wód powierzchniowych wykorzystywanych dla celów rekreacyjnych	długoterminowe	pośrednie	mięjscowy lokalny	Lokalna kumulacja z zanieczyszczeniami powodowanymi przez transport (C.1.2)	
	zdrowie człowieka	poprawa stanu zdrowia dzięki tworzeniu warunków do czynnego wypoczynku i turystyki	długoterminowe	pośrednie	lokalny regionalny		
	dziedzictwo kulturowe	zachowanie dziedzictwa kulturowego poprzez jego ochronę, zagospodarowanie i promocję	długoterminowe	bezpośrednie pośrednie	lokalny regionalny ponadregionalny		

Kierunki działań i zidentyfikowane istotne działania	Komponent środowiska lub typ ekosystemu	Identyfikacja potencjalnych oddziaływań	Czas trwania	Rodzaj	Zasięg przestrzenny oddziaływań	Informacja o możliwym oddziaływaniu skumulowanym	Sposoby zapobiegania, ograniczania i kompensacji negatywnych oddziaływań
C.1.1. Wsparcie rozwoju obszarów metropolitalnych	ekosystemy miejskie, różnorodność biologiczna	poprawa lub pogorszenie stanu siedlisk flory i fauny zależnie od sposobu zagospodarowania przestrzeni aglomeracji miejskich	średnioterminowy długoterminowy	pośredni	miejscowy lokalny		• stosowanie nasadzeń kompensacyjnych • zapewnienie wysokiego udziału powierzchni biologicznie czynnych na obszarach mieszkaniowych, w szczególności zieleni wysokiej • stosowanie rozwiązań architektonicznych o wysokich walorach estetycznych i dostosowanych do krajobrazu miejscowego • zapewnienie wysokiego udziału powierzchni biologicznie czynnych na obszarach mieszkaniowych, w szczególności zieleni wysokiej
	krajobraz	poprawa lub degradacja walorów krajobrazowych zależnie od charakteru stosowanych rozwiązań urbanistycznych i architektonicznych	długoterminowy	pośredni	lokalny		
	powierzchnia ziemi, gleby i zasoby kopalin	wzrost wydobycia surowców budowlanych	długoterminowy	pośredni	regionalny		
	atmosfera i klimat	zmniejszenie emisji spalin w związku w przypadku obniżenia potrzeb transportowych w wyniku racjonalizacji organizacji przestrzeni i obsługi transportowej	średnioterminowy	pośredni	lokalny regionalny		
	zdrowie człowieka	poprawa lub pogorszenie warunków zdrowotnych mieszkańców miast zależnie od sposobu zagospodarowania obszarów miejskich, a zwłaszcza udziału terenów zielonych	długoterminowy	pośredni	lokalny		• zapewnienie udziału w przestrzeni miast miejsc zieleni przeznaczonych do wypoczynku i rekreacji
	dziedzictwo kulturowe	ochrona lub przekształcanie historycznych założeń urbanistycznych w związku z reorganizacją przestrzeni publicznych	długoterminowy	pośredni	lokalny regionalny		• stosowanie rozwiązań architektonicznych o wysokich walorach estetycznych i dostosowanych do krajobrazu miejscowego • ochrona historycznych układów urbanistycznych
C.1.2. Rozbudowa i integracja systemu transportowego	ekosystemy rolne, leśne, hydrogeniczne	likwidacja i fragmentacja ekosystemów rolnych, leśnych, hydrogenicznych wskutek rozbudowy sieci transportowej	długoterminowy	bepośredni	lokalny regionalny		• uwzględnianie ochrony wartości przyrodniczych przy planowaniu lokalizacji układów transportowych • budowa przejść dla zwierząt • wprowadzanie nasadzeń zieleni wzdłuż dróg • odtwarzanie siedlisk w miejscach zastępczych
	ekosystemy miejskie	poprawa stanu funkcjonowania ekosystemów poprzez ograniczenie emisji spalin i hałasu dzięki wyprowadzeniu ciężkiego transportu poza centra miast	średnioterminowy długoterminowy	bepośredni	lokalny		• budowa przejść dla zwierząt (mosty, estakady, przepusty pod drogami) • stosowanie siatek ograniczających straty w populacji zwierząt powodowanych przez kolizje z pojazdami • lokalizacja infrastruktury transportowej poza obszarami o wysokich walorach przyrodniczych • prowadzenie prac budowlanych poza okresem legowym ptaków, rozrodu płazów • przenoszenie gatunków rzadkich i chronionych na siedliska zastępcze • zadrzewianie otoczenia dróg
	różnorodność biologiczna	zubożenie różnorodności biologicznej (zmniejszenie liczby gatunków i liczebności populacji oraz zróżnicowania ekosystemów) w wyniku rozbudowy infrastruktury transportowej na skutek: • likwidacji siedlisk • przenawania ciągłości korytarzy ekologicznych, • wzrostu śmiertelności zwierząt w wyniku kolizji z pojazdami, • negatywnego oddziaływania na ekosystemy i gatunki zanieczyszczeń atmosfery, wód, gleb i hałasu generowanych przez transport	długoterminowy	bepośredni	lokalny regionalny	Lokalna kumulacja oddziaływań powodowanych przez różne formy transportu (C.1.2), turystykę (A.3.3, B.1.2, B.3.6), zabudowę hydrotechniczną cieków (B.2.1) i rozwój energetyki (A.2.4)	
	krajobraz	degradacja walorów krajobrazowych wskutek rozwoju infrastruktury transportowej	długoterminowy	bepośredni	lokalny	Lokalna kumulacja z inwestycjami przewidzianymi w kierunku A.2.1 i A.2.4	• wprowadzanie nasadzeń zieleni wzdłuż dróg
	powierzchnia ziemi, gleby i zasoby kopalin	zmiany ukształtowania powierzchni ziemi oraz likwidacja lub zaburzenie profili glebowych podczas prac budowlanych	długoterminowy	bepośredni	miejscowy		• ograniczenie do minimum strefy bezpośredniej ingerencji
		wzrost wydobycia surowców budowlanych	długoterminowy	pośredni	lokalny		

Kierunki działań i zidentyfikowane istotne działania	Komponent środowiska lub typ ekosystemu	Identyfikacja potencjalnych oddziaływań	Czas trwania	Rodzaj	Zasięg przestrzenny oddziaływań	Informacja o możliwym oddziaływaniu skumulowanym	Sposoby zapobiegania, ograniczania i kompensacji negatywnych oddziaływań
<p>nałożenie ruchu w centrach,</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ racjonalizacja wykorzystania infrastruktury kolejowej, w tym linii przeznaczonych do ruchu towarowego; ❖ ułatwienia dostępu do infrastruktury kolejowej regionu dla niezależnych operatorów kolejowych 		zanieczyszczenie gleb substancjami uwalnianymi do środowiska w wyniku poważnych awarii w związku z przewozem substancji niebezpiecznych	krótkoterminowy średnioterminowy długoterminowy	pośredni	miejscowy lokalny		<ul style="list-style-type: none"> • usprawnienie systemu ratownictwa chemicznego • usprawnienie systemu zarządzania kryzysowego • wyznaczenie dróg przewozu materiałów niebezpiecznych poza obszarami zamieszkałymi oraz terenami cennymi przyrodniczo
		rozbiórka części hald w celu uzyskania materiału pod budowę infrastruktury komunikacyjnej	długoterminowy	pośredni	lokalny regionalny		
		wzrost zanieczyszczenia powietrza przez emisje pyłowo-gazowe powstające w trakcie budowy infrastruktury komunikacyjnej	krótkoterminowe, średnioterminowe	bezpośredni	miejscowe lokalne		
	atmosfera i klimat	wzrost zanieczyszczenia spalinami pochodzącymi z transportu lotniczego i drogowego	długoterminowy	pośredni	lokalny regionalny		
		zanieczyszczenie atmosfery substancjami uwalnianymi do środowiska w wyniku poważnych awarii w związku z przewozem substancji niebezpiecznych	krótkoterminowy	pośredni	miejscowy lokalny		
		zanieczyszczenie wód powierzchniowych chemicznymi środkami do zwalczania góboledzi i substancjami ropopochodnymi	średnioterminowy długoterminowy	pośredni	miejscowy lokalny	Lokalna kumulacja z zanieczyszczeniami wprowadzanymi przez rolnictwo (A.3.3)	<ul style="list-style-type: none"> • stosowanie zbiorników podczyszczających wody spływające z dróg
	wody powierzchniowe i podziemne	zanieczyszczenie wód powierzchniowych lub podziemnych substancjami uwalnianymi do środowiska w wyniku poważnych awarii w związku z przewozem substancji niebezpiecznych	krótkoterminowy średnioterminowy długoterminowy	pośredni	miejscowy lokalny regionalny		<ul style="list-style-type: none"> • usprawnienie systemu ratownictwa chemicznego • usprawnienie systemu zarządzania kryzysowego • wyznaczenie dróg przewozu materiałów niebezpiecznych poza obszarami zamieszkałymi oraz terenami cennymi przyrodniczo
		zaburzenie stosunków wodnych i zabudowa hydrotechniczna cieków wodnych	długoterminowy	bezpośredni	miejscowy lokalny		<ul style="list-style-type: none"> • budowa przepustów pod drogami umożliwiających zachowanie ciągłości cieków
		pogorszenie stanu zdrowia wskutek oddziaływania hałasu generowanego przez transport	średnioterminowy długoterminowy	pośredni	miejscowy lokalny	Lokalna kumulacja hałasu generowanego przez różne środki transportu (C.1.2)	<ul style="list-style-type: none"> • stosowanie ekranów akustycznych oraz obudowy dróg zielenią • monitoring natężenia hałasu na terenach zabudowanych
	zdrowie człowieka	pogorszenie stanu zdrowia wskutek zanieczyszczeń atmosfery generowanych przez transport	średnioterminowy długoterminowy	pośredni	miejscowy lokalny		<ul style="list-style-type: none"> • stosowanie napędu ekologicznego w pojazdach • monitoring stanu powietrza
<p>C.1. 3. Organizacja i uczestnictwo w przedsięwzięciach o zasięgu międzynarodowym</p> <p>Działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ budowa i modernizacja infrastruktury wystawienniczej, targowej, nodgeowej, gastronomicznej i okobutyrystycznej (m. in: sale koncertowe, hale wystawowe, hotele, parkingi); 	dziedzictwo kulturowe	ograniczenie negatywnego oddziaływania drgań i zanieczyszczeń powietrza na obiekty zabytkowe dzięki realizacji obwodnic	średnioterminowy długoterminowy	pośredni	miejscowy lokalny		
	ekosystemy miast, różnorodność biologiczna	likwidacja ekosystemów bądź pogorszenie ich stanu i funkcjonowania (min. synantropizacja, zubożenie składu gatunkowego) wskutek budowy i rozbudowy infrastruktury wystawienniczej i okobutyrystycznej	długoterminowy	bezpośredni	lokalny		<ul style="list-style-type: none"> • uwzględnianie ochrony wartości przyrodniczych przy planowaniu lokalizacji infrastruktury wystawienniczej i okobutyrystycznej • lokalizacja nowych obiektów na terenach zdegradowanych • odwarzanie siedlisk w miejscach zastępczych • stosowanie nasadzeń kompensacyjnych zieleni
	krajobraz	pogorszenie lub poprawa walorów krajobrazowych w zależności od sposobów zagospodarowania przestrzeni i jakości architektury sektora kulturalno-turystycznego	długoterminowy	bezpośredni	lokalny		<ul style="list-style-type: none"> • stosowanie rozwiązań architektonicznych o wysokich walorach estetycznych i dostosowanych do krajobrazu miejscowego
	powierzchnia ziemi, gleby i zasoby kopalin	wzrost zapotrzebowania na surowce budowlane	średnioterminowy	bezpośredni	lokalny regionalny		
		zmniejszenie udziału powierzchni biologicznie czynnych oraz przekształcania profilu glebowego wskutek zabudowy	długoterminowy	bezpośredni	miejscowy		<ul style="list-style-type: none"> • ograniczenie do minimum strefy bezpośredniej ingerencji • zabezpieczenie wierzchniej warstwy gleby i jej wykorzystanie do rekultywacji terenu po

Kierunki działań i zidentyfikowane istotne działania	Komponent środowiska lub typ ekosystemu	Identyfikacja potencjalnych oddziaływań	Czas trwania	Rodzaj	Zasięg przestrzenny oddziaływań	Informacja o możliwym oddziaływaniu skumulowanym	Sposoby zapobiegania, ograniczania i kompensacji negatywnych oddziaływań
<p>C.2.1. Rozwój współpracy międzyregionalnej, transnarodowej i transgranicznej</p> <p>Działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ wsparcie działalności w ramach euroregionów i ich promocja; ❖ organizacja wspólnych przedsięwzięć kulturalno-artystycznych z partnerami zza granicy; ❖ kreowanie wspólnych projektów w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego ❖ rozwijanie współpracy zagranicznej w ramach zawartych porozumień z regionami partnerskimi; 	atmosfera i klimat	wzrost ilości zanieczyszczeń powstających w trakcie budowy	krótkoterminowy	bezpośredni pośredni	lokalny		<ul style="list-style-type: none"> zakreślenie prac • stosowanie technologii grzewczych ograniczających lub eliminujących emisję zanieczyszczeń
	dziedzictwo kulturowe	ochrona dziedzictwa kulturowego regionu dzięki upowszechnieniu wiedzy o nim	długoterminowy	pośredni	lokalny regionalny ponadregionalny		
	wszystkie komponenty	poprawa stanu środowiska dzięki integracji działań międzyregionalnych i transgranicznych w zakresie ochrony i zarządzania środowiskiem	długoterminowy	pośredni	lokalny regionalny ponadregionalny		
	wszystkie ekosystemy	likwidacja ekosystemów bądź pogorszenie ich stanu i funkcjonowania (min. synantropizacja, zubożenie składu gatunkowego) wskutek budowy i rozbudowy infrastruktury w przypadku realizacji projektów gospodarczych o charakterze inwestycyjnym	długoterminowy	pośredni	lokalny		<ul style="list-style-type: none"> • uwzględnianie ochrony wartości przyrodniczych przy planowaniu przedsięwzięć
	krajobraz	poprawa lub degradacja walorów krajobrazowych zależnie od lokalizacji i charakteru stosowanych rozwiązań w przypadku realizacji projektów gospodarczych o charakterze inwestycyjnym	długoterminowy	pośredni	lokalny		
	dziedzictwo kulturowe	zachowanie dziedzictwa kulturowego dzięki współpracy międzynarodowej w zakresie działalności kulturalno-artystycznej	długoterminowy	pośredni	lokalny ponadregionalny		
	wszystkie ekosystemy i różnorodność biologiczna	ochrona dziedzictwa przyrodniczego dzięki wzrostowi świadomości ekologicznej mieszkańców					
<p>C.2.2. Intensyfikacja współpracy wewnątrzregionalnej</p> <p>Działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ prowadzenie kampanii ukierunkowanych na kreowanie pozytywnego wizerunku całego województwa wśród jego mieszkańców; ❖ wspieranie działań na rzecz spójności wewnętrznej regionu przy poszarowywaniu i promocji jego źródeł kulturalnych, historycznych, przyrodniczych; ❖ organizacja spotkań, konferencji i imprez z zakresu edukacji regionalnej 	ekosystemy leśne, hydrogeniczne, rolne	synantropizacja ekosystemów wskutek zwiększonej presji turystycznej (w tym na obszarach prawnie chronionych)	długoterminowy	pośredni	lokalny	Lokalna kumulacja oddziaływań powodowanych przez różne formy transportu (C.1.2), turystykę (A.3.3, B.1.2, B.3.6) i zabudowę hydrotechniczną cieków (B.2.1)	<ul style="list-style-type: none"> • eliminowanie wnikających gatunków inwazyjnych • dostosowanie natężenia ruchu turystycznego do chłonności obszarów • wyłączenie z udostępniania turystycznego ekosystemów i obszarów wrażliwych na antropopresję o szczególnych walorach przyrodniczych • monitoring ekosystemów
	różnorodność biologiczna	zubożenie różnorodności biologicznej wskutek zwiększonej presji turystycznej (w tym na obszarach prawnie chronionych)	długoterminowy	pośredni	lokalny	Lokalna kumulacja oddziaływań powodowanych przez różne formy transportu (C.1.2), turystykę (A.3.3, B.1.2, B.3.6), zabudowę hydrotechniczną cieków (B.2.1) i rozwój energetyki (A.2.4)	<ul style="list-style-type: none"> • dostosowanie natężenia ruchu turystycznego do chłonności obszarów • wyłączenie z udostępniania turystycznego ekosystemów i obszarów wrażliwych na antropopresję o szczególnych walorach przyrodniczych • monitoring populacji gatunków rzadkich i chłonnych
	dziedzictwo kulturowe	zachowanie dziedzictwa kulturowego dzięki wzrostowi świadomości społeczeństwa wskutek prowadzenia edukacji regionalnej	długoterminowy	pośredni	regionalny		
<p>C.2.3. Kreowanie pozytywnego wizerunku regionu</p> <p>Działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ kampanie promocyjne skierowana na zewnątrz regionu skierowane m.in. do turystów, inwestorów i ogólnie wizerunkowe; ❖ stworzenie sprawnego systemu informacji regionalnej; ❖ wdrożenie spójnej strategii promocji regionu, w tym promocji gospodarczej; ❖ promoda markowych produktów regionalnych, zabytków, terenów o wysokich walorach przyrodniczych i turystycznych, oferty inwestycyjnej; 	wszystkie ekosystemy	likwidacja ekosystemów bądź pogorszenie ich stanu i funkcjonowania (min. synantropizacja, zubożenie składu gatunkowego) w związku z presją inwestycyjną i turystyczną, w tym na obszarach objętych ochroną prawną	długoterminowy	pośrednie	lokalny		<ul style="list-style-type: none"> • uwzględnianie ochrony wartości przyrodniczych przy lokalizacji inwestycji • ograniczenie udostępniania turystycznego obszarów cennych przyrodniczo w oparciu o wskaźniki chłonności i pojemności środowiska przyrodniczego • wyłączenie z udostępniania ekosystemów szczególnie wrażliwych na antropopresję • monitoring stanu środowiska przyrodniczego na obszarach chronionych
	różnorodność biologiczna	zubożenie różnorodności biologicznej w związku z likwidacją siedlisk oraz zwiększoną presją turystyczną na gatunki i ich siedliska (w tym na obszarach objętych ochroną prawną i atrakcyjnych turystycznie) w związku z realizowanymi inwestycjami oraz upowszechnieniem informacji o tych obszarach: <ul style="list-style-type: none"> • zmniejszenie liczby gatunków • zmniejszenie liczebności populacji 	krótkoterminowy średniodługoterminowy długoterminowy	pośrednie	lokalny regionalny	Lokalna kumulacja oddziaływań powodowanych przez różne formy transportu (C.1.2), turystykę (A.3.3, B.1.2, B.3.6), zabudowę hydrotechniczną cieków (B.2.1) i rozwój	<ul style="list-style-type: none"> • uwzględnianie ochrony wartości przyrodniczych przy lokalizacji inwestycji • ograniczenie udostępniania turystycznego obszarów cennych przyrodniczo w oparciu o wskaźniki chłonności i pojemności środowiska przyrodniczego • wyłączenie z udostępniania ekosystemów szczególnie wrażliwych na antropopresję

Kierunki działań i zidentyfikowane istotne działania	Komponent środowiska lub typ ekosystemu	Identyfikacja potencjalnych oddziaływań	Czas trwania	Rodzaj	Zasięg przestrzenny oddziaływań	Informacja o możliwym oddziaływaniu skumulowanym	Sposoby zapobiegania, ograniczania i kompensacji negatywnych oddziaływań
<p>C.3.1: Tworzenie warunków rozwoju nauki i wzmocnienie potencjału uczelni wyższych oraz ośrodków badawczych</p> <p>Działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ rozbudowa i modernizacja infrastruktury obiektów dydaktycznych oraz badawczych i ich wyposażenia; ❖ zapewnienie szerokiego dostępu do edukacji za pomocą nowoczesnych środków komunikacji; ❖ wspieranie tworzenia nowych i rozbudowa infrastruktury istniejących ośrodków akademickich oraz wspólnych kampusów uniwersyteckiego integrującego społeczność akademicką 	powierzchnia ziemi, gleby i zasoby kopalin	<ul style="list-style-type: none"> • synantropizacja <p>zmiany ukształtowania powierzchni ziemi oraz likwidacja lub zaburzenie profilu glebowych podczas prac budowlanych w związku z nowymi inwestycjami</p>	długoterminowy	pośredni	miejskowy	energetyki (A.2.4)	<ul style="list-style-type: none"> • monitoring populacji gatunków zagrożonych i rzadkich
	krajobraz	Poprawa lub degradacja walorów krajobrazowych wskutek realizacji nowych inwestycji w zależności od ich lokalizacji i przyjętych rozwiązań architektonicznych	długoterminowy	pośrednie	lokalny		<ul style="list-style-type: none"> • uwzględnienie ochrony krajobrazu przy lokalizacji i projektowaniu obiektów infrastruktury turystycznej
	dziedzictwo kulturowe	zachowanie dziedzictwa kulturowego dzięki upowszechnieniu wiedzy o regionalnych produktach i obiektach zabytkowych i wzrostowi świadomości społeczeństwa	długoterminowy	pośredni	lokalny regionalny		
	ekosystemy miejskie, różnorodność biologiczna	likwidacja ekosystemów bądź pogorszenie ich stanu i funkcjonowania (min. synantropizacja, zubożenie składu gatunkowego) oraz zubożenie różnorodności biologicznej wskutek budowy infrastruktury obiektów naukowych i dydaktycznych oraz kampusów akademickich	długoterminowy	bezpośredni	lokalny		<ul style="list-style-type: none"> • uwzględnianie ochrony wartości przyrodniczych przy lokalizacji inwestycji • zapewnienie wysokiego udziału powierzchni biologicznie czynnych na obszarach miejskich, w szczególności zieleni wysokiej • stosowanie nasadzeń kompensacyjnych
	krajobraz	poprawa lub pogorszenie walorów krajobrazowych zależnie od lokalizacji i sposobu zagospodarowania oraz architektury obiektów infrastruktury naukowej, dydaktycznej i kampusów akademickich	długoterminowy	pośredni	lokalny		<ul style="list-style-type: none"> • stosowanie rozwiązań architektonicznych o wysokich walorach estetycznych i dostosowanych do krajobrazu miejscowego
<p>C.3.2: Zwiększenie uczestnictwa mieszkańców w kulturze i wzmocnienie środowisk twórczych</p> <p>Działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ kształcenie potrzeby uczestnictwa w kulturze i upowszechnienie dziedzictwa kultury narodowej poprzez edukację regionalną i kulturalną; ❖ promoda, stworzenie i rozwój systemu informacji o wydarzeniach kulturalnych, w tym stworzenie systemu e-kultura; ❖ promowanie kultury regionu w kraju i poza jego granicami (wojewódzki mecenat); ❖ wzmocnienie funkcji edukacyjnej oraz podniesienia atrakcyjności ofert muzeów, w tym poprzez wprowadzanie nowoczesnych sposobów prezentacji zasobów muzealnych – multimedialność 	powierzchnia ziemi, gleby i zasoby kopalin	zmiany profilu glebowego podczas budowy infrastruktury naukowo-dydaktycznej	krótkoterminowy średniodługoterminowy	pośredni	lokalny		<ul style="list-style-type: none"> • ograniczenie do minimum strefy bezpośredniej ingerencji • zabezpieczenie wierzchniej warstwy gleby i jej wykorzystanie do rekultywacji terenu po zakończeniu prac
	dziedzictwo kulturowe	wzrost zapotrzebowania na surowce budowlane	średniodługoterminowy	pośredni	lokalny		
		zachowanie dziedzictwa kulturowego dzięki upowszechnieniu wiedzy o nim, kształtowaniu tożsamości kulturowej oraz potrzeb uczestnictwa w kulturze i dbałości o dobra kultury	długoterminowy	pośredni	lokalny regionalny		
	krajobraz	poprawa walorów krajobrazowych dzięki rewitalizacji niszczących obiektów zabytkowych	długoterminowy	pośredni	lokalny		
	powierzchnia ziemi, gleby i zasoby kopalin	wzrost zapotrzebowania na surowce budowlane	średniodługoterminowy	pośredni	lokalny		
<p>C.3.3. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury kultury regionu</p> <p>Działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ budowa nowych obiektów spełniających standardy wymagane dla organizacji dużych imprez, wydarzeń artystycznych o znaczeniu międzynarodowym; ❖ rewitalizacja historycznych i zabytkowych obiektów; ❖ rewolucyjacja zabytkowych obiektów poprzemysłowych; ❖ zabezpieczenie obiektów dziedzictwa kulturowego przez stworzenie szlaków dziedzictwa kulturowego i digitalizacja zbiorów w celu ich zachowania dla przyszłych pokoleń; ❖ tworzenie, organizacja i promocja szlaków turystycznych w tym np. architektury militarnej oraz architektury modernistycznej 	dziedzictwo kulturowe	ochrona dziedzictwa kulturowego dzięki upowszechnieniu wiedzy o nim	długoterminowy	pośredni	lokalny regionalny ponadregionalny		
		poprawa stanu zachowania i ochrona obiektów dziedzictwa kulturowego wskutek ich rewitalizacji	długoterminowy	pośredni	lokalny regionalny ponadregionalny		

Tabela 68. Ocena szczegółowa oddziaływań na środowisko przedsięwzięć ujętych w „Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego – Śląskie 2020”

Projekty mogące mieć wpływ na środowisko	Ekosystemy i komponenty środowiska	Prognozowane oddziaływania	Czas	Rodzaj	Zasięg przestrzenny oddziaływań
P.A.1. Rozbudowa Regionalnego Systemu Informacji Przestrzennej	wszystkie	wzrost efektywności zarządzania środowiskiem i dziedzictwem kultury oraz skuteczniejsza ich ochrona	długoterminowe	pośrednie	regionalny
		zmniejszenie presji człowieka na środowisko wynikające z poprawy zarządzania przestrzenią oraz planowania rozwoju i przedsięwzięć lepiej dostosowanego do uwarunkowań	krótkoterminowe średnioterminowe długoterminowe	pośrednie	regionalny
	zdrowie człowieka	<ul style="list-style-type: none"> • obciążenie narządu wzroku i układu mięśniowo-kostnego w czasie korzystania z komputerów, • oddziaływanie pól elektromagnetycznych (PEM) na użytkowników urządzeń końcowych (komputery, telefony komórkowe, odbiorniki GPS) 	krótkoterminowe	bezpośrednie	lokalny regionalny
P.A.2. Wykreowanie i rozwój TECHNOLII SILESIA	wszystkie	zmniejszenie presji człowieka na środowisko wynikające ze wzrostu kompetencji kadry inżynierskiej i administracyjnej, w tym poziomu świadomości ekologicznej	krótkoterminowe średnioterminowe długoterminowe	pośrednie	regionalny
	powierzchnia ziemi, gleby i zasoby kopalin	możliwe zmniejszenie zapotrzebowania na surowce mineralne w wyniku wdrożeń nowych technologii, w tym zmniejszających energochłonność	długoterminowe	pośrednie	regionalny
	atmosfera i klimat	możliwe zmniejszenie emisji pyłowo – gazowej w wyniku wdrożeń nowych technologii: <ul style="list-style-type: none"> • zmniejszanie energochłonności, • eliminowanie technologii i substancji powodujących zanieczyszczenia, • zwiększanie skuteczności oczyszczania 	długoterminowe	pośrednie	regionalny
	wody powierzchniowe i podziemne	ochrona zasobów wód podziemnych w wyniku: <ul style="list-style-type: none"> • wdrażania technologii o mniejszej wodochłonności, • wdrażania technologii zabezpieczających przed zanieczyszczeniem wód podziemnych, • zastępowania substancji niebezpiecznych dla środowiska wodnego innymi zmniejszenie stopnia odkształceń reżimu hydrologicznego oraz stopnia zanieczyszczenia wód powierzchniowych w wyniku: <ul style="list-style-type: none"> • możliwego spadku wodochłonności w sferze produkcji i usług, • redukcji ilości ścieków oraz ładunku zanieczyszczeń w ściekach wprowadzanych do środowiska 	długoterminowe	pośrednie	regionalny
	zdrowie człowieka	zmniejszenie zachorowań powodowanych złą jakością środowiska	średnioterminowe długoterminowe	pośrednie	miejskowy lokalny regionalny
	ekosystemy rolne	oddziaływanie na ptaki gniazdujące i owady PEM emitowanego przez stacje bazowe telefonii komórkowej: <ul style="list-style-type: none"> • zmniejszenie liczby gatunków • zmniejszenie liczebności populacji 	krótkoterminowe średnioterminowe długoterminowe	bezpośrednie	miejskowy lokalny
P.A.3. Stworzenie regionalnej sieci szerokopasmowej	ekosystemy miast	oddziaływanie na ptaki gniazdujące i owady PEM emitowanego przez stacje bazowe telefonii komórkowej: <ul style="list-style-type: none"> • zmniejszenie liczby gatunków • zmniejszenie liczebności populacji 	długoterminowe	bezpośrednie	miejskowy lokalny
		oddziaływanie na faunę miast (płoszenie ptaków przez pojazdy i maszyny budowlane)	krótkoterminowe na etapie budowy urządzeń	bezpośrednie	miejskowy
		redukcja powierzchni biologicznie czynnych	krótkoterminowe na etapie budowy	bezpośrednie	miejskowy
		degradacja krajobrazu poprzez wprowadzanie nadziemnych elementów infrastruktury telekomunikacyjnej (w tym na obszarach objętych ochroną prawną)	długoterminowe	bezpośrednie	zmienny, zależny od uwarunkowań lokalnych
	powierzchnia ziemi, gleby i zasoby kopalin	zaburzenia profilu glebowego przez prace ziemne w trakcie budowy infrastruktury telekomunikacyjnej (kablowe sieci przesyłowe)	długoterminowe	bezpośrednie	miejskowy
		składowanie odpadów urządzeń elektrycznych i elektronicznych	długoterminowe	bezpośrednie pośrednie	lokalny
		zwiększone zużycie surowców kopalnych, w tym energetycznych (produkcja i zasilanie urządzeń oraz recykling zużytego sprzętu)	krótkoterminowe długoterminowe	pośrednie	globalny
	atmosfera i klimat	zmniejszenie zapotrzebowania na paliwa napędzające pojazdy samochodowe	długoterminowe	pośrednie	regionalny
		emisja spalin podczas budowy (pojazdy i maszyny budowlane) i okresowej obsługi urządzeń telekomunikacyjnych (pojazdy)	krótkoterminowe	bezpośrednie	miejskowy lokalny
		oddziaływanie na ptaki gniazdujące i owady PEM emitowanego przez stacje bazowe telefonii komórkowej: <ul style="list-style-type: none"> • zmniejszenie liczby gatunków • zmniejszenie liczebności populacji 	krótkoterminowe średnioterminowe długoterminowe	bezpośrednie	miejskowy lokalny
	zdrowie człowieka	oddziaływanie pól elektromagnetycznych na pracowników obsługi urządzeń telekomunikacyjnych	krótkoterminowe	bezpośrednie	miejskowy
		oddziaływanie pól elektromagnetycznych od stacji bazowych telefonii komórkowej (BTS) na osoby postronne	krótkoterminowe długoterminowe	bezpośrednie	miejskowy
		• oddziaływanie pól elektromagnetycznych na użytkowników urządzeń końcowych (komputery, telefony komórkowe)	krótkoterminowe średnioterminowe długoterminowe	pośrednie	miejskowy
		• obciążenie narządu wzroku i układu mięśniowo-kostnego w czasie korzystania z komputerów	krótkoterminowe	bezpośrednie	miejskowy lokalny
	dziedzictwo kulturowe	emisja hałasu i spalin podczas budowy (pojazdy i maszyny budowlane) i okresowej obsługi urządzeń telekomunikacyjnych (pojazdy)	krótkoterminowe	bezpośrednie	miejskowy lokalny
	wszystkie	degradacja krajobrazu kulturowego przez nadziemne elementy infrastruktury telekomunikacyjnej	długoterminowe	pośrednie	lokalny
		wzrost efektywności zarządzania środowiskiem i jego ochroną	długoterminowe	pośrednie	regionalny
		zmniejszenie zapotrzebowania na paliwa napędzające pojazdy samochodowe	długoterminowe	pośrednie	regionalny
		zwiększenie zapotrzebowania na paliwa kopalne do produkcji energii elektrycznej	długoterminowe	pośrednie	regionalny
		zmniejszenie emisji spalin samochodowych	krótkoterminowe średnioterminowe długoterminowe	pośrednie	lokalny
P.A.4. Stworzenie regionalnej internetowej platformy e-usług publicznych	atmosfera i klimat	zmniejszenie zachorowań powodowanych złą jakością powietrza atmosferycznego	krótkoterminowe średnioterminowe długoterminowe	pośrednie	lokalny
		• oddziaływanie pól elektromagnetycznych na użytkowników urządzeń końcowych (komputery, telefony komórkowe itp.)	krótkoterminowe średnioterminowe długoterminowe	pośrednie	miejskowy
		• obciążenie narządu wzroku i układu mięśniowo-kostnego w czasie korzystania z komputerów	krótkoterminowe	pośrednie	miejskowy
	zdrowie człowieka	• obciążenie narządu wzroku i układu mięśniowo-kostnego w czasie korzystania z komputerów	krótkoterminowe	pośrednie	miejskowy
P.A.6. Technologiczna przebudowa systemu energetycznego	ekosystemy	ograniczenie negatywnego oddziaływania zanieczyszczeń powietrza na stan ekosystemów	długoterminowe	pośrednie	regionalny
	atmosfera i klimat	zmniejszenie emisji gazów i pyłów powstających podczas produkcji energii elektrycznej	długoterminowe	bezpośrednie	regionalny

	zdrowie człowieka	zmniejszenie zachorowań powodowanych złą jakością powietrza atmosferycznego	długoterminowe	bezpośrednie	regionalny
P.A.7. Technologie inżynierii medycznych	zdrowie człowieka	poprawa kondycji zdrowotnej ludzi wskutek dostępu do nowoczesnej diagnostyki oraz skuteczniejszych metod leczenia	średnioterminowe długoterminowe	bezpośrednie	lokalny regionalny
		poprawa kondycji zdrowotnej ludzi dzięki wzrostowi wiedzy i kompetencji kadry medycznej	długoterminowe	pośrednie	regionalny
		potencjalne negatywne skutki zdrowotne testowania niektórych nowych technologii	krótkoterminowe średnioterminowe długoterminowe	bezpośrednie	miejscowy lokalny
P.B.1. Platforma współpracy bezpieczeństwa publicznego	wszystkie ekosystemy i komponenty	zmniejszenie niekorzystnych oddziaływań na środowisko poprzez ograniczenie ryzyka środowiskowego oraz wzrost sprawności i kompetencji służb ratowniczych	krótkoterminowe średnioterminowe długoterminowe	pośrednie	miejscowy lokalny regionalny
	zdrowie człowieka	zmniejszenie zagrożenia życia i zdrowia ludzkiego	krótkoterminowe długoterminowe	pośrednie	miejscowy lokalny regionalny
		redukcja stresu powodowanego poczuciem zagrożenia	średnioterminowe długoterminowe	pośrednie	lokalny regionalny
P.B.2. Regionalna Sieć Transportu Szybnego	ekosystemy miast	poprawa stanu funkcjonowania ekosystemów na skutek zmniejszenia zanieczyszczenia powietrza i możliwej redukcji emisji hałasu	długoterminowe	pośrednie	lokalny
	atmosfera i klimat	poprawa jakości powietrza wskutek ograniczenia emisji spalin dzięki wzrostowi udziału transportu szynowego o napędzie elektrycznym jako środka przemieszczania się osób na obszarach miast i aglomeracji oraz między nimi	długoterminowe	bezpośrednie	lokalny regionalny
	zdrowie człowieka	poprawa stanu zdrowia dzięki ograniczeniu hałasu i zmniejszeniu zanieczyszczenia powietrza w związku z modernizacją środków transportu i infrastruktury	długoterminowe	bezpośrednie	lokalny regionalny
		eliminacja stresu związanego z dojazdami komunikacją publiczną wskutek modernizacji infrastruktury komunikacyjnej i koordynacji sieci połączeń	długoterminowe	pośrednie	lokalny regionalny
	dziedzictwo kulturowe	ograniczenie niszczenia substancji zabytkowej przez emitowane gazy spalinyowe oraz możliwe obniżenie oddziaływań wibracyjnych	długoterminowe	bezpośrednie	miejscowy lokalny
P.B.3. Regionalna sieć rekreacyjnych przestrzeni publicznych	ekosystemy leśne, hydrogeniczne, rolne	synantropizacja, zanik lub spadek populacji gatunków cennych w związku ze zwiększeniem presji turystycznej na obszary cenne przyrodniczo (także objęte ochroną prawną)	długoterminowe	pośrednie	lokalny regionalny
	ekosystemy miast	możliwa poprawa funkcjonowania ekosystemów miast wskutek wprowadzenia zróżnicowanych form zieleni urządzonej oraz zachowania możliwości rozwoju zieleni „rusztu ekologicznego”	długoterminowe	pośrednie bezpośrednie	lokalny
	różnorodność biologiczna	zanik lub spadek populacji gatunków cennych w związku ze zwiększeniem presji turystycznej na obszary cenne przyrodniczo (także objęte ochroną prawną)	długoterminowe	pośrednie	lokalny regionalny
	krajobraz	możliwy niekorzystny wpływ na krajobraz naturalne i półnaturalne przy wprowadzaniu infrastruktury turystyczno - rekreacyjnej	długoterminowe	pośrednie bezpośrednie	lokalny
		poprawa walorów krajobrazu miast w wyniku porządkowania i harmonizowania przestrzeni publicznych	długoterminowe	pośrednie bezpośrednie	lokalny
	atmosfera i klimat	wzrost zanieczyszczenia powietrza w wyniku emisji z pojazdów na skutek generowania ruchu dojazdowego do obiektów rekreacyjnych i turystycznych	długoterminowe	pośrednie	lokalny
	zdrowie człowieka	poprawa kondycji zdrowotnej dzięki stworzeniu warunków uprawiania sportów i rekreacji	długoterminowe	pośrednie	lokalny regionalny
	dziedzictwo kulturowe	restauracja lub utrzymanie w dobrym stanie obiektów dziedzictwa kulturowego	długoterminowe	bezpośrednie	lokalny
P.B.4. Stworzenie i wdrożenie regionalnego systemu gospodarki odpadami	wszystkie ekosystemy, różnorodność biologiczna	zmniejszenie negatywnego oddziaływania składowisk odpadów (w tym nielegalnych) na ekosystemy i różnorodność biologiczną wskutek wzrostu efektywności gospodarki odpadami (zbiórki, selekcji, składowania)	długoterminowe	bezpośrednie	miejscowy lokalny
	krajobraz	poprawa walorów krajobrazowych wskutek ograniczenia powierzchni terenów składowania odpadów (w tym nielegalnych)	długoterminowe	bezpośrednie	miejscowy lokalny
		pogorszenie walorów krajobrazowych poprzez zabudowę związaną z gospodarką odpadami (sortownie, spalarnie, nowe składowiska itp.)	średnioterminowe	bezpośrednie	miejscowy lokalny
		ograniczenie przeznaczania powierzchni gleb biologicznie czynnych na składowiska odpadów	długoterminowe	bezpośrednie	miejscowy
	powierzchnia ziemi i gleby	poprawa jakości gleb dzięki zmniejszeniu negatywnego wpływu nieszczelnych składowisk	długoterminowe	pośrednie	miejscowy lokalny
		zajmowanie powierzchni gleb biologicznie czynnych pod infrastrukturę związaną z gospodarką odpadami	długoterminowe	bezpośrednie	miejscowy lokalny
		ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze składowisk przemysłowych dzięki zwiększeniu odzysku odpadów	długoterminowe	bezpośrednie	lokalny
	atmosfera i klimat	ograniczenie emisji zanieczyszczeń z nielegalnego spalania odpadów	długoterminowe	pośrednie	miejscowy lokalny
		wzrost emisji zanieczyszczeń powstających w procesie utylizacji odpadów	długoterminowe	bezpośrednie	lokalny
	wody powierzchniowe i podziemne	poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych dzięki zmniejszeniu negatywnego wpływu składowisk odpadów (głównie nielegalnych)	długoterminowe	bezpośrednie	lokalny
	zdrowie człowieka	poprawa stanu zdrowia mieszkańców dzięki ograniczeniu zanieczyszczeń wód powierzchniowych i podziemnych przeznaczonych do spożycia oraz ograniczeniu emisji zanieczyszczeń powietrza ze składowisk odpadów i nielegalnego ich spalania	długoterminowe	pośrednie	lokalny regionalny
P.B.5. Regionalny system obszarów chronionych	ekosystemy leśne, hydrogeniczne, rolne	zachowanie zróżnicowania i poprawa funkcjonowania ekosystemów	długoterminowe	bezpośrednie pośrednie	lokalny regionalny ponadregionalny
	ekosystemy miast	wzrost możliwości zasilania genowego populacji z obszarów chronionych	długoterminowe	pośrednie	lokalny
	różnorodność biologiczna	ochrona i zwiększanie bioróżnorodności dzięki ukształtowaniu systemu obszarów chronionych powiązanego korytarzami ekologicznymi	długoterminowe	bezpośrednie pośrednie	lokalny regionalny ponadregionalny
	krajobraz	zachowanie walorów krajobrazowych poprzez ich ochronę	długoterminowe	bezpośrednie	lokalny regionalny
	powierzchnia ziemi i gleby	zachowanie cennych obiektów geologicznych i geomorfologicznych, ochrona gleb (szczególnie hydrogenicznych i typów rzadko spotykanych)	długoterminowe	bezpośrednie pośrednie	lokalny regionalny ponadregionalny
	wody powierzchniowe i podziemne	utrzymanie warunków samooczyszczania oraz retencji wód	długoterminowe	pośrednie	lokalny regionalny
		zachowanie części naturalnych koryt cieków wodnych i dolin rzecznych wraz z siedliskami od wód zależnych	długoterminowe	bezpośrednie	lokalny
	atmosfera i klimat	zachowanie warunków oczyszczania powietrza, w szczególności absorpcji dwutlenku węgla	długoterminowe	pośrednie	lokalny regionalny
	zdrowie człowieka	poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców dzięki możliwości rekreacji i wypoczynku w otoczeniu przyrody	długoterminowe	pośrednie	lokalny regionalny
	dziedzictwo kulturowe	ochrona krajobrazu kulturowego	długoterminowe	bezpośrednie	lokalny regionalny
P.B.6. Model zarządzania zlewniowego dla województwa śląskiego	ekosystemy leśne, hydrogeniczne, rolne	łagodzenie zagrożenia związanego z deficytem wód powierzchniowych i podziemnych wskutek prowadzenia racjonalnej polityki gospodarowania zasobami wodnymi	średnioterminowe długoterminowe	bezpośrednie pośrednie	lokalny regionalny
	ekosystemy hydrogeniczne	poprawa stanu ekosystemów hydrogenicznych dzięki poprawie jakości wód	średnioterminowe długoterminowe	pośrednie	lokalny regionalny
		pogorszenie stanu i zaburzenie funkcjonowania ekosystemów wodnych i od wód zależnych poprzez wprowadzanie zabudowy hydrotechnicznej i infrastruktury turystycznej	średnioterminowe długoterminowe	bezpośrednie pośrednie	lokalny regionalny
	różnorodność biologiczna	wzrost różnorodności biologicznej wód powierzchniowych wskutek poprawy ich jakości	średnioterminowe długoterminowe	pośrednie	lokalny regionalny
		ograniczenie liczby gatunków oraz zmniejszenie liczebności populacji wskutek zabudowy hydrotechnicznej rzek, przerwania ciągłości korytarzy ekologicznych i	długoterminowe	bezpośrednie pośrednie	lokalny regionalny

P.C.1. Multimodalne centrum pasażersko – komunikacyjne MPL Katowice Airport		zagospodarowania turystycznego rzek i cieków wodnych			
	krajobraz	poprawa lub pogorszenie walorów krajobrazowych zależnie od sposobu realizacji ochrony przeciwpowodziowej, lokalizacji i charakteru zbiorników retencyjnych oraz sposobu zagospodarowania turystycznego zbiorników i cieków wodnych	długoterminowe	bezpośrednie	lokalny
	powierzchnia ziemi i gleby	przekształcenia powierzchni ziemi i zmiana profilu glebowego poprzez budowę zbiorników retencyjnych i wałów przeciwpowodziowych	długoterminowe	bezpośrednie	miejscowy
	wody powierzchniowe i podziemne	poprawa jakości wód wskutek ograniczania ilości zrzucanych ścieków i wzrostu skuteczności ich oczyszczania	długoterminowe	bezpośrednie	lokalny regionalny
		pogorszenie jakości wód powierzchniowych wykorzystywanych dla celów rekreacyjnych	średnioterminowe długoterminowe	pośrednie	miejscowy lokalny
		zmiany przepływów oraz hydromorfologii cieków wodnych oraz ograniczenie zasilania wód podziemnych na skutek zabudowy hydrotechnicznej rzek w związku z realizacją systemu ochrony przeciwpowodziowej	długoterminowe	bezpośrednie	lokalny regionalny
	zdrowie człowieka	poprawa kondycji zdrowotnej wskutek lepszego dostępu do wody pitnej dobrej jakości	długoterminowe	pośrednie	lokalny regionalny
	ekosystemy rolne, leśne, hydrogeniczne	likwidacja i fragmentacja ekosystemów wskutek rozbudowy infrastruktury transportowej oraz realizacji przedsięwzięć lokalizowanych w sąsiedztwie (zależnych od usług transportowych)	długoterminowe	bezpośrednie pośrednie	lokalny regionalny
	różnorodność biologiczna	zmniejszenie liczby gatunków i liczebności populacji oraz zróżnicowania ekosystemów w wyniku rozbudowy infrastruktury transportowej oraz realizacji przedsięwzięć lokalizowanych w sąsiedztwie	długoterminowe	bezpośrednie pośrednie	lokalny regionalny
	krajobraz	obniżenie walorów krajobrazowych wskutek lokalizacji obiektów wielkokubaturowych, w tym projektowanych wg priorytetu niskich kosztów realizacji i utrzymania oraz realizacji infrastruktury drogowej i kolejowej	długoterminowe	bezpośrednie	lokalny regionalny
P.C.2. Sieć drogowa województwa śląskiego	powierzchnia ziemi i gleby	zmiany ukształtowania powierzchni ziemi oraz likwidacja lub zaburzenie profili glebowych podczas prac budowlanych	długoterminowe	bezpośrednie	lokalny
	atmosfera i klimat	wzrost wydobycia kopalnych surowców budowlanych	średnioterminowe	pośrednie	lokalny regionalny
		wzrost zanieczyszczenia powietrza przez emisje pyłowo-gazowe powstające w trakcie budowy infrastruktury komunikacyjnej	krótkoterminowe średnioterminowe	bezpośrednie	miejscowy lokalny
		wzrost zanieczyszczenia powietrza przez emisje pyłowo-gazowe powstające w wyniku zwiększenia ruchu pojazdów o napędzie spalinowym i ruchu lotniczego	krótkoterminowe długoterminowe	pośrednie	lokalny regionalny
	wody powierzchniowe i podziemne	możliwe zanieczyszczenie wód chemicznymi środkami do zwalczania gołędź i substancjami ropopochodnymi	krótkoterminowe średnioterminowe długoterminowe	pośrednie	miejscowy lokalny
	zdrowie człowieka	pogorszenie stanu zdrowia osób narażonych na oddziaływanie hałasu i zanieczyszczenia pyłowo – gazowe	krótkoterminowe średnioterminowe długoterminowe	pośrednie	miejscowy lokalny
		narażenie mniejszej ilości osób odbywających podróże długodystansowe na skutki wypadków komunikacyjnych	długoterminowe	pośrednie	ponadregionalny
	ekosystemy rolne, leśne, hydrogeniczne	likwidacja i fragmentacja ekosystemów wskutek rozbudowy infrastruktury drogowej	długoterminowe	bezpośrednie	lokalny regionalny
	ekosystemy miast	presja na ekosystemy powodowana emisjami zanieczyszczeń atmosfery oraz wód powstającymi w wyniku ruchu pojazdów i zimowego utrzymania dróg	długoterminowe	pośrednie	lokalny regionalny
		poprawa stanu funkcjonowania w wyniku ograniczenia emisji pyłowo - gazowej i hałasu dzięki wyprowadzeniu transportu tranzytowego poza centra miast	średnioterminowe długoterminowe	bezpośrednie	lokalny
P.C.3. Zintegrowany system transportowo - komunikacyjny	różnorodność biologiczna	zmniejszenie liczby gatunków i liczebności populacji oraz zróżnicowania ekosystemów w wyniku rozbudowy infrastruktury drogowej i jej funkcjonowania na skutek: •likwidacji siedlisk •przerwania ciągłości korytarzy ekologicznych, •wzrostu śmiertelności zwierząt w wyniku kolizji z pojazdami, •negatywnego oddziaływania na ekosystemy i gatunki zanieczyszczeń atmosfery, wód, gleb i hałasu generowanych przez transport drogowy	długoterminowe	bezpośrednie pośrednie	lokalny regionalny
	krajobraz	obniżenie degradacja walorów krajobrazowych wskutek rozwoju infrastruktury drogowej	długoterminowe	bezpośrednie	lokalny
	powierzchnia ziemi i gleby	zmiany ukształtowania powierzchni ziemi oraz likwidacja lub zaburzenie profili glebowych podczas prac budowlanych	długoterminowe	bezpośrednie	miejscowy lokalny
		wzrost wydobycia surowców budowlanych	średnioterminowe długoterminowe	pośrednie	miejscowy lokalny
		rozbiora części hałd w celu uzyskania materiału pod budowę dróg	długoterminowe	pośrednie	miejscowy lokalny
	atmosfera i klimat	zanieczyszczenie gleb substancjami ropopochodnymi, środkami zwalczania gołędź oraz substancjami uwalnianymi do środowiska w wyniku poważnych awarii w związku z przewozem towarów niebezpiecznych	krótkoterminowe średnioterminowe długoterminowe	pośrednie	miejscowy lokalny
		wzrost zanieczyszczenia powietrza przez emisje pyłowo-gazowe powstające w trakcie budowy infrastruktury drogowej	krótkoterminowe średnioterminowe	bezpośrednie	miejscowy lokalny
		wzrost zanieczyszczenia spalinami pochodzącymi z transportu drogowego	długoterminowe	bezpośrednie	lokalny regionalny
	wody powierzchniowe i podziemne	możliwe zanieczyszczenie substancjami uwalnianymi do atmosfery w wyniku poważnych awarii w związku z przewozem towarów niebezpiecznych	krótkoterminowe	pośrednie	miejscowy lokalny
		zaburzenie stosunków wodnych w wyniku budowy infrastruktury drogowej	długoterminowe	bezpośrednie	lokalny
P.C.4. Organizacja Mistrzostw Europy w piłce nożnej EURO 2012	zdrowie człowieka	zanieczyszczenie wód substancjami ropopochodnymi, środkami zwalczania gołędź oraz substancjami uwalnianymi do środowiska w wyniku poważnych awarii w związku z przewozem towarów niebezpiecznych	krótkoterminowe średnioterminowe długoterminowe	pośrednie	miejscowy lokalny regionalny
	zdrowie człowieka	pogorszenie stanu zdrowia wskutek oddziaływania hałasu oraz emisji pyłowo - gazowej generowanego przez transport drogowy	średnioterminowe długoterminowe	pośrednie	miejscowy lokalny
		zmniejszenie liczby osób narażonych na ponadnormalny hałas i emisje pyłowo - gazowe na obszarach miejskich dzięki realizacji obwodnic	średnioterminowe długoterminowe	pośrednie	miejscowy lokalny
		zmniejszenie liczby osób narażonych na skutki wypadków drogowych dzięki poprawie bezpieczeństwa ruchu drogowego	średnioterminowe długoterminowe	pośrednie	regionalny
	ekosystemy wszystkie	potencjalne zmniejszenie presji wskutek redukcji emisji zanieczyszczeń w efekcie racjonalizacji podróży i wyboru transportu szynowego, możliwych dzięki integracji systemu transportowego	średnioterminowe długoterminowe	bezpośrednie	lokalny
	różnorodność biologiczna	potencjalny wzrost liczby gatunków i liczebności populacji wskutek mniejszej presji na ekosystemy	średnioterminowe długoterminowe	pośrednie	lokalny regionalny
	atmosfera i klimat	możliwe zmniejszenie emisji pyłowo – gazowych w efekcie racjonalizacji podróży i wyboru transportu szynowego, możliwych dzięki integracji systemu transportowego	średnioterminowe długoterminowe	bezpośrednie	lokalny
	zdrowie człowieka	zmniejszenie liczby osób narażonych oraz skrócenie czasu narażenia na ponadnormalny hałas lub emisje pyłowo – gazowe w efekcie racjonalizacji podróży i wyboru transportu szynowego	średnioterminowe długoterminowe	bezpośrednie	lokalny regionalny
		redukcja stresu i potencjalne zmniejszenie narażenia na skutki wypadków komunikacyjnych w efekcie skrócenia czasu podróży oraz podniesienia komfortu i bezpieczeństwa	średnioterminowe długoterminowe	bezpośrednie	lokalny regionalny
		presja związana z emisją hałasu oraz emisją pyłowo – gazową podczas przebudowy Stadionu Śląskiego, budowy/modernizacji infrastruktury oraz w okresie rozgrywek piłkarskich	krótkoterminowe średnioterminowe	bezpośrednie	miejscowy lokalny
P.C.4. Organizacja Mistrzostw Europy w piłce nożnej EURO 2012	krajobraz	poprawa lub degradacja walorów krajobrazowych zależnie od jakości architektury i zastosowanych materiałów wykończeniowych	długoterminowe	bezpośrednie	lokalny
	powierzchnia ziemi i gleby	wzrost wydobycia surowców budowlanych	krótkoterminowe	bezpośrednie	lokalny
	atmosfera i klimat	zwiększone zanieczyszczenie wskutek emisji pyłowo – gazowej związanej ze wzrostem ruchu pojazdów oraz pracami budowlanymi	krótkoterminowe	bezpośrednie	lokalny
	zdrowie człowieka	możliwe zagrożenia związane z udziałem w imprezie masowej (wypadki, bójki, pożar, katastrofa budowlana)	krótkoterminowe	bezpośrednie	miejscowy lokalny

		narażenie na zwiększoną emisję hałasu oraz emisję pyłowo – gazową osób postronnych mieszkających w rejonie Stadionu Śląskiego oraz wzdłuż głównych tras dojazdowych	krótkoterminowe	bezpośrednie	lokalny
P.C.5. Regionalne obiekty kultury wysokiej	ekosystemy miast	presja związana z emisją hałasu oraz emisją pyłowo – gazową podczas budowy lub przebudowy obiektów	krótkoterminowe średnioterminowe	bezpośrednie	miejscowy lokalny
	krajobraz	poprawa walorów krajobrazowych w wyniku zagospodarowania i rewitalizacji obiektów przemysłowych	długoterminowe	bezpośrednie	lokalny
		poprawa lub degradacja walorów krajobrazowych zależnie od jakości architektury i zastosowanych materiałów wykończeniowych	długoterminowe	bezpośrednie	lokalny
	powierzchnia ziemi i gleby	rekultywacja gleby i ziemi na zdegradowanych terenach przemysłowych	długoterminowe	bezpośrednie	miejscowy lokalny
		wzrost wydobycia surowców budowlanych	krótkoterminowe	bezpośrednie	lokalny
	atmosfera i klimat	zwiększone zanieczyszczenie wskutek emisji pyłowo – gazowej związanej z pracami budowlanymi	krótkoterminowe	bezpośrednie	lokalny
	zdrowie człowieka	stworzenie warunków do prowadzenia na szerszą skalę terapii poprzez sztukę	średnioterminowe	pośrednie	miejscowy lokalny
	dziedzictwo kulturowe	poprawa stanu zachowania i ochrona obiektów dziedzictwa kulturowego wskutek ich rewitalizacji	długoterminowe	pośrednie	lokalny
		zachowanie dziedzictwa kulturowego dzięki upowszechnieniu wiedzy o nim	długoterminowe	bezpośrednie	lokalny regionalny

Tabela 70. Macierz oceny spójności wewnętrznej celów "Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego - Śląskie 2020"				Cele ochrony środowiska projektu strategii "Śląskie 2020"			
Objaśnienia (ocena oddziaływania celu/kierunku działań) :				Cel B.1. Zdrowy i bezpieczny mieszkawiec województwa	Cel B.2. Wysoka jakość środowiska naturalnego	Opis relacji	
++ znaczne wzmocnienie celu + słabsze wzmocnienie celu O brak istotnych powiązań między celami ± możliwe wzmocnienie lub osłabienie celu ! osłabienie celu							
PRIORYTET A: Województwo śląskie regionem nowej gospodarki kreującym i skutecznie absorbującym technologie	Cel A.1. Wysoki poziom wykształcenia i umiejętności mieszkańców	A.1.1	Poprawa jakości kształcenia			Zaplanowane w Strategii działania "wzmacniające" ochronę zdrowia ludzi to m.in. "wspieranie rozwoju szkolnej infrastruktury sportowej i rekreacyjnej" oraz "promocja różnorodnych form zajęć z zakresu kultury fizycznej". Możliwe "osłabienie" związane jest z "wdrażaniem nowoczesnych narzędzi nauczania" (praca przy komputerze). Działania "osłabiające" ochronę środowiska mogą towarzyszyć "wspieraniu rozwoju szkolnej infrastruktury sportowej i rekreacyjnej".	
		A.1.2	Rozwój kompetencji i usług społeczeństwa informacyjnego	±	±	Celem Strategii jest osiągnięcie "wysokiej jakości usług świadczonych drogą elektroniczną, obejmujących m.in. e-administrację, e-biznes, e-ochronę zdrowia, e-transport, e-edukację". Efekt "wzmacniający" związany jest z rozwojem społeczeństwa informacyjnego (platformy informacyjno-edukacyjne, e-usługi świadczone przez służbę zdrowia, integracja informacji przestrzennej w skali regionu). Działania "osłabiające" związane są z rozwojem technik informacyjno-komunikacyjnych i towarzyszącym temu wzrostem zapotrzebowania na energię oraz problemami zdrowotnymi związanymi z pracą przy komputerze.	
		A.1.3	Poprawa zatrudnialności i aktywności zawodowej mieszkańców			Nie można zidentyfikować istotnych (znaczących) pól wzajemnych oddziaływań (ani pozytywnych, ani negatywnych) kierunku działań Strategii z celami ochrony środowiska.	
		A.2.1	Poprawa warunków inwestycyjnych w regionie	±	±	Zaplanowane w Strategii działania inwestycyjne w zakresie tworzenia stref aktywności gospodarczej i technologicznej, w tym specjalnych stref ekonomicznych, przygotowania nowych terenów pod inwestycje, rozbudowy i poprawy infrastruktury transportowej obsługującej strefy gospodarcze oraz rozbudowy sieci lotnisk lokalnych, mogą powodować konflikty m.in. z ochroną walorów przyrodniczo-krajobrazowych obszarów.	
		A.2.2	Finansowe i organizacyjne wsparcie biznesu			Możliwy wpływ wzmacniający i osłabiający cele ochrony środowiska.	
		A.2.3	Rozwój informatyki i telekomunikacji			Planowana rozbudowa i modernizacja infrastruktury teleinformatycznej i telekomunikacyjnej doprowadzi m.in. do wzrostu zapotrzebowania na energię oraz ilości odpadów w postaci zużytego sprzętu elektrotechnicznego i elektronicznego, jak również obniżenia walorów krajobrazowych obszarów. Może również negatywnie wpływać na zdrowie ludzi i zwierząt z uwagi na pola elektromagnetyczne.	
		A.2.4	Rozbudowa i unowocześnienie systemów energetycznych i przesyłowych			Zaplanowane w Strategii działania "wzmacniające" to: "prowadzenie prac nad rozwojem alternatywnych, odnawialnych i ekologicznych źródeł energii" oraz "wsparcie rozwoju i wdrożeń technologii energetycznych" (poprawa stanu środowiska dzięki zmniejszeniu ilości generowanych zanieczyszczeń, w tym gazów cieplarnianych). Zagrożenia związane są z "budową, rozbudową i modernizacją infrastruktury służącej do wykorzystania energii odnawialnej" (konflikty z trasami migracji ptaków, nietoperzy, organizmów wodnych oraz walorami krajobrazowymi obszarów), "rozbudową i modernizacją infrastruktury sieci przesyłowej" oraz "wspieraniem rozwoju energetyki rozproszonej na terenach wiejskich".	
		A.3.1	Wspieranie wdrożeń nowych technologii i rozwój sektora B+R	+	±	Możliwy wpływ wzmacniający i osłabiający cele ochrony środowiska.	
	A.3.2	Wspieranie procesów restrukturyzacji i adaptacji gospodarczej	Zaplanowane w Strategii działania "wzmacniające" to: "wspieranie modernizacji i zwiększenia efektywności przemysłowych tradycyjnych", "wykorzystanie nowoczesnych technologii w sektorze górnictwa węgla kamiennego dla zwiększenia (...) ochrony środowiska" oraz "wspieranie ograniczenia szkodliwego oddziaływania tradycyjnych sektorów na środowisko naturalne, w tym wprowadzenie i promocja proekologicznych sposobów produkcji". Zastosowanie nowoczesnych technologii przyczyni się do poprawy stanu środowiska dzięki zmniejszeniu ilości generowanych zanieczyszczeń oraz "powstawaniu" nowych siedlisk. Działania "osłabiające" związane są z funkcjonowaniem "przemysłów tradycyjnych", choć mogą być łagodzone dzięki wdrażaniu nowoczesnych technologii.				
	A.3.3	Unowocześnienie rolnictwa i wsparcie przeobrażeń gospodarczych na terenach wiejskich	Zaplanowane w Strategii działania "wzmacniające" to: "kreowanie i promocja rolnych produktów markowych i ekologicznych", "wspieranie inicjatyw służących podnoszeniu jakości produktów rolnych" oraz "promowanie na terenach wiejskich nowych działalności gospodarczych-pozarolniczych, a w szczególności turystyki, rekreacji i usług". Rozwój rolnictwa ekologicznego i agroturystyki, czy wspieranie odnawialnych źródeł energii to cele spójne z celami ochrony środowiska, w tym zdrowia ludzi. Działanie "osłabiające" to "scalanie gruntów i poprawa ich żyzności" oraz "promowanie na terenach wiejskich (...) produkcji w zakresie odnawialnych źródeł energii". Odchodzenie od tradycyjnego modelu rolnictwa w kierunku rolnictwa wielkoobszarowego i intensyfikacja nawożenia wywierają niekorzystny wpływ na stan środowiska przyrodniczego. Planowane działania doprowadzą również do zwiększenia presji turystycznej na tereny wiejskie.				
	dostępności do regionalnych usług publicznych o wysokim standardzie	Cel B.1. Zdrowy i bezpieczny mieszkawiec województwa	B.1.1	Poprawa dostępu do wysokiej jakości usług medycznych			Wszystkie zaplanowane w Strategii działania istotnie wzmacniają cel jakim jest ochrona zdrowia ludzi. W dokumencie czytamy m.in. "prowadzenie działań profilaktycznych i wzrost powszechności dostępu do świadczeń zdrowotnych równocześnie z rosnącą jakością opieki jest niezbędnym elementem rozwoju społeczno-gospodarczego i decyduje w dużej mierze o poczuciu bezpieczeństwa mieszkańców".
			B.1.2	Upowszechnienie oraz promocja aktywnego i zdrowego stylu życia			Wszystkie zaplanowane w Strategii działania wzmacniają cel jakim jest ochrona zdrowia ludzi. Działania te "zmierzają do powstania odpowiedniego zaplecza i atrakcyjnej oferty spędzania wolnego czasu", bowiem "do poprawy stanu zdrowia prowadzi również aktywny tryb życia i profilaktyka zdrowotna". Efekt "osłabiający" ochronę środowiska może wiązać się z rozbudową i modernizacją ośrodków oraz infrastruktury sportowej i turystycznej, jak również ścieżek pieszo-rowerowych.
			B.1.3	Podniesienie skuteczności polityki społecznej			Planowane działania wzmacniają cel jakim jest ochrona zdrowia ludzi, ale dotyczą jedynie osób niepełnosprawnych, starszych, cierpiących z powodu uzależnień bądź przemocy w rodzinie, należących do rodzin patologicznych.
			B.1.4	Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego			Planowane działania służą kompleksowej rewitalizacji obszarów problemowych w dużych miastach województwa, przeciwdziałaniu patologii i marginalizacji społecznej w mniejszych miejscowościach, zorganizowaniu sprawnego i skutecznego systemu ratownictwa oraz zapewnieniu opieki osobom dotkniętym skutkami klęsk żywiołowych i katastrof. Efekt "wzmacniający" ochronę środowiska związany jest z ograniczeniem ryzyka środowiskowego.
		Cel B.2. Wysoka jakość środowiska naturalnego	B.2.1	Utworzenie systemu kształtowania i wykorzystania zasobów wodnych	++		Działania "osłabiające" to: "usprawnienie systemu technicznej retencji wodnej, w tym budowa zbiorników retencyjnych", "modernizacja urządzeń melioracyjnych", "integracja działań mających na celu zagospodarowanie zbiorników i cieków wody w zakresie turystyki" oraz "wzmocnienie systemu ochrony przeciwpowodziowej". Wszystkie te działania wykonane bez uwzględnienia potrzeb w zakresie ochrony środowiska naturalnego, z pominięciem metod przyjaznych przyrodzie, mają silnie negatywny wpływ na stan zachowania walorów przyrodniczo-krajobrazowych obszarów. Pozostałe działania mają charakter "wzmacniający" ochronę środowiska naturalnego. Ochronie zdrowia ludzi służą działania związane z poprawą jakości wód powierzchniowych i podziemnych, wzmocnieniem systemu ochrony przeciwpowodziowej, wykorzystaniem wód geotermalnych do celów leczniczych i rekreacyjnych oraz zagospodarowaniem zbiorników i cieków wody w zakresie turystyki.
			B.2.2	Poprawa jakości powietrza			Celem Strategii jest "zapobieganie powstawaniu zanieczyszczeń powietrza oraz ograniczanie lub eliminowanie wprowadzanych do powietrza substancji zanieczyszczających"; "należy zatem ograniczać główne źródła zanieczyszczenia powietrza, którymi są emisja przemysłowa, niska emisja oraz emisja z wyrobów zawierających azbest". Wszystkie planowane w Strategii działania "wzmacniają" cel jakim jest ochrona środowiska.
			B.2.3	Ochrona przed hałasem			W dokumencie czytamy m.in. "hałas zalicza się do czynników środowiskowo uciążliwych, obniża warunki życia człowieka i powoduje negatywne konsekwencje dla zdrowia". Wszystkie zaplanowane działania są zasadniczo spójne z celami ochrony środowiska i zdrowia ludzi, a potencjalne konflikty związane są z ekranami akustycznymi.
			B.2.4	Uporządkowanie i wdrożenie systemu gospodarki odpadami			Wszystkie planowane działania służą "uporządkowaniu gospodarki odpadami w województwie oraz promowaniu postaw ograniczających produkcję odpadów". Zgodnie z zapisami Strategii "gospodarka odpadami powinna być ukierunkowana na ograniczanie ilości odpadów, a w przypadku już wytworzonych poddanie ich procesom odzyskiwania, niszczenia i w ostateczności składowania. Szczególnie ważna jest neutralizacja odpadów niebezpiecznych".
			B.2.5	Rewitalizacja terenów zdegradowanych			Głównym celem planowanych działań jest "rewitalizacja terenów zdegradowanych, w tym poprzemysłowych, pogórnictwa i powojoskich"; "przystosowanie ich do pełnienia nowych funkcji". Zagospodarowanie obszarów zdegradowanych z jednej strony stanowi zagrożenie dla ich walorów przyrodniczych, ale może mieć korzystny wpływ na ochronę zdrowia ludzi.
			B.2.6	Zachowanie i odtworzenie bio- i georóżnorodności			Wszystkie zaplanowane w Strategii działania istotnie wzmacniają cel jakim jest ochrona środowiska naturalnego, a pośrednio również ochrona zdrowia ludzi. W dokumencie czytamy m.in. "ochrona bio- i georóżnorodności służyć będzie zarówno zachowaniu najatrakcyjniejszych przyrodniczo obszarów województwa, jak i wykorzystaniu ich do wypoczynku, rekreacji i regeneracji sił człowieka".

Cele i kierunki działań priorytetowych	PRIORYTET B: Województwo śląskie regionem o powszechnie wysokiej jakości przestrzeni	Cel B.3. Atrakcyjne warunki zamieszkania i wysoka jakość przestrzeni	B.3.1	Zagospodarowanie centrów miast oraz zdegradowanych dzielnic	+	±	Planowane działania "powinny obejmować modernizację struktury urbanistycznej oraz stworzenie warunków do wypoczynku i rekreacji". Działania "wspierające" pośrednio ochronę zdrowia ludzi to: "wspieranie opracowania i wdrożenia polityk miejskich, w tym dla centrów miast i zdegradowanych dzielnic, koniecznych do zrewitalizowania" oraz "wspieranie tworzenia "małych osiedli" zachowujących i tworzących nowe obszary zieleni miejskiej". Równocześnie może to doprowadzić do poprawy lub pogorszenia stanu środowiska na terenach poddanych rewitalizacji zależnie od sposobu ich zagospodarowania.
			B.3.2	Poprawa warunków mieszkaniowych			Zaplanowane w Strategii działania wzmacniają cel jakim jest ochrona zdrowia ludzi, a niektóre pośrednio również ochronę środowiska naturalnego. W dokumencie czytamy m.in. "Polityka mieszkaniowa powinna kształtować zdrowe, wygodne środowisko mieszkaniowe, zrównoważony społecznie rozwój terenów mieszkaniowych, sprawiedliwe korzystanie z przestrzeni, zachowanie zasobów środowiska naturalnego oraz terenów otwartych". "Stan mieszkalnictwa wpływa bowiem bezpośrednio na stan zdrowia, bezpieczeństwu i dobrobyt mieszkańców". Działania "wzmacniające" ochronę środowiska to: "zrównoważony rozwój terenów podmiejskich dla zachowania zasobów środowiska naturalnego oraz terenów otwartych" oraz "wspieranie lokalnych programów termomodernizacyjnych - zmniejszenie energochłonności w tkance mieszkaniowej". Działania "osłabiające" związane są z nową zabudową mieszkaniową oraz termomodernizacją istniejących budynków.
			B.3.3	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury komunalnej			Zgodnie z zapisem Strategii, "rozwój infrastruktury komunalnej, a w szczególności zmniejszenie dysfunkcjonalności technicznego wyposażenia regionu, znacząco poprawi warunki życia mieszkańców regionu i stan środowiska naturalnego". Działania "wzmacniające" cele środowiskowe to: "modernizacja i budowa nowych oczyszczalni ścieków", "budowa i modernizacja urządzeń (...) uzdatniania wody" oraz "zwiększenie wykorzystywania efektywnych komunalnych systemów ciepłowniczych, opartych o proekologiczne rozwiązania, przy równoczesnej eliminacji systemów indywidualnych - stanowiących poważne źródło zanieczyszczeń powietrza".
			B.3.4	Rozwój i modernizacja komunikacji publicznej obszarów miejskich			Planowane działania wzmacniają pośrednio ochronę zdrowia ludzi, dzięki następującym zmianom, które mogą wywołać: redukcji zanieczyszczeń i hałasu pochodzących z transportu samochodowego (efekt rozbudowy infrastruktury szynowej transportu publicznego), zwłaszcza w centrach miast (efekt tworzenia punktów i węzłów przesiadkowych oraz miejsc typu "park and ride"), poprawy bezpieczeństwa podróży (efekt modernizacji infrastruktury szynowej, poprawy jakości taboru publicznego transportu autobusowego i szynowego), a także poprawie komfortu podróżowania (efekt poprawy jakości taboru publicznego, koordynacji sieci połączeń i rozkładów jazdy komunikacji publicznej oraz wprowadzenia wspólnego biletu dla różnych środków transportu - możliwość swobodnego przesiadania się, skrócenie czasu dojazdu). Redukcja zanieczyszczeń i hałasu poprawia również stan środowiska naturalnego.
			B.3.5	Kształtowanie ośrodków wiejskich			Działania, które mogą kolidować z celami ochrony środowiska to: "przyciąganie inwestycji przyjaznych środowisku i podnoszących atrakcyjność terenów wiejskich" oraz "zniesienie barier przestrzennych". Działania "wspierające" ochronę zdrowia wiążą się z polepszeniem dostępu do usług (zdrowotnych, edukacyjnych).
			B.3.6	Zwiększenie atrakcyjności turystycznej regionu			Niemal wszystkie planowane działania mogą wzmocnić cel jakim jest ochrona zdrowia ludzi. Działania potencjalnie osłabiające ochronę środowiska naturalnego to: "zagospodarowanie turystyczne i rekreacyjne zbiorników wodnych" oraz "rozbudowa zaplecza noclegowo-gastronomicznego, infrastruktury turystycznej na terenach o walorach przyrodniczo-krajobrazowych i kulturowych".
			PRIORYTET C: Województwo śląskie znaczącym partnerem kreacji kultury, nauki i przestrzeni europejskiej	Cel C.1. Duże znaczenie metropolii i miast regionu w przestrzeni europejskiej			C.1.1
	C.1.2	Rozbudowa i integracja systemu transportowego			Zaplanowane w Strategii działania "osłabiające" to: "budowa i rozbudowa elementów infrastruktury transportowej o znaczeniu europejskim", "budowa nowej oraz stałe podnoszenie jakości istniejącej infrastruktury transportowej (...) oraz przebudowa istniejących odcinków dróg do parametrów zgodnych z wymogami UE", "budowa obwodnic miejskich ograniczających natężenie ruchu w centrach". Rozbudowa infrastruktury transportowej będzie generowała konflikty z ochroną walorów przyrodniczo-krajobrazowych obszarów oraz trasami migracji zwierząt (korytarze ekologiczne), jak również zanieczyszczenia i hałas. Zapis mówiący o "przebudowie istniejących odcinków dróg do parametrów zgodnych z wymogami UE" powinien w praktyce oznaczać modernizację przyjazną dla zwierząt, a więc uwzględniać konieczność tworzenia dla nich odpowiednich przejść.		
	C.1.3	Organizacja i uczestnictwo w przedsięwzięciach o zasięgu międzynarodowym			Pozytywne skutki dla środowiska może przynieść realizacja działania "racjonalizacja wykorzystania infrastruktury kolejowej, w tym linii przeznaczonych do ruchu towarowego", co może ograniczyć transport samochodowy i związane z nim zanieczyszczenia. Działania wspierające ochronę zdrowia ludzi związane są z modernizacją infrastruktury transportowej, co może przyczynić się do zmniejszenia liczby wypadków drogowych oraz budową obwodnic miejskich, podnoszących komfort życia w centrach miast (mniejsze zanieczyszczenie i hałas). Negatywny wpływ będzie miał wzrost zanieczyszczeń i hałasu, związany z rozbudową infrastruktury transportowej.		
	Cel C.2. Wysoka pozycja regionu w procesie kreowania rozwoju Europy	C.2.1		Rozwój współpracy międzyregionalnej, transnarodowej i transgranicznej	O	±	Zgodnie z zapisem Strategii, "głównymi dziedzinami współpracy powinna stać się infrastruktura transportowa, ochrona środowiska i gospodarka wodna, zapobieganie zagrożeniom naturalnym oraz transfer wiedzy", co może wzmocnić cele ochrony środowiska. Potencjalne konflikty mogą wiązać się z realizacją projektów o charakterze inwestycyjnym w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego oraz presją turystyczną.
		C.2.2		Intensyfikacja współpracy wewnątrzregionalnej			
		C.2.3		Kreowanie pozytywnego wizerunku regionu			
	Cel C.3. Silny ośrodek nauki i kultury	C.3.1		Tworzenie warunków rozwoju nauki i wzmocnienie potencjału uczelni wyższych oraz ośrodków badawczych	O	O	Nie można zidentyfikować istotnych (znaczących) pól wzajemnych oddziaływań (ani pozytywnych, ani negatywnych) celu/kierunków działań Strategii z celami ochrony środowiska.
		C.3.2		Zwiększenie uczestnictwa mieszkańców w kulturze i wzmocnienie środowisk twórczych			
		C.3.3		Rozbudowa i modernizacja infrastruktury kultury regionu			

Tabela 71. Macierz oceny "spójności" celów projektu "Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego - Śląskie 2020" z celami ochrony środowiska (istotnymi z punktu widzenia Strategii) wybranych dokumentów międzynarodowych									
Opisienia:	Traktat Ustanawiający Wspólnotę Europejską (1)				Odrobiona Strategia Zrównoważonego Rozwoju Unii Europejskiej (2)				
	Zachowanie, ochrona i poprawa jakości środowiska naturalnego (art. 5, 174)	Ochrona zdrowia ludzkiego (art. 152)	Rozwój i racjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych (art. 174)	Przywrócenie i racjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych (art. 174)	Zrównoważony transport	Zrównoważona konsumpcja i produkcja oraz „Technologia czysta”	Racjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych	Ochrona zdrowia ludzkiego	Edukacja ekologiczna
++ znaczące wzmacnienie celów dokumentu ++ slabsze wzmacnienie celów dokumentu + brak istotnych powiązań między celami dokumentów 0 możliwe wzmacnienie lub osłabienie celów dokumentu osłabienie celów dokumentu U sugerowane uzupełnienie	A.1.1. Poprawa jakości kształcenia								
	A.1.2. Rozwój kompetencji i umiejętności społecznych								
	A.1.3. Poprawa zatrudnialności i aktywności zawodowej mieszkańców								
	A.2.1. Poprawa warunków inwestycyjnych w regionie								
	A.2.2. Finansowe i organizacyjne wsparcie biznesu								
	A.2.3. Rozwój informatyki i telekomunikacji								
	A.2.4. Rozbudowa i unowocześnienie systemów energetycznych i przemysłowych								
	A.3.1. Wpływanie wdrożeń nowych technologii i rozwój sektora B+K								
	A.3.2. Wsparcie procesów restrukturyzacji i adaptacji								
	A.3.3. Innowacyjność, innowacje i wsparcie przedsiębiorstw gospodarczych na terenach wiejskich								
++ znaczące wzmacnienie celów dokumentu ++ slabsze wzmacnienie celów dokumentu + brak istotnych powiązań między celami dokumentów 0 możliwe wzmacnienie lub osłabienie celów dokumentu osłabienie celów dokumentu U sugerowane uzupełnienie	B.1.1. Poprawa dostępu do wysokiej jakości usług publicznych								
	B.1.2. Upowszechnienie oraz promocja aktywnego i zdrowego stylu życia								
	B.1.3. Podniesienie skuteczności polityki społecznej								
	B.1.4. Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego								
	B.2.1. Utworzenie systemu kształcenia i wykorzystania zasobów wodnych								
	B.2.2. Poprawa jakości powietrza								
	B.2.3. Ochrona przed hałasem								
	B.2.4. Uporządkowanie i wdrożenie systemu gospodarki odpadami								
	B.2.5. Rewalidacja terenów zdegradowanych								
	B.2.6. Zachowanie i odnowienie bio- i geodźnorodności								
++ znaczące wzmacnienie celów dokumentu ++ slabsze wzmacnienie celów dokumentu + brak istotnych powiązań między celami dokumentów 0 możliwe wzmacnienie lub osłabienie celów dokumentu osłabienie celów dokumentu U sugerowane uzupełnienie	B.3.1. Zagospodarowanie centrów miast oraz zdegradowanych dzielnic								
	B.3.2. Poprawa warunków mieszkaniowych								
	B.3.3. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury komunalnej								
	B.3.4. Rozwój i modernizacja komunikacji publicznej, obszarów miejskich								
	B.3.5. Kształtowanie ośrodków węzłowych								
	B.3.6. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej regionu								
	C.1.1. Wpływanie na rozwój obszarów metropolitalnych								
	C.1.2. Rozbudowa i integracja systemu transportowego								
	C.1.3. Organizacja i zarządzanie w przedsiębiorstwach o zasięgu metropolitalnym								
	C.2.1. Rozwój współpracy międzyregionalnej, transregionalnej i transgranicznej								
++ znaczące wzmacnienie celów dokumentu ++ slabsze wzmacnienie celów dokumentu + brak istotnych powiązań między celami dokumentów 0 możliwe wzmacnienie lub osłabienie celów dokumentu osłabienie celów dokumentu U sugerowane uzupełnienie	C.2.2. Intensyfikacja współpracy wewnętrzregionalnej								
	C.2.3. Kształtowanie pozytywnego wizerunku regionu								
	C.3.1. Tworzenie warunków rozwoju nauki i wzmacnianie potencjału uczelni wyższych oraz ośrodków badawczych								
	C.3.2. Zakładanie uczelniach mieszczących w kulturze i wzmacnianie środowisk twórczych								
	C.3.3. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury kultury regionu								
	C.3.4. Tworzenie warunków rozwoju nauki i wzmacnianie potencjału uczelni wyższych oraz ośrodków badawczych								
	C.3.5. Zakładanie uczelniach mieszczących w kulturze i wzmacnianie środowisk twórczych								
	C.3.6. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury kultury regionu								
	C.3.7. Tworzenie warunków rozwoju nauki i wzmacnianie potencjału uczelni wyższych oraz ośrodków badawczych								
	C.3.8. Zakładanie uczelniach mieszczących w kulturze i wzmacnianie środowisk twórczych								
++ znaczące wzmacnienie celów dokumentu ++ slabsze wzmacnienie celów dokumentu + brak istotnych powiązań między celami dokumentów 0 możliwe wzmacnienie lub osłabienie celów dokumentu osłabienie celów dokumentu U sugerowane uzupełnienie	C.3.9. Tworzenie warunków rozwoju nauki i wzmacnianie potencjału uczelni wyższych oraz ośrodków badawczych								
	C.3.10. Zakładanie uczelniach mieszczących w kulturze i wzmacnianie środowisk twórczych								
	C.3.11. Tworzenie warunków rozwoju nauki i wzmacnianie potencjału uczelni wyższych oraz ośrodków badawczych								
	C.3.12. Zakładanie uczelniach mieszczących w kulturze i wzmacnianie środowisk twórczych								
	C.3.13. Tworzenie warunków rozwoju nauki i wzmacnianie potencjału uczelni wyższych oraz ośrodków badawczych								
	C.3.14. Zakładanie uczelniach mieszczących w kulturze i wzmacnianie środowisk twórczych								
	C.3.15. Tworzenie warunków rozwoju nauki i wzmacnianie potencjału uczelni wyższych oraz ośrodków badawczych								
	C.3.16. Zakładanie uczelniach mieszczących w kulturze i wzmacnianie środowisk twórczych								
	C.3.17. Tworzenie warunków rozwoju nauki i wzmacnianie potencjału uczelni wyższych oraz ośrodków badawczych								
	C.3.18. Zakładanie uczelniach mieszczących w kulturze i wzmacnianie środowisk twórczych								
++ znaczące wzmacnienie celów dokumentu ++ slabsze wzmacnienie celów dokumentu + brak istotnych powiązań między celami dokumentów 0 możliwe wzmacnienie lub osłabienie celów dokumentu osłabienie celów dokumentu U sugerowane uzupełnienie	C.3.19. Tworzenie warunków rozwoju nauki i wzmacnianie potencjału uczelni wyższych oraz ośrodków badawczych								
	C.3.20. Zakładanie uczelniach mieszczących w kulturze i wzmacnianie środowisk twórczych								
	C.3.21. Tworzenie warunków rozwoju nauki i wzmacnianie potencjału uczelni wyższych oraz ośrodków badawczych								
	C.3.22. Zakładanie uczelniach mieszczących w kulturze i wzmacnianie środowisk twórczych								
	C.3.23. Tworzenie warunków rozwoju nauki i wzmacnianie potencjału uczelni wyższych oraz ośrodków badawczych								
	C.3.24. Zakładanie uczelniach mieszczących w kulturze i wzmacnianie środowisk twórczych								
	C.3.25. Tworzenie warunków rozwoju nauki i wzmacnianie potencjału uczelni wyższych oraz ośrodków badawczych								
	C.3.26. Zakładanie uczelniach mieszczących w kulturze i wzmacnianie środowisk twórczych								
	C.3.27. Tworzenie warunków rozwoju nauki i wzmacnianie potencjału uczelni wyższych oraz ośrodków badawczych								
	C.3.28. Zakładanie uczelniach mieszczących w kulturze i wzmacnianie środowisk twórczych								

PROGNOZA
ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
MAPA 1. WODY PODZIEMNE,
ZAGROŻENIE I JAKOŚĆ

0 5 10 km

Klasy jakości wód (2007)*

- ▼ - II klasa
- ▼ - III klasa
- ▼ - IV klasa
- ▼ - V klasa

Stopień zagrożenia użytkowego poziomu wodonośnego
wg "Waloryzacji środowiska przyrodniczego...", 2001

- wysoki
- średni
- niski
- brak użytkowego poziomu wodonośnego

*Dane monitoringu krajowego (Państwowy Instytut Geologiczny)
i regionalnego (WIOŚ w Katowicach)

PROGNOZA
ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
MAPA 2. WODY PODZIEMNE.
ZASOBY, WODY PITNE

0 5 10 km

Główne Zbiorniki
Wód Podziemnych

wg Państwowego Instytutu Geologicznego, 2002

Ocena jakości wód podziemnych

(wg Rozp. Min. Zdrowia z dn. 29.03.2007 roku
w sprawie jakości wody przeznaczonej
do spożycia przez ludzi)

Dane monitoringu krajowego (P.I.G.) i regionalnego (MIOS w Katowicach)

▼ wody spełniające / nie spełniające
wymogi rozporządzenia

Zasoby dyspozycyjne wód podziemnych [$\text{m}^3/\text{d}/\text{km}^2$]

wg "Wieloryczności środowiska przyrodniczego...", 2001

300 - 400

200 - 300

100 - 200

< 100

brak użytkowego poziomu wodonośnego

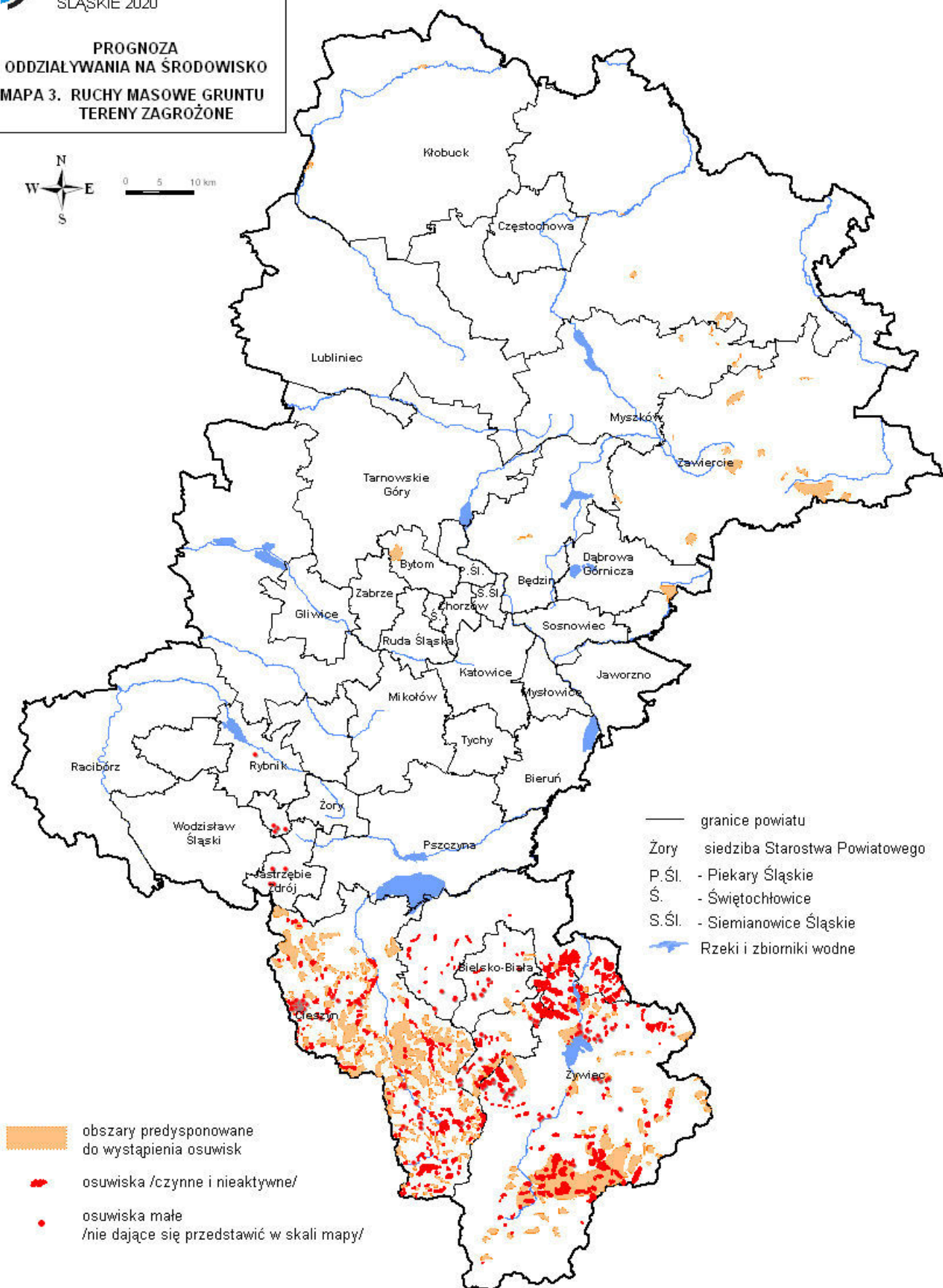

PROGNOZA
ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
MAPA 3. RUCHY MASOWE GRUNTU
TERENY ZAGROŻONE

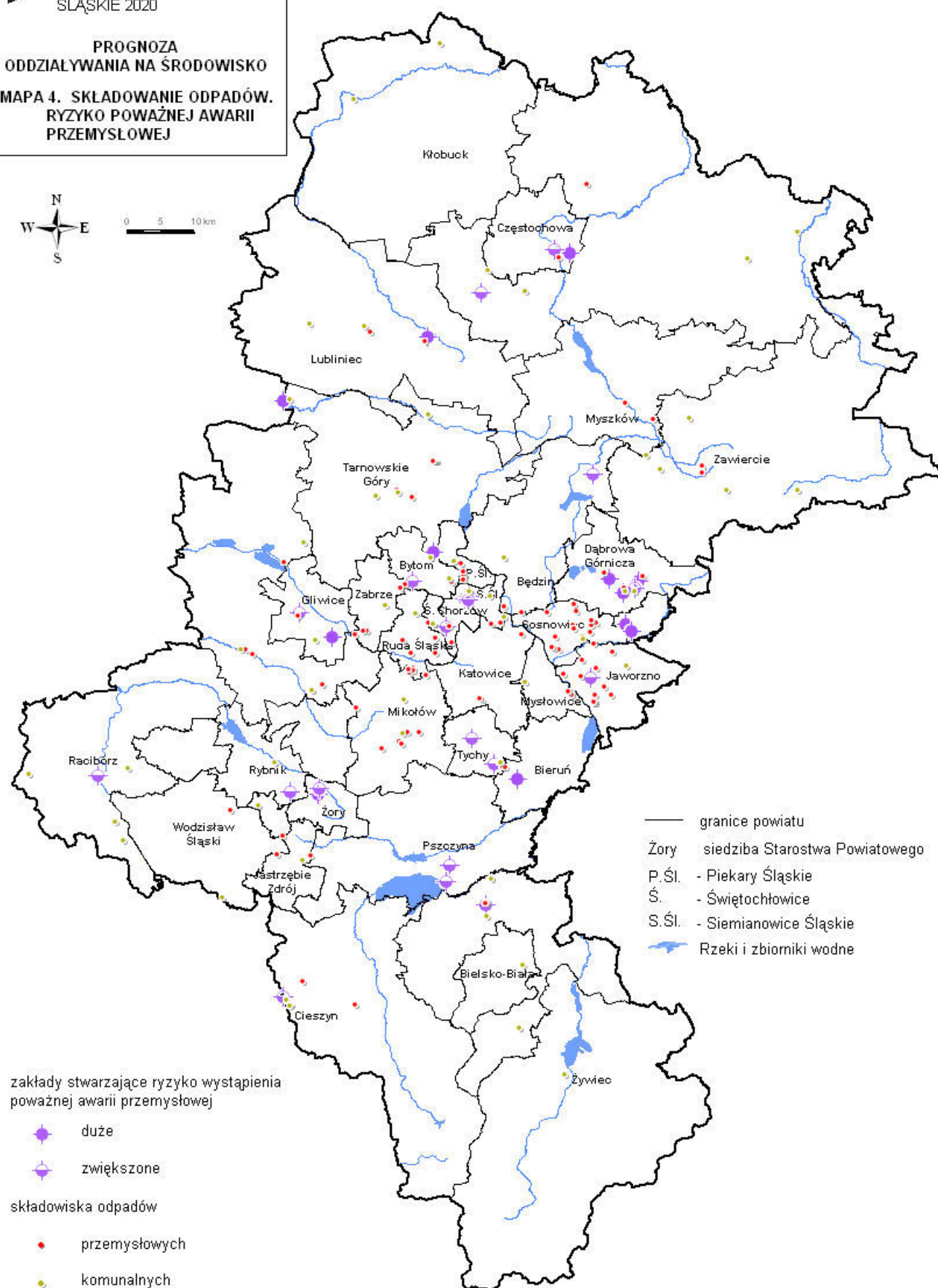
0 5 10 km

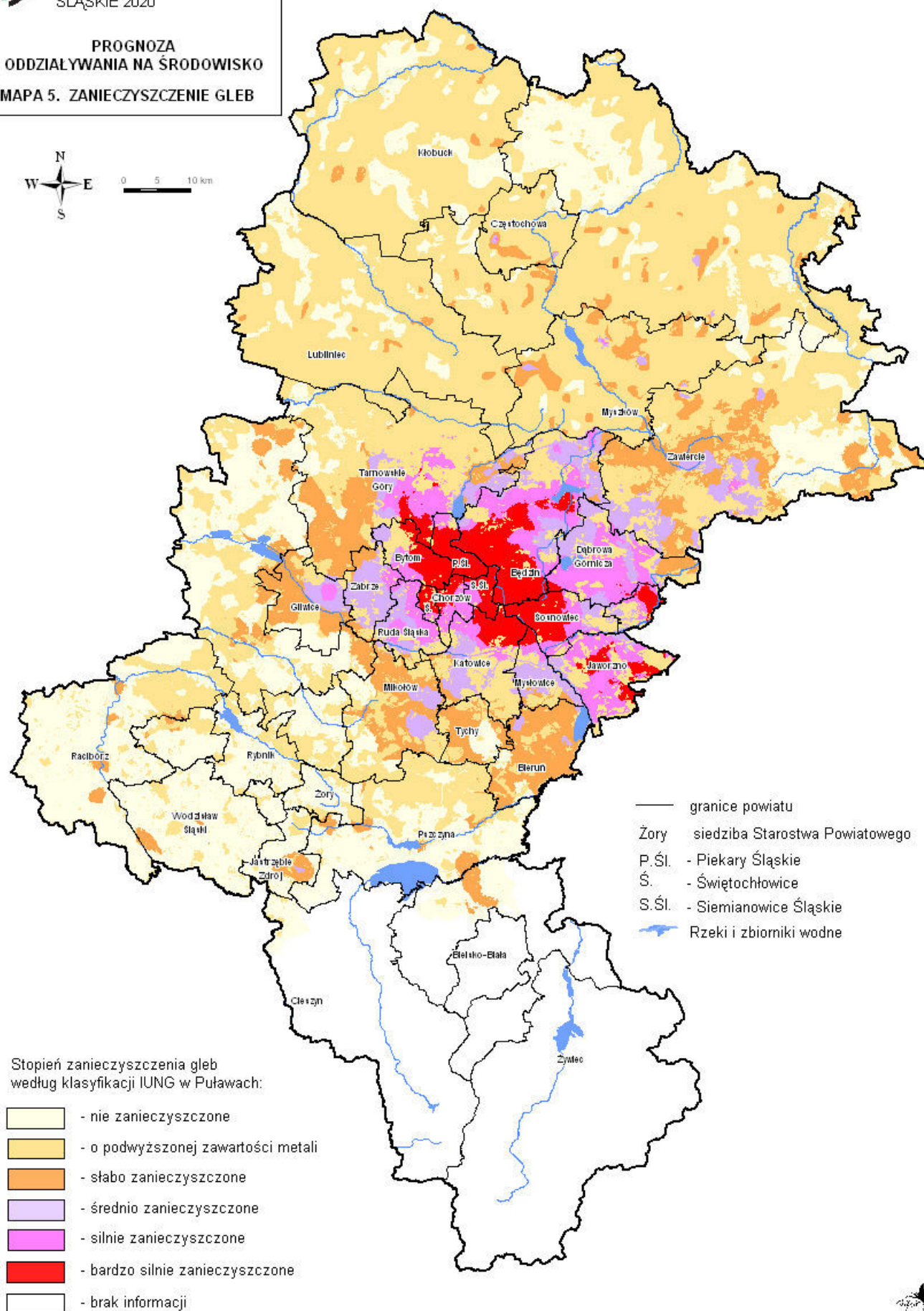
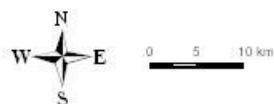

PROGNOZA
ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
MAPA 4. SKŁADOWANIE ODPADÓW.
RYZYO POWAŻNEJ AWARII
PRZEMYSŁOWEJ

PROGNOZA
ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
MAPA 5. ZANIECZYSZCZENIE GLEB

Stopień zanieczyszczenia gleb
według klasyfikacji IUNG w Puławach:

	- nie zanieczyszczone
	- o podwyższonej zawartości metali
	- słabo zanieczyszczone
	- średnio zanieczyszczone
	- silnie zanieczyszczone
	- bardzo silnie zanieczyszczone
	- brak informacji

- granice powiatu
 Żory siedziba Starostwa Powiatowego
 P.Śl. - Piekary Śląskie
 Ś. - Świątchłowice
 S.Śl. - Siemianowice Śląskie
 Rzeki i zbiorniki wodne

STRATEGIA ROZWOJU
WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO
ŚLĄSKIE 2020

PROGNOZA
ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
MAPA 6. MONITORING OPERACYJNY
JAKOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH

0 5 10 km

Klasy jakości wód (2007)*

- - II klasa
- - III klasa
- - IV klasa
- - V klasa

 rzeki i zbiorniki wodne

*Dane WIOŚ w Katowicach

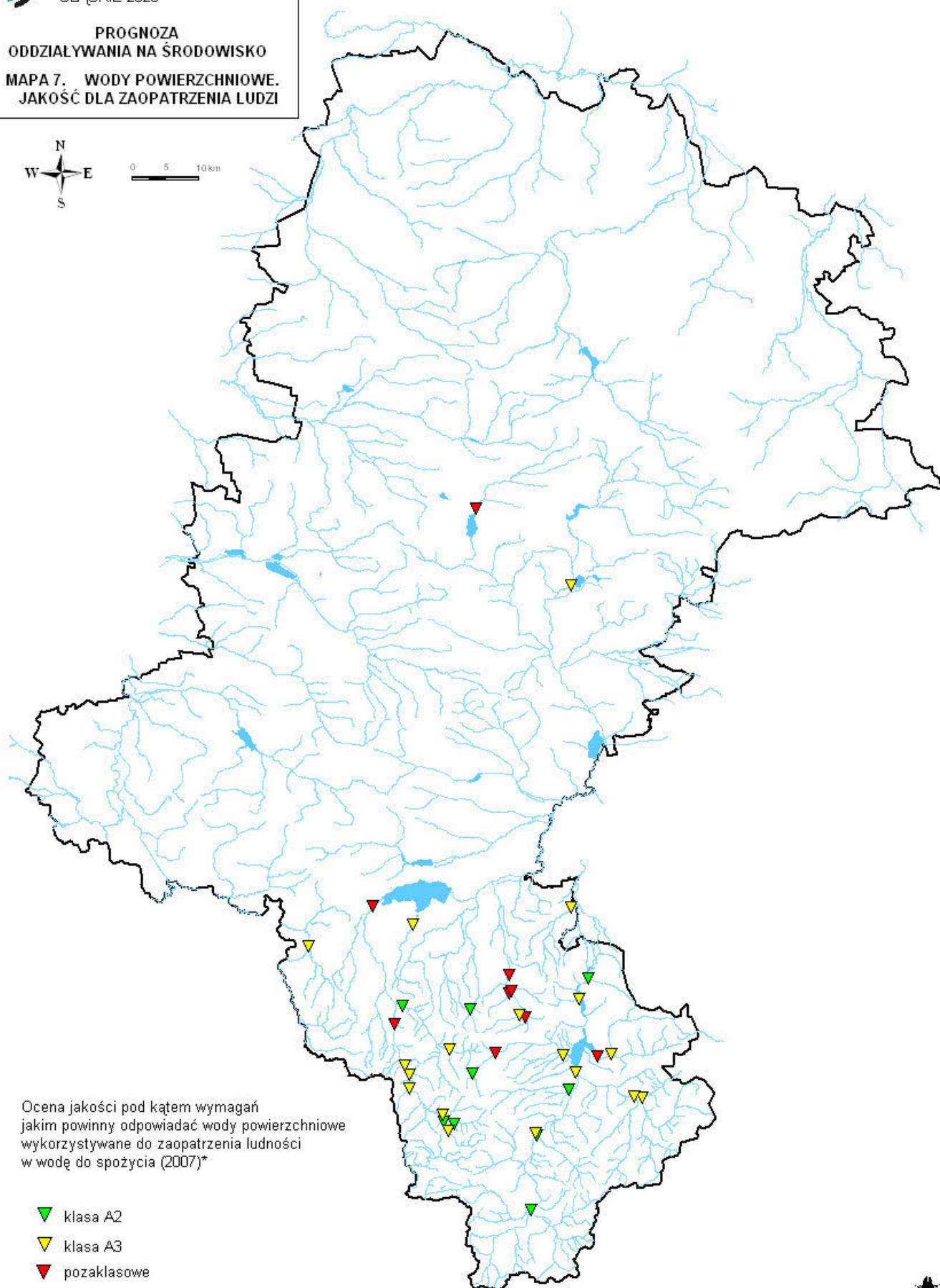

STRATEGIA ROZWOJU
WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO
ŚLĄSKIE 2020

**PROGNOZA
ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO**

**MAPA 7. WODY POWIERZCHNIOWE.
JAKOŚĆ DLA ZAOPATRZENIA LUDZI**

Ocena jakości pod kątem wymagań
jakim powinny odpowiadać wody powierzchniowe
wykorzystywane do zaopatrzenia ludności
w wodę do spożycia (2007)*

- klasa A2
- klasa A3
- pozaklasowe

 rzeki i zbiorniki wodne

*Dane WIOŚ w Katowicach

Opracowanie: Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska

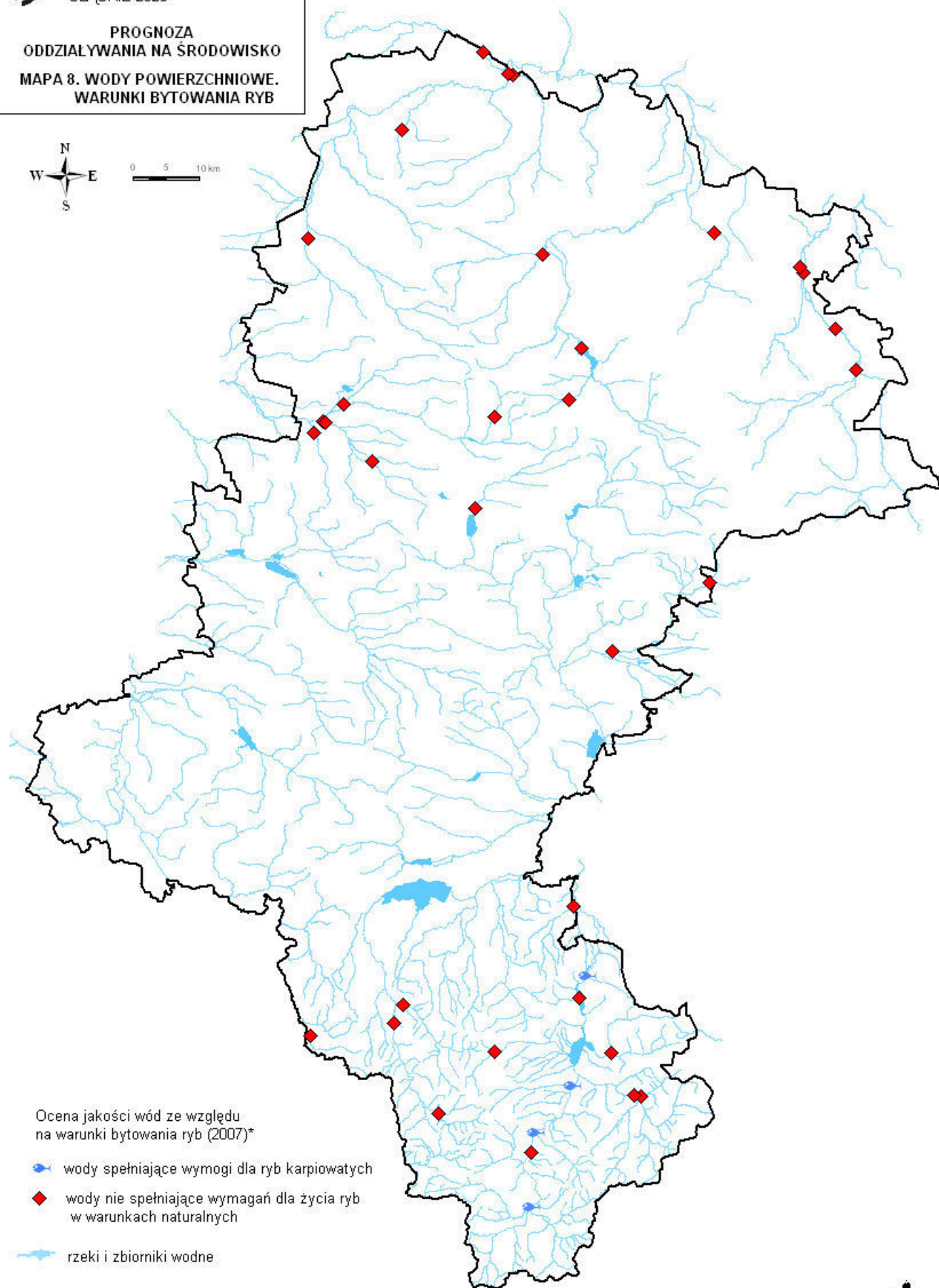
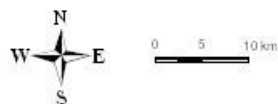

STRATEGIA ROZWOJU
WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO
ŚLĄSKIE 2020

PROGNOZA
ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
MAPA 8. WODY POWIERZCHNIOWE.
WARUNKI BYTOWANIA RYB

Ocena jakości wód ze względu
na warunki bytowania ryb (2007)*

- wody spełniające wymogi dla ryb karpionatych
- wody nie spełniające wymagań dla życia ryb w warunkach naturalnych
- rzeki i zbiorniki wodne

*Dane WIOŚ w Katowicach

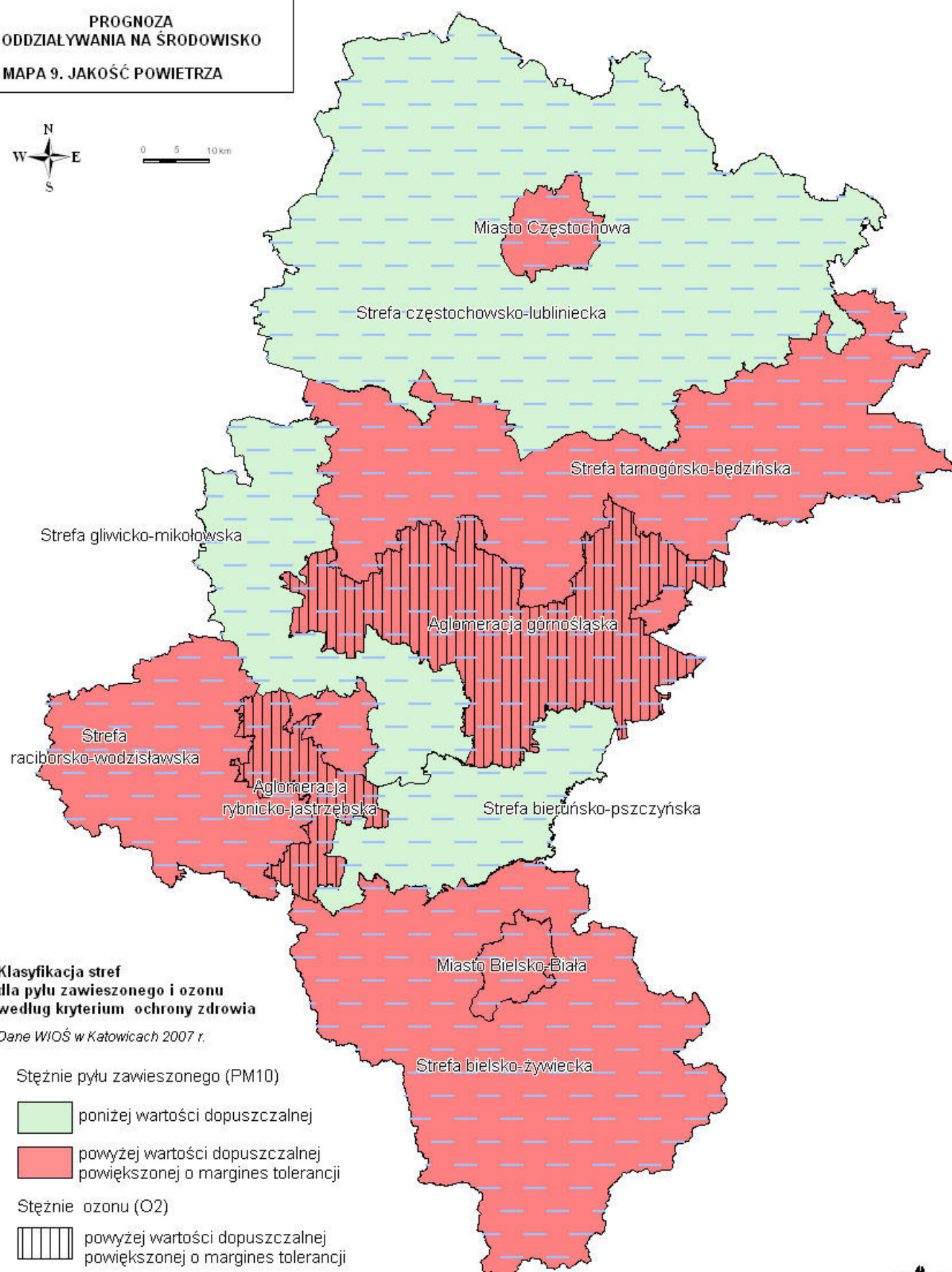

PROGNOZA
ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

MAPA 9. JAKOŚĆ POWIETRZA

0 5 10 km

**Klasyfikacja stref
dla pyłu zawieszonego i ozonu
według kryterium ochrony zdrowia**

Dane WIOŚ w Katowicach 2007 r.

Stężenie pyłu zawieszonego (PM10)

poniżej wartości dopuszczalnej

powyżej wartości dopuszczalnej
powiększonej o margines tolerancji

Stężenie ozonu (O₂)

powyżej wartości dopuszczalnej
powiększonej o margines tolerancji

Stężenie benzo [alfa] pirenu

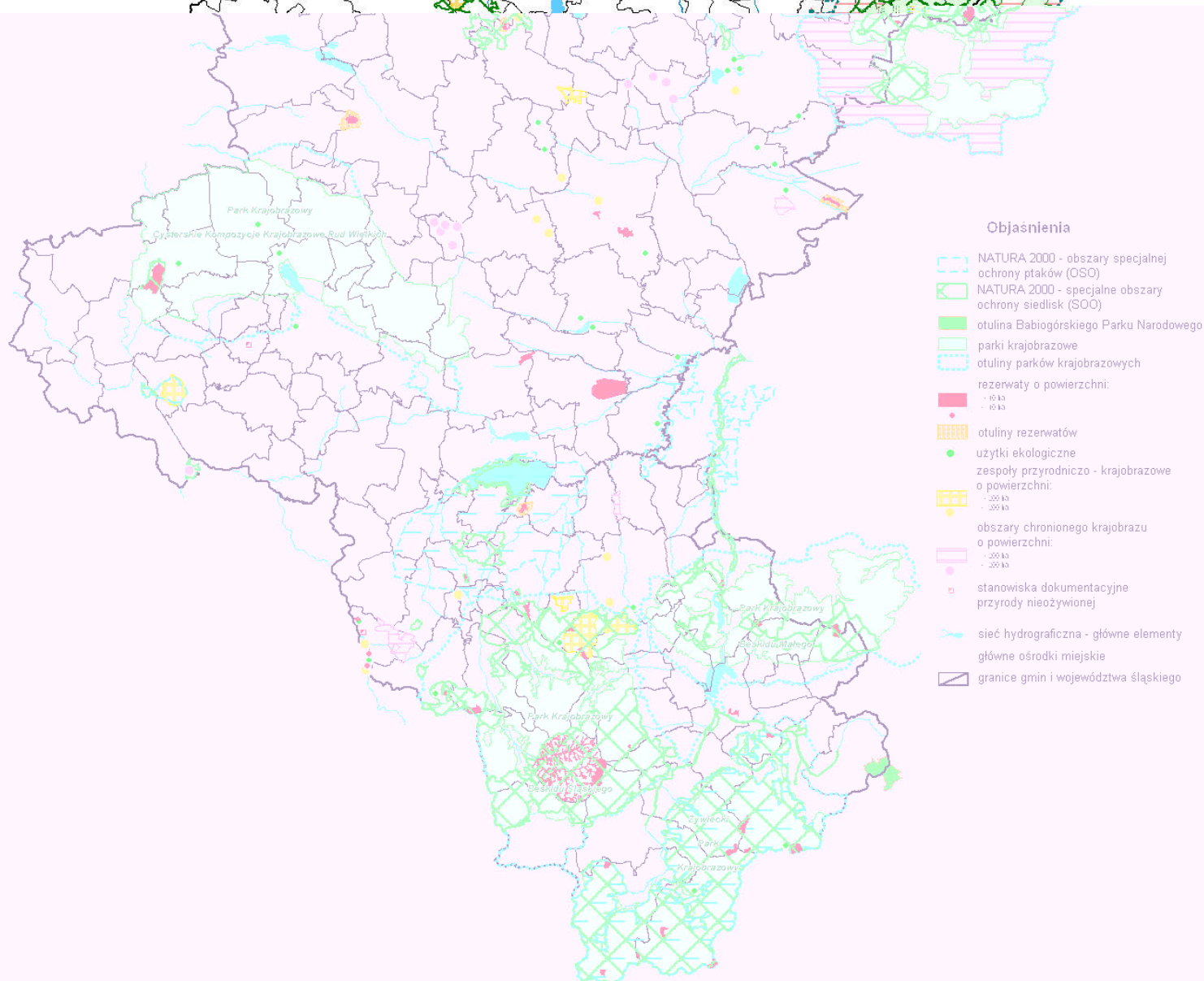
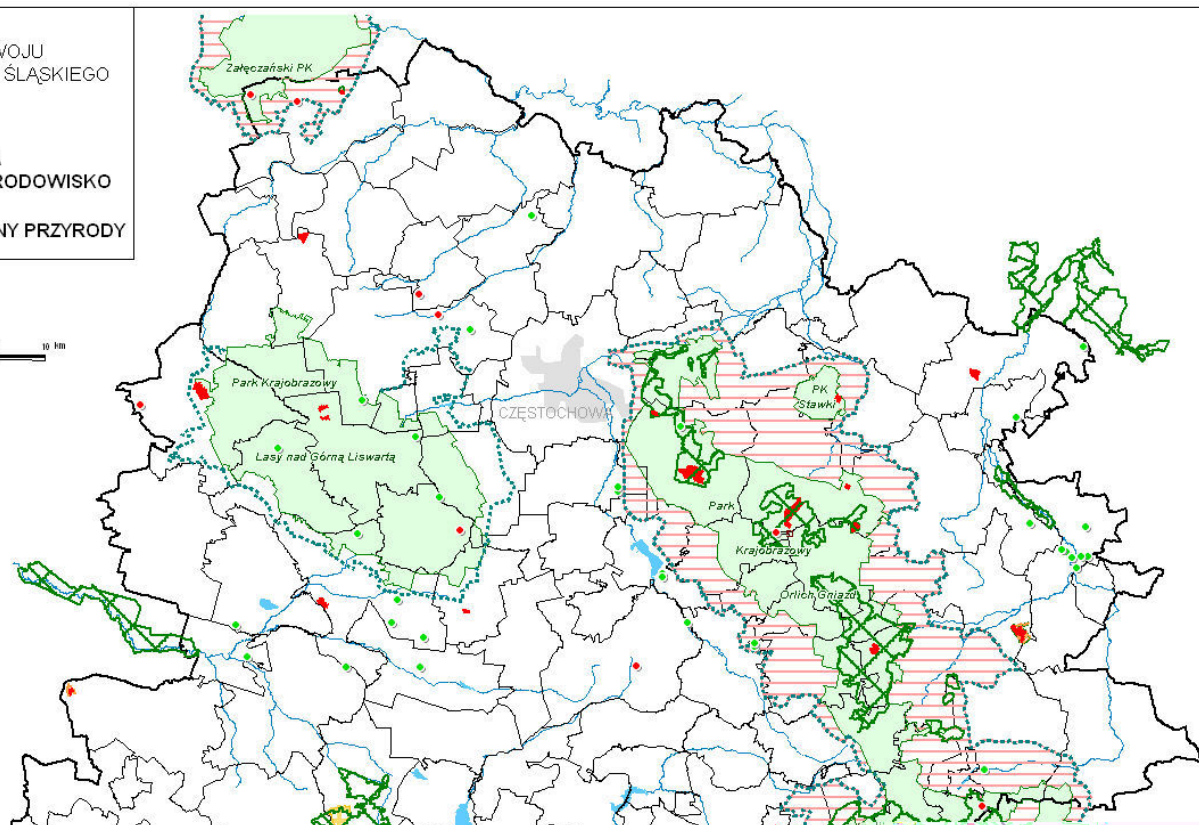
powyżej wartości dopuszczalnej
powiększonej o margines tolerancji

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

MAPA 10. OBSZARY OCHRONY PRZYRODY

Objasnienia

- NATURA 2000 - obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO)
- NATURA 2000 - specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO)
- utołina Babiogórskiego Parku Narodowego
- parki krajobrazowe
- utołiny parków krajobrazowych
- rezerwaty o powierzchni:
  - - 10 ka
  - - 10 ka
- utołiny rezerwatów
- użytki ekologiczne
- zespoły przyrodniczo - krajobrazowe o powierzchni:
  - - 200 ka
  - - 200 ka
- obszary chronionego krajobrazu o powierzchni:
  - - 200 ka
  - - 200 ka
- stanowiska dokumentacyjne przyrody nieożywionej
- sieć hydrograficzna - główne elementy
- główne ośrodki miejskie
- granice gmin i województwa śląskiego

